١٨٥

ترجمهٔ قصیدهٔ فندقزاده

HACI MAHMUD EFENDİ
BEŞİKTAŞ
Vakıf Kütüphanesi

T.C. Süleymaniye Kütüphanesi
1958

١٢٢٩

Süleymaniye U Kütüphanesi
Kısmı: Hacı Mahmud ef.
Yeni Kayıt No: 3339
Eski Kayıt No:

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذى جعل اوتاد الحسنين سادات وجعل من بينهم سيد السادات بمقتضى تقاديره الازلية وبموجب صفاته الجمالية والصلوة والسلام على سيد السادات ومنبع السعادات وعلى من صار سادات بقربه وصحبته وخدمته ومتابعته سنته اصحاب الكمالات وارباب الهمم العاليات اما بعد فيقول المفتقر الى ربه الجليل السيد الحاج ابراهيم الخليل ابن المرحوم السيد يحيى السعدى ابن المرحوم السيد فتح الله ابن المرحوم السيد على عاملهم الله تعالى بلطفه الجميل وكرمه الجميل ان هذه الترجمة لطيفة تتكفل لحل بعض مشكلات القصيدة الشهيرة بقصيدة يا سيد السادات التى نظمها سراج الائمة ابو حنيفة نعمان بن الثابت الكوفى الذى روى عن النبى صلى الله عليه وسلم فى فضيلته ان آدم افتخر بى وانا افتخر برجل من امتى اسمه نعمان وكنيته ابو حنيفة هو سراج امتى وعنه صلى الله عليه وسلم ان سائر الانبياء يفتخرون بى وانا افتخر بابى حنيفة من احبه فقد احبنى ومن ابغضه فقد ابغضنى

كذا

كذا فى التقدمة شرح مقدمة ابى الليث قال فى الضياء المعنوى وقول ابن الجوزى انه موضوع تعصب لانه روى بطرق مختلفة وهكذا فى فضائله ومناقبه اخبار كثيرة فمن اراد تفاصيلها فليرجع الى تواريخه وسميتها سرور القلوب العرفانية بترجمة القصيدة النعمانية المسمات بالدر المكنون او حياة القلوب الرحمانية بشرح القصيدة النعمانية المسماة بالدر المكنون فنقول اولا وبالله التوفيق ان من البحر الكامل الذى اصله متفاعلن ست مرات وله ثلاث اعاريض وتسعة اضرب عروضه الاولى سالمة ولها ثلاثة اضرب احدها سالم كعروضه وثانيها مقطوع وثالثها احذ مضمر وعروضه الثانية حذاء ولها ضربان احدها كعروضه وثانيها احذ مضمر وعروضه الثالثة مجزوء ولها اربعة اضرب اولها مجزوء مرفل وثانيها مجزوء مذال وثالثها مجزوء كعروضه ورابعها مجزوء مقطوع فنقول ان هذه القصيدة الشريفة التى نظمت بمدح سيد البشر محمد المصطفى صلى الله عليه وسلم عروضها سالمة وضربها مقطوع ولا يضر تاخير بعض الابيات منها العروض والضرب كما تنبه فى تقطيعاتها وانه خالف العروض الاصلى لان سلامة العروض والضرب علتهما فى الجزء الاخير من الصيغة فنقول وبالله التوفيق وعليه التكلان لانا فى جميع امورنا واحوالنا نحتاج الى توفيق الله تعالى ويلزمنا التوكل عليه تعالى

ويبقى هذا الاضطراب زحاف العروض الاضرب
صح

يا سيد الكائنات بمثلك قاصداً	ارجو رضاك واحتمي بحماك

وللّه بيتك معانيسنى بيانه ابرلم ثانياً مفرداتك معانئ لغويه نحو

ومقصودهسنى وقواعد نحويه وصرفيه اوزره اعرابنى واعلالنى بيانه

ايدرلم ثالثاً ابياتك قواعد عروضيه اوزره تقطيعنى بيانه ابرلم انشاء الله تعالى

بيانه معانئ بيت

اى اولولرك اولبسى اولان محمد صلى الله عليه وسلم حضرتلرى سنك

مدح وثناك قصد ايدجى اولديغم حالده قتوره كلدم سنك مدح وثناكك

اثناسنده اولان قصور وكسوللكمى عفوك اولوب بنده راضى اولمكى

رجا ايدرم اولديغم حالده ودخى بر سنك حمايك وشرايعنك وسنتك

سبيله ايله اهتدا وتحفظ ومحافظه اولديغم حالده يعنى حرامدن

ومكروهلردن وبدعه اوليان شيلردن سنك شريعتك برله صيانت اولنديغم حالده

بيانه معانئ ومفردات واعراب واعلال

يا كلمه سى قريب ومتوسط وبعيد ايچون نداية موضوعدر فعلى وجوباً حذف

اولنان ادرك موضعنده موضع نصبيده اولان منادى يابنده در

تفصيلى محلنده بيندر امام ناظم حضرتلرى كندينى فخر موجودات افندمز

حضرتلرينك حضورلرنده فرض ايدوب اصحاب اداب ايله يا سيد الكائنات

ديو ندا ايدى بو فرض وتقديرك وجهى بو اوله كه امام ناظم

حضرتلرينك صلوة وسلام واصحابى سنه رسول الله ملائكه كرامك

تبليغى مناسبتيله قبر شريفلرنده حى اولان رسولمزك عليه الصلوة

والسلام اقبالى علاقه سيله غايبى حاضر منزلنه تنزيل ايدوب حرف

ندا ايله يا سيد الكائنات بيوردى ياخود جايزكه امام ناظم حضرتلرى

مدينه منوره يه تشريفلرنده مواجهه سعادتده قبر شريفلرنده حى اولان

فخر موجودات رسولمز حضرتلرينى بالمكاشفه رؤيت ايدوب حقيقه

ندا ايله يا سيد الكائنات ديونداايدى سيد لفظنك اصلى سيود ايدى

زيرا اوسادُ يسودُ دندر اتفاقاً كندلرنده يا ايله واو جمع اولدى

قد سبقت احديهما بالسكون قاعده سى اوزره واوى يا قلدف

ايكى حرف بر جنسدن واقع اولدى يالرادغامى ايكنجيسى ثانى متحرك

اولى ثانيه ادغام ايدرك سيد اولدى وزنى فيعل بيد عيندك

كسريله ياخود فتحيله فتحه كسره يه ابدال اولنرده ياخود فيعل بيد

طويل كبى بو بابده قول وارد در اشهرى اولدر ثالث صحيح اولندى

همزه ايله فعائل وزنى اوزره فرضك جمعلكلرندنه ايچونه بو تفصيل

دلائل الخيرات شرحى فاسىده در سادات سيدك جمعيدر حزب اعظم

شارحى مدقق مصوح على القارى حضرتلرينك المنسوبة الى السادة قولنده

ديركه سادات بو سيادة دراندر اسم سودد را وكرد وشرف معناسنه در

سورت مجاز اماندى حضورنده غايب ويدن
رسولى كبى حضرتلرينى يا ايله ساقط اولمدن
شخصه تشبيه ايدرى نزيهه ده مذكور
اولان علاقه ووجه شبه ايله حاضر
شخصه ندايه موضوع اولان يالي
ذكر ايدرى غايب محض الحاس اولمدن
محمد عليه السلام نداى مله ايدرى استعاره
مصرحه ايله اولدى ادعوكى
مناسبه الحسى حسبيه استعاره
تبعيه اولدى رضى تكذب سيد السادات
ولان رسولمزى امام ناظم عندنده حاضر
برشخصه علاقه تذكر ايله تشبيه
ايدوب وشخصى رسولمزده زهنده
استعاره ايدوب اندن ملائكه ندن
ولان يا ندايى رسولمزه استناد
شبه به اولان اول شخصه دنى
نطقه نزل ايله

رجز بیتدر انی بتمره رها ایله حکم بو موادلره اطلاقه اولندی
حذف اوزرینه شرحلرنده ایجوبه هر بعضدن انلر ایجو به شرف اولمزسه قوندی
ابجز سید العبد وسیدنه دنلدی جمعی ساده و سادات کلور کذا فی الصحاح
نداننک جواب جملنک در جملت لاهو ذا اللازم اولدنه جار کلمه سنک
نفس متکلم و من سید رکاف خطاب مفعولیدر بو خطاب دخی
ندا دکی خطابه کیدر قاصداً جملت نک فاعلنده حالدر
ار جو حال مترادفه قبیلندندر جملت نک فاعلنده حال اولورسه
حال متداخله قبیلندندر قاصداً کلمه سنک تخمینی اولدنه فاعلنده
حال اولورسه رضا الغایه در کتابةً ولفظاً مدی دخی جائزدر
لکن بو مقامده ضرورت وزنه همزه سی حذف اولندی صحاح جوهریده
مقصورا ولدنه مصدر محضدر اسم اولدنه ممدود اولدرقه رضاءدر
بو مقامده مصدر مبنی للفاعل اولمق ممکن معنی سنک بزدنه راضی
اولمقلغنی رجا ایدرز اولیغمز حالده اسم مصدر دخی اولمق ممکن معنی
سنک بزدنه رضانی رجا ایدرز اولیغمز حالده رضانک
کافه اضافتی مصدرک یا اسم مصدرک فاعلنه اضافتیدر
وامنی افتعال بابندن فعل مضارع عدن نفس متکلم ومع الغیر
تقدیراً مرفوع ارجو اوزرینه معطوفدر امنا آ مرلرین مضـ

نسنه

نسنه لرده پرهیز ایلمکدر بو مقامده شریعت احمدیه ده حرام ومکروه
اولانلردن اولیاء شیلردن کندینی حفظ ایدوب پرهیز ایلمکدر حمی
حانک کسریله وصانک فتحیله شول بر موضعدرکه اصحابی کندینه
تقدیم بنده حمایت وحفظ اولنور اطرافنه دیوار یا خود حاجیلرده
دیوار کبی شی یا ایماغله که چوتی دینور بو ارادم شریعت احمدیه در
کافه اضافتی لامیه در الف کافک فتحه سی شبه سیدر الف اطلاقه دینور

بیان تقطیعات بیت

یاربیدک مستفعلن سادات جئن مستفعلن تک قاصداً متفاعلن
ارجو رضا مستفعلن لک وانتمی متفاعلن بحما کا فعلاتن

بو بیتک مصرع اولنده اولدنه مستعمل زحاف اوغروب مضمر اولمشدر
اضمار جزئنده حرف ثانیسی اسکاندر ومصرع ثانیده جزء اولنده زحاف
اوغرامیوب بنه اضمار ایله مضمر اولمشدر جزء ثانیسی سالمدر عروضی
سالمه در ضربی مقطوعدر قطع اهل عروض اصطلاحنجه وتد
مجموعک ساکنی حذف ومتحرکنی اسکاندر متفاعلن جزئنک
وتد مجموعی اولدنه علن کبی اولدنه نونی حذف ایدلک عینی اسکان
ایدلک متفاعل قالدی کلام عربده متفاعل وزنی بولنمدیغندن فعلاتن وزننه
نقل ایدلک ابیات آتیه ده دخی کلدنه کلدکجه بو اصول اوزره عمل اولنه

شو مقامده حادره سادر قومکانات
مضمرینک ادا الجری سالم الخبو مکن
معنی جه سنک ادا الجرینه مستفید رم

زحاف لغتی معناسنده عروض
وضربده غیری اجزایه زیاده ایدید
نقصانه ایله عارض اولدنه تغییر دیرلر
کذلک عروض وضربه عارض اولان
تغییر غیره لازمه دخی دیرلرکه جنلری عروض
وضربک غیری جزئلرینه اولور اظهارینه
اولدنه علت دیرلرکه لازمه در

والله يا خير الخلق ان لى	قلبا مشوقا لا يروم سواكا

بيان معانى بيت

الله تعالى يه يمين ايدرمكه اى مخلوقاتك خيرليسى تحقيق بنم ايچون
شوقلنمش قلب واردركه سندن بشقه شيئى استمز

بيان معانى مفردات بيت واعراب واعلال

والله ده واو قسم ايچوندر فعلى محذوفدر وجوباً اقسمت الله تقديرنده
اصح اقوالده الله لفظى ذات واجب الوجود الخالق لكل شيء معناسنه
جزئيسنك علميدر سائر اقوال وابحاث مفصلاتده مسطوردر يا خير
الخلق حرف ندادر وجهى وبيانى كچدى خير اصلده اخير ايدى مخفف اسم
تفضيلدر الخلق يا خود مطلقا مخلوق معناسنه اولان
خليقه نك جمعيدر خيرك مضاف اليهيدر مخلوق موجودات [illegible]
صفات خاصه سنده اولانه يا سيد السادات عنوانيله خطاب اولنوب تعبير
ايدوب بو بيتده رهى يا خير الخلق عنوانيله تعبير ايتدى ان حروف
مشبهة بالفعلدن فتح اوزره مبنى فعلك جار مجرور لى ظرف اولدقندن
اسمى اوزرينه تقديم اولنوب ان نك خبريدر قلبا ان نك
اسميدر مشوقا قلباً نك صفتيدر اسم مفعولدر اصلى مشووق
شاق يشوق شوقاً دنه واو اوزره ضمه ثقيل اولوب ماقبلنه كه حرف صحيح

سكنه

ساكننه ويردك پس اجتماع ساكنين اولدى واو بينده اجتماع ساكنين
رفع ايچون واولرك برينى حذف ايدك واو كه ماقبلى مضموم واوى
ثانى اوزره ترك ايدك مشوق اولدى شوق آرزو معناسنه دركه
نفس وقلبك بر شيئه ميل وهيجانندن عبارتدر جمعى اشواقدر وبو فعل لازمك
مصدريدر چكمكلك معناسنه اصلى اوزره استعمال اولنوركه نفس وقلبى
بر شيئه چكندروب آرزومند قلمه نقول شاقنى حبها يشوق شوقاً
اى هيجنى پس بوراده مصدر اولان شوقدن اسم مفعولدر لا يروم رام يروم
لا يطلب معناسنه در سوى سينك ضمى وكسرى ايله معنا غيرك [illegible]
بوراده مراد غير معناسيدر كاف خطابه مضاف در خطابك
وجهى كچدى الفى اشباعدر

بيان تقطيعات بيت

والله يا مستفعلن خير الخلا مستفعلن ق ان لى متفعلن
قلبا مشو مستفعلن قا لا يرو مستفعلن م سواكا فعلاتن
مصرع اول وثانينك جزء اول وثانيلرينه زحاف اوغرامايوب
صحيح اولمشلردر بنه عروضى سالمه وضربى مقطوع اولمشدر واضمار
وقطع تعريفلرى بيت سابقده كچدى بيتلرى تقطيعده مقصود [illegible]
بنه [illegible] فقير [illegible] رعايه كيله اولمقدر

وَالله يَعْلَمُ أَنِّي أَهْوَاكَا	وَحَقِّ جَاهِكَ إِنِّي بِكَ مُغْرَمٌ

بيان معانى بيت

ودخى يا سيد السادات سنك رتبه نك ومنصبنك حقيقتنه يمين ايدرمكه تحقيق بن سكا حريص ومشتاقم والله تعالى بلور تحقيق بن سكا محبت ايدرم يا خود بن الله تعالى يه قسم ايدرمكه الله تعالى بلور تحقيق بن سكا محبت ايدرم بو معناى ثانيه كوره والله لفظى مجرور وانّى نك همزه سى مكسور اولملى زيرا قسمك جوابى اولور

بيان معانى مفردات بيت واعرابه واعلاله

وحقّ ده واو قسم ايچوندر جوابى انّى در نتهم ابن حاجب مرحوم وتبلقى القسم باللام وانّ وحروف النفى بيورمشلر قسمه متعلق محذوفدر اقسم تقديرنده در حق برازام ثبوت وتحقيق معناسنه در صفتك موصوفه اضافتى اولمق محتملدر يعنى جاه محققه قسم ايدرم ديمك اولور ودخى حرمت معناسنه اولمق محتملدر بو صورتده حقك مضاف اليهى اولور اضافة لاميّه ايله جاه قدر ومنزلت معناسنه در انّى ده انّ حروف مشبّه بالفعلدن نون وقايه يا متكلم ومرة با سيدكوره اوزره مبنى محلّا منصوب انّ نك اسميدر بك ده كى با بوظرف مغرم نه متعلقدر كاف خطابدر رسول الله صلى الله عليه وسلمه در

وحقّ قولى جملتى اوزرينه معطوفدر با سيد السادات اوزره اعتبار اولنور يا خود واو ابتدائيه در صح

حرمت معناسنه اولدقده سنك نصبندن حرمت قسم ايدرم صح

بوراده سائلك سؤالى ايدر كه محذوفه قسم اولمق جاه ايله محذوفدر زيرا قوه الله تعالى نك عندنده تعظيم وار در بوزده ايچون نبى صلى الله عليه وسلم بيورديكى مضاف تقديرنده در مضاف تقديرلم سنك جاهنك اولور ... قسم ايدرم ديمك اولور صح

مفهم اغرم ليغرم دن اسم مفعولدر درد وعشقه كرفتار اولان اشخصه دينور ويقال هو مغرم الحسب الحبّ دبرنسنه يه يك دوشكونه حريص اولانه آرمه دينور يقال هو مغرم بداى مولع والله ده واو استئنافيّه اولوب سؤال مقدرك جوابيدر سؤال مقدّر كويا شول وجهله دركه اى امام ناظم مصرع اولده قسم ايدوب بيوردكه يا رسول الله بن سكا مشتاقم ندن معلوم اصنالكه برقول ولفظندن عبارت اوله جواب بيوردكه الله تعالى بلور خلافى كفردر تحقيق بن سكا يا رسول الله محبت ايدرم والله ده واو قسم ايچون اولمق محتملدر بو تقديرجه لفظة جلال مجرور اولور تقديرا اولمكه يعلم والله بتداسنك مبدى اولوب انّى همزه نك فتحيله يعلم نك مفعولينى مقامنه قائمدر تقدير ثانيه كوره جملۀ معترضه اولوب مبتدانك محذوفك مبدى اولور تقديرى هو يعلم اولور قسمك جوابى انّى اهواكا اولور بو تقديرجه انّى نك همزه سى مكسور اولور ملى اهواكى باب رابعدن هَوِيَ يَهْوَى هَوًى دن فعل مضارع عن نفس متكلم وحدهى اولور هواى محبت معناسنه كاف خطاب فتح اوزره مبنى محلى

والله ده واو قسم ايچون اولوب ... اولمق ده بر نسنه جميع ... اولنور صح

منصوب مفعول به صریحیدر اهوای نك الفی اشبا عددر

بیانه تقطیعات بیت

وَبِجَهِ‌نا متفاعلن هِكَ نَجِیْ متفاعلن بِكَ مُنْتَمٌ متفاعلن
وَاللّٰهُ لَهُ مستفعلن كَرَمُ نَجِ متفاعلن اَهُدَآكَا مفعولن

بو بیتك مصرع اولنك جمیع اجزاسی سالملردر ومصرع ثانیسنك جزء اوّلی
مضمر وجزء ثانیسی سالم وجزء ثالثی كه ضربدر اصل اوزره مقطوع اولدقده كه
زحاف اضمار اصحابی ایدوب مضمرمن حذف اولنمشدر

اَنْتَ الَّذِیْ لَوْلَاكَ مَا خُلِقَ امْرُؤٌ	كَلَّا وَلَا خُلِقَ الْوَرٰی لَوْلَاكَا

بیانه معانی بیت

وحقی یا سیّد السادات سن بر ذاتسڭكه اكر سن اولمیایدك بنی آدمدن
هیچ بركسه خلق اولنمزدی ودخی سن اولمیایدك مخلوقاتدن
هیچ برشی خلق اولنمزدی امام ربّیمك روایت ایلدیكی حدیث
قدسیدن آلنمشدر ابن عباس رضی الله عنهما دن مرفوعًا روایت اولندی
اتانی جبریل علیه السلام فقال یا محمد لولاك ما خلقت الجنّة
ولولاك ما خلقت النّار ابن عساكر دخی تخریج ایتدی لولاك ما خلقت
الدّنیا اما لولاك لما خلقت الافلاك اسلم صغانی موضوعدر
دیدی كذا فی الخلاصة لكن معناسی صحیحدر ربّیمك وابن عساكرك روایت

ایدكاری صحیحدر ومعناسی صحیحدر خلاصه حبیب اكرم جمله موجوداتك سببیدر

بیانه مفردات بیت واعرابه واعلاله

انت ضمیر منفصل مخاطب مبتدا الذی اسم موصول صله‌سیله برابر جمله‌سی
صله موصول مبتدانك خبریدر وبونك جمله‌سی حذف عاطف ایله بیتك
اوزرینه معطوفدر یا سیّد السادات اولنك معنیدر بو ندازه كه كلامك
ابیات دخی بودر لولا حرف جردر اولك ثبوت وتخفیفنده ثانینك
انتفاسیچوندر خلاصه دیمك اولوركه سنك وجودك اولمیایدی
لكه سنك وجودك اولدیغی دمك ومخلوقاتك وجودی الحق
اولدیغی نفیه اوغلیچون وجود معناسی افاده ایلدی یعنی بنی آدم
ومخلوقات موجود اولدیلر تفصیلی اظهار شرحی اطه لیده وتعالی لا یذكر
ما نافیه خلق فعل ماضی مجهول امرئ نائب فاعلی اصل فعلی لله تعالی ایدر امرؤ
بنی آدم دیمك اولور رجال لفظه ونسوانه اطلاقه اولنور تفنیبا راسندن
حركه‌سی اخرینك حركه‌سنه تابعدر تفصیلی محلنده در كلا تأكید معنیدر
سابقه نفیه واقع اولان عموم افرادی بلی تأكیددر اجرا بولنمقندن
قوم كبی تنوینی مضاف الیهدن عوضدر كلّهم تقدیرنده بعضه شرح كلا
اوقیوب كافه فتحله اصلی حرف ردعدر اولوب حقّا معناسنه دخی
كلدیكنه بناء انك دخی وجهی واردر ولا خلق لودی بلا ضرّ لولاكانك

افتنین وزنده كده ضمیر منصوب یا مجرور اولوب ...
كاف خطاب ضمیر مرفوع منفصلا ولولانك لفظی
استعمالی ایدوب ضربی وحسبا كذلك رایت یعدم
لولانك موجوددر فلحمه هر و بولولاك بدلیه
دم تأكید واضح اولور بوجنبه اخفی اولنقض حذف
وزنه ایچون ولولو صیغه رسكرك صرف اعلالی اولوب
وكرك اولمدیه لكه حرف شرط دلكه زیرا
حرف شرط لودر

[illegible] لولاك لولاكم لودكم الی اخره

ولولاهی لا اثبات نفی لو وجود غیره فانها یعنیها
انا انعص لها ضمیر حی وور فلعض اللغات
مخولولاك رلعلك عو وقیجد به نعت فی الفعل
لئلا بلیم الثانی وبل فی الف خطاب خبره فعل لولا
حرف ضمن كبنی نزل منزلته لانه فی المثال
واقع موقع لام الفعل قال المنظم ...
عموم لوجودك والاخفش

زیرا امرؤ دجله ربو اراة عورتنه دیلمكبی

نزف فی الضرب لان الاتصال مرقبه فوصه
بالثانی وبل فحمله مستعار للمرفوع كما فی قولهم
ما انا كانت ولا كبر لولانت بانفصال
الضمیر لكونه بتدأ حذف خبره وجوبا اظاهره
ای كما مستعارة انت للضمیر المجرور
لان كاف الخطاب ضمیر منصوب او مجرور

اسم صفاتی صادر دنعیله شاره ... ایدر

جوابیدر و مفعولی وزننده تقدیم اولندی یاخود ما ضلوه مرفا وزرینه معطوف اولوب لولدکا ثانیه لولدکه اولی یی تأکید اولور بلاثانیه ضلوه معلوم الوری مطلقا مخلوقه معناسنه فی الاصل وری اورتمك مخلوقه بری برینی اورتدوکنده وری دینلدی لغته نصبیله معلوم اولور

بیانه تقطیعا یه بیت

أنتَ الذي مستفعلن لولاكَ ما مستفعلن خُلِقَتْ امْرُؤٌ متفاعلن
كُلٌّ وَلَا مستفعلن خُلِقَ الوَرَى متفاعلن لَوْلَاكَا مفعولن

بو بیتك مصرع اولنك جزء اوّلنده و ثانیسنده اضمار وقوع بولوب مضمرا ولمشدر عروضی سالمه‌در و مصرع ثانیسنك جزء اوّلنده اضمار اوقوع بولوب مضمرا ولمشدر جزء ثانیسی سالمه جزء ثالثی بیتك ضربیدر یا ایکی مقطوع اولاجنکه مضمره اولوب زحاف اضمار ایله موصوف اولمشدر

أنتَ الذي من نورِكَ البدرُ اكتسى | والشمسُ مشرقةٌ بنورِ بهاكا

بیانه معانی بیت

ودخی یا بعد الشارات سن شول ذاتسکه سنك نورندن بدرکه آیدر اونه دیدرکسوه لندی یعنی نوری تام و کامل اولدی ودخی کونش سنك حسنك نورندن ضیا و بردی یعنی یاراندی

بر نسخه ده سنه کره بنه مستفعلن ایله وزنه اولمشدر

بر نسخه ده اکنسی بزنه اکتسب واقع اولمشدر الکاکه معنی سنك نورندن بدر نور اکتساب ایدی دیمك اولور

خلاصه

خلاصه معنی دیمك اولورکه شمس و قمرچکه کونیه رسولکم حضرتلرینه وجودلرندر و رسول محترم حضرتلری وجودلرك ماهیات اوزرینه فیضانیده وجودلرك موجودات اوزرینه سیلانینه واسطه‌در و امام ناظم حضرتلرینك بو بیتنده لولاك لما خلقت الافلاك حدیث قدسیسنه تلمیحی واردر نتکیم علی القاری مطعوم قصیده برده نك فان من جودك الدنيا وضرتها بیتنك شرحنده روایت ایلدیکی اوّل ما خلق الله نوری فنظر الله الیه نظر هیبة فانشق نصفین فخلق من نصفه الكونين حدیث شریفنه اشارت واردر نتکیم امام بوصیری بو مصارع بو بیتلرده لولاه لم تخرج الدنيا من العدم و دخی فان من جودك الدنيا وضرتها و من علومك علم اللوح والقلم اشارت ایدر معنی دیمك اولورکه قمرك بدرا اولدیغی حلیه وغیری احوالنه منور الحسی بلکه قمرك کندی وجودی کذلك شمسك اشراقه و ضیا ویرمسی بلکه کندی وجودی رسول اکرم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك نورندن خلقه و ایجاد اولنمشدر والحاصل جمیع موجودات اننك نورندندر

بیانه مفردات بیت و اعرابه و اعلاله

انت ضمیر خطاب مبتدا الذی اسم موصول صلهسی اکتسی جملهٔ موصول جملهسی مبتدانك خبری من نورك ده من مؤخر اکتسایه متعلقدر

لوزم مضاف اولدی کاف خطابه لوزم تعریفی کیفیة ظاهر بنفسها

مظهرة لغیرها بوندن نصکره نور دیله وعقله وعقله اطلاقه اولنور

نتکم شیخ ملا علی القاری شفاء شریف دیباجه‌سی شرحنده بیوردی

البدر ده لام تعریف جنس ایچوندر اولوب جنس افراد ضمننده وجودی

اعتبار ایله زیرا کلی طبیعی موجوددر دیمک اولور که بدر ابتدای

خلقتنده یوم ینفخ فی الصور وارنجه اولان افرادی باصدر لام

تعریف استغراق ایچون اولوب دیمک اولور که بدر ابتدای

خلقتنده یوم ینفخ فی الصور وارنجه اولان هر بر فردی سنک

نورندن اکتسا ایدی کذلک الشمس ده اولان لام تعریف دخی

جنس یا صدر استغراق ایچون اولدیکه الشمس ده افراد کل یوم

طلوع اعتباریله اولور بدر ایکن اوده در دیجی کیجه سنک

نورک ایله منور اولان جیدر که نصفکره دیمک اولور تفصیلی

کتب هیئتده در که بدری تغلیب طریقیله هر بر کیجه ده اولان ای

بکه لیالی وایامی اولان قمرا ایتمک واردر زیرا که قمر نصفکه

شمسه مقابلدر دائما منور در اکثی افعال بابنده فعل ماضیدر کسوه الذی

دیمک اولور والشمس مشرقة جمله‌سی الذی اکثی جمله‌سی اوزرینه معطوف

اولوب الذی لفظنک صله‌سی اولور والشمس مبتدا مشرقة خبری

[Margin note, right page:] النشمس جمله‌سی [illegible] فعلیه [illegible] جمله‌سی ... جمله‌سی ... زیرا اسمیه ... [illegible] ... وسعدری اولشدر

[Margin note, right page:] تنبیه طریقیله قمره بدر اولوب ... قمره اولان ... اولان قمره تشبیه ایچون ... افرادینه مجازا اولان ... طریقیله بدر دیر ... مجازی ... [illegible]

افعالک بناسنده ضیا ویریجی معناسنه طلوع ایدیجی معناسینه مختلف بولنده

با حیثیه شرفة نه متعلقدر بها صده معناسنه مضاف الیهی کاف خطابدر

بهانک مضاف الیهیدر والف اطلاقدر اضفتی بیانیه به حمل ایدرسک

دیمک اولور که نور که سنک بهاکدر اکر لامیه به حمل ایدرسک دیمک

اولور که سنک بهانک ایچوندر اولان نور سببیله شمس اشراق ایدیجی حالده

بهانک کاف خطابه اضفتی لامیه در بوبیتده بدر دن مراد شریعت مطهره

شمسدن ایمان ودین وملت مراد ایتمک دخی ممکندر ودخی طریق

تغلیب ایله مفیت بدر وشمس وشریعت مطهره وایمان ودین وملت

مراد ایتمک بو مقام مدحه انسب واوجهدر معنای مجازی تغلیبک

صورتی وکیفیتی هامشده اولان منهده بیان اولندی تأمل اولنه

بیان تقطیعات بیت

أَنْتَ الَّذِي مستفعلن مِنْ نُورِكَ الْ مستفعلن بَدْرُ اكْتَسَى مستفعلن

وَالشَّمْسُ مستفعلن مُشْرِقَةٌ متفاعلن بِبَهَاكَا فعلاتن

بو بیتک مصرع اولنک جزء اولی وثانیسی جکه عروضنده زحاف

اولوب بعض مضمر اولمشلردر ومصرع ثانیسنک جزء اولی مضمر وثانیسی

... لم وثالثی که ضربیدر ... وهر جزء مقطوعدر واضمار وقطعک

معناسی اصطلاح عروضیده جیت اولرم بیانـ... اولنمشدر

[Margin note, left page:] ... شریعت مطهره ونیتنک صورتی ... تشبیه ایدوب شریعتی ... شریعت طرفی بر تشبیه ... عالی ... ظلمات ... ایمان ودینه ... کفر ... شمس ... ملت ... ظلمات ... عالمک ... قلوبی ... نور ... کیفیته ... رسالت ... تغلیب ... استعاره ... کیفیتی ... تشبیه ... مجاز ... [illegible]

انتَ الذی لمّا رُفِعتَ الی السّما	بِکَ قدسَمَتْ وتزیّنت لِسُراکها

بیان معانئ بیت

ودخی یا سید السادات سن شول ذات جلیل القدرسکه لیلهٔ معراجده فلکم
سن سمایه چقر ایدک سنک سببکله سما عالی قدر اولدی
ودخی نجوم سنک اول کیجه یورودیککده زینتلنوب طوندی

بیان مفردات بیت واعرابه واعلاله

انت الذی مبتدا وخبر لما شرط معنی متضمن وقت معناسنه اولوب
شرطیه جمله صورتکده صلهسیدر رُفِعتَ رفع یرفع دن فعل
ماضی مفرد مذکر مخاطب مجهولیدر الی رفعت به متعلقدر السماء
معلوم هر لسمی ظرف اولذی رابط الضرورة باغدر وقف جزم قاعده
اوزره وقفه بک مؤخر قدسمت قوله متعلق افاده حصر ایچوندر ودخی
وزنه ایچون تقدیم اولنمشدر سمت سُمُوّدن یوکسلک معناسنه در یقال
سَما الشیءُ یَسْمُو سُمُوًّا اذا ارتفع وتَزَیَّنَتْ سمت اوزرینه معطوف
فعلدر اولزم معنیه در زینت زینتدن که طونمق یعنی تبدیل اولنور الماده
مدم باق زینتنت کلمه سنه متعلقدر سری کیجه یه یدر یمک هامشی
اوقیانوسنده یارلری کاف خطابه مضاف الیه اشبا عدا مم ناظم
حضرتلری بو بیتی رسولکم حضرتلرینک معراج شریفی بیانه صددنده

سُراق وسُری سیر فقیه ومَسْرایة سیر
فقوعی وراننک کوچه ومسرایه کنایه وزنه
مصدرلردر کیجه یورمک معناسنه در یقال
سَرای اللیل اسری سُرًی ومَسْرًی ومَسْرایة
وسرایة اذا سار عامة اللیل اوقیانوس

سُراق سیر ضمّیه کهُدی وزنی عامة لیلم
یورمکه کچمکه ایدرکه اسد سیرک اول ذوالطر
واضطرا اولدیه وبدیولنشر مذکر مؤنثدر
نفوذ انجینی وکجیفمراه اکثیر عامه
اللیل سیح ویرکریشیو سراق وکهدی وزنده
مصدر نادر در زیرا بوجع بنیه سیر عینی
بتر اسه بونلرده جمع قیاسیه موافق ایمیش
ابد بیلد انتهی اوقیانوس

فالیجوبه مجیب الکلمات لمّا اذا دخل علی
الماضی یکوده ظرفًا واذا دخل علی المضارع یکونه
حرفًا واذا دخل علی غیرهما یکون بمعنی الا
ثم ان الکل لفظها علیها ما فعلط والمتعارف
فی بوابه لما المعنی لفظ اجوبی برواله الفاء
وقد نص لما فیهان بمعنی التشهد وفی جزف
مواله کی فقوله تعالی فلما نجاهم
الجمعوا ان یجعلوه فی غیابت الجب الی
فمراد به مافعلوا من الذی کذا فالوا

ایراد ایلدی قصهٔ معراج بیانی شفاء شریفده و شنکجی علی القاری یارقلری
اوزره بعضه تفصیلاتلی ایدرک یس سوره اسرانک آیهٔ اولیسنک
سبحان الذی اسری بعبده لیلًا من المسجد الحرام الی المسجد الاقصی الذی بارکنا حوله
لنریه من آیاتنا انه هو السمیع البصیر ودخی نجمک اولنده والنجم اذا هوی
ما ضلّ صاحبکم وما غوی وما ینطق عن الهوی ان هو الا وحی یوحی
لقد رأی من آیات ربه الکبری دارنجه وصحاح اخبارک مخلی ولدوقلری
فخر کائنات علیه افضل التحیات حضرتلرینک رفعت درجه لری بیانی
شویله درکه آیهٔ مذکوره ده ظاهر اولدیغی اسرانک ابتداسی مسجد حرامدر
بینا انا فی الحجر عند البیت بین النائم والیقظان اذ اتانی جبریل علیه السلام
بالبراق حدیث شریفنده ایچونده ودخی مبدا منتهاسی مطابقت ولسونه
ایچونده زیرا مسجد اقصی ایچونده حرم یوقدر یاخود اسراده زعمکم صاحب
البردة بیوردیلر سریت من حرم لیلًا الی حرم الله تعالی حضرته مسجد نسبته یدی
مسجد الحرام قولنده حرم مکی احاطه ایلدیکندن ذکر حال اراده محل
قبیلنده اولدرده واسرانک حرمده اولسنه توجیه شریفه
دلالت ایدرکه فخر کائنات حضرتلری اسرانیک اوزره اولدیلری
صلوة عشا ادا ایدیکدن یس اول الارده اسرا اولندیلر وبنه اول کیجه ده
اسرایی اوبنه کله یا دو قصهٔ معراجه تفصیله سویلیه یامکده ...

اتفاق العلما ان کل ... ذکر ابن الصلاح ...
قبله عمرو من الله عنه ... قریش ...
مکه ده اسلامه ابتدی والاخیره ...
اولنه اسمنه اختلاف ایدیلر ... ایدی
فاطمه دیلدی عایشه دیلدی ...
فاطمه دیلدی رضی الله عنها ...

کلدیکه اسرانک بیلدیکی حجج اولشدر طرابلسیه فخر کائنات مفخر عالی زمانی وزنده
اولوب صلوة عشاء ادانکه مسجد شریفه واروب بیت شریفه ینه حجره کلدیلر شکم
بینه النائم والیقظانه قولنیکه اکا اشارت ایدر رنوده اولدیغکه اتصاف
اوینه رجوع ایدروب قصه لی اتصالیه سویلدی و بو قصه معراج هجرت
نبویه ده برسنه اول اولدی وامام نووی ذکر ایدیکه تحقیقاً معظم
السلف وجمهور محدثینه وفقها دیدیلرکه اسرا بعثتده اون ایکنجی سنه ده
اولدی وامام سبکی دیدیکه اجماع قصه اسرا مکه مکرمه ده اولدیغی
اوزرینه در وحیرانم انتبار ابن بکیر شیخ ابو محمد دمیاطینک دیدیکه
قصه معراج هجرتدن بر سنه اول ربیع الاول آینده اولدی سید جمال الدینه
المحدث روضة الاحبابنده روایت ایدرکه معراج شریف شهر رجب
شریفک یکرمی یدیسنده اولدی مرتبه شریفنده اولا که عمله موافقه
اولدیغی اوزره ودخی ربیع الآخرده دیدیلر ودخی رمضان شریفده
دیدیلر ودخی شوال شریفده دیدیلر ودخی تقصیر صحیفه دیدکلری زلری
ودخی بیعة العقبه دیدکلری دیدیلر ودخی دیدیلرکه ذی الحجه ده
اولدی زیرا نبی علیه السلام مصطفی عالی یاننده وطقوز ای ویکرمی سکز
کون ایدی ودخی دیدی ذا المذکر ربیع الاول آینده ایکیسی
ایدی والله سبحانه اعلم ودخی سلمیه بیننه نبی علیه السلامک اسراسنک

صحیحنده

صحیحنده مذکور بودر زیرا اسرانک قالدر تکه بینده عدم الف مختلف
بیت مقدسه دک قصه سیدر ایدی مطلوبه الاستیلی الکار ایدلک
شکسز کافر اولور ودخی اسرانک تفصیلنده وعجائب وغرائبنی
بیلمک ونبیمز محمد علیه الصلوة والسلامدن اسرانه متواتره احادیث
کثیره مشهوره متواتره اولمغه قریبه اولدی اسرا حقنده وارده اولدی
احادیثده الکلی ثابت البنانیدن انس بن مالک رضی الله عنه دن
روایت ایدیکی حدیث شریفده انس مصطفی روایت ایدرکه تحقیقاً
رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتی بیوردیلرکه بکا براق کتوردیلر
براق برابیض دابه در زکودت واتوندن اوزون والمدن قصه مالدر
حمارک فوقنده بغلک دوننده ایغنی نظر ایتدیکی نهایته وضع ایدر
سعادتیله نبی علیه السلام حضرتی بیوردیلرکه اکا بندم حتی بیت
مقدسه کلدم دابه لرینه حلقه یه باغلدم اول حلقه انبیا علیهم السلام
دابه لرینی باغلدقلری حلقه در یا مؤذنلر قاپیسی باغلدیلر اکر
اندن صکره ودخی بیت مقدسه اسرا ثابت اولدوغی اندن صکره نبی علیه السلام
بیوردیلرکه مسجد اقصایه داخل اولدم عقیبنده جبرئیل علیه السلام بر کاسه خمر بر کاسه
سود کتوردی ... مسلم روایتنده بودر بخاری روایتنده
ودخی بر کاسه صو کتوردی ودخی روایت اولندی اوچ شی کتوردی

البنانی بضم الباء الموحدة وتخفیف النون
بعدها الف قنده قبا ونسبة قبیلة ثابت
کان رأسا فی العلم والعمل والعبادة الفقه
ویقال ما کان فی وقته اعبد منه فتح الـ
الائمة الستة وقال الذهبی هو ثابت كالجبل
علی القاری فی شرح الشمائل

قدس سره وزن ابیض نه دقنه اولدیغی باطل

سود وخمر وعسل ودخی روایت اولندی دردنجی کوردی سود وخمر وعسل
وماء عقیبنی بودر بارکه بر صودی اختیار ایتدم پس جبریل علیه السلام
بودر دیکه فطرت اسلامی یعنی علامة اسلامی واستقامتی اختیار اتدک
بردر بعدی الترده وبردر بعده کوترلدی اولادن معراج ایله سماء یه
چیقاردلر جبریل علیه السلام سماء دنیانک قپوسنی اچلو دیو نداء ایلدی
پس دنلدی بو کیمسن جبریل دیدی جبریل یانکده سنک ایله کیم وار دیندی
جبریل بوندر دی محمد علیه السلام وار اول محمد بعث اولندمی یعنی سماء یه صعود
سماء یه بعث اولندمی بعث اولندی استفهام دکلدر جبریل بولدی بعده قپو
اولندی پس بزلر ایچرو باب سماء اچلدی پس حضرت آدم علیه السلامی کوردم بکا
مرحبا ایله صالح ونبی صالح دیدی وبنم ایچون دایره خیرله دعا ایلدی
صکره سماء ثانیه یه چیقاردلر جبریل علیه السلام استفتاح ایلدی کنه
سؤال سابقه وزره دیندی وجواب ویرلدی پس بزلر ایچرو قونلدی پس خاله لر یعنی
تیزه اوغللری که عیسی بن مریم ویحیی بن زکریا علیهم السلام در کوردم
انلر بکا مرحبا دیدیلر وبنم ایچون خیرله دعا ایتدیلر بعده صکره اوچنجی کوکه چیقاردلر
ودخی اول کیفیتله سؤال وجواب دیندی بزلر ایچرو قونلدی پس یوسف علیه السلامی
کوردم کیفیته لها حسنک نصفی ویرلمش بکا مرحبا دیدی وخیرله دعا
ایلدی صکره دردنجی سماء یه چیقاردلر دخی سؤال سابقه وزره ذکر اولندی

پس

پس ادریس علیه السلامی کوردم بکا مرحبا دیدی وخیرله دعا ایلدی
الله تعالی بویوردر ورفعناه مکانا علیا مکانا علی شرف نبوة ومقام قربدر
حضرت عبیده رضی الله عنهما روایت اولندیکه اومکانا علیا جنتدر
زیرا ادریس علیه السلام عزرائیل علیه السلامه دیدیکه بکا موت
دادیغنی طاتوردی اولسونه ایچون عزرائیل روحنی قبض ایتدی
باذنه الله تعالی صکره دیرلدی پس دیدیکه بنی جهنمه کتور رهبت وخوفم
زیاده اولسونه عزرائیل کتوردی صکره دیدیکه بنی جنته کتور رغبت
وشوقم زیاده اولسون مکره کتوردی اندن صکره ملک چیقه دیدی پس
ادریس علیه السلام دیدیکه بن معنی ذائقة الموت وناری اوغردم پس بن چیقمم دیدی
الله تعالی بویوردیکه بنم اذنم ایله داخل اولدی الی ابد اوده قالسون دیندی
اوسماء رابعه ده دردنکم بو حدیث شریفده اولمیدر اندن صکره سماء خامسه یه
چیقاردلر سؤال سابقه وزره سؤال وجواب اولندی اوراده هرونه
علیه السلامی کوردم پس بکا مرحبا دیدی وبکا خیرله دعا ایتدی اندن صکره سماء
سادسه یه چیقاردلر سؤال سابقه وزره سؤال وجواب اولندی پس موسی
علیه السلامی کوردم بکا مرحبا دیدی وخیرله دعا ایتدی اندن صکره سماء
سابعه یه چیقاردلر سؤال محمد وزره سؤال وجواب اولندی پس انده ابراهیم
علیه السلامی کوردم ظهرنی بیت معموره اسناد ایتمش حالده واو بیت معموره

هرکون یتمش بیك ملك داخل اولور بر دخی انلر بیت معموره عود ایتمز بوقلقلرنده
علی رضی الله عنه دن روایت اولنانکه بیت معمور سماء سابعه ده در و اکا
اول مکانه ضراح دینلور ضراح دنده مقابله معناسنه زیرا کعبه یه
مقابلدر ابن عباس رضی الله عنهما روایتیله ابو هریره رضی الله عنه
روایتیله بیت معمور سماء دنیاده در دخی دینلدی سماء رابعه ده در
و دخی دینلدی سماء سادسه ده در ربما اولنورکه هر بر سماده اولان
هر بر بیت بیت معمور تسمیه قلنور معنای مذکور ایله تحقیقده بیت معمور
سماء سابعه ده در قول مشهور اوزره که صحیح وارد اولدیکی محل
کعبه دن سمایه نقل اولندی و تفصیلی کتب مطوله ده در اندن صکره
جبریل علیه السلام بنم ایله سدرة المنتهی یه کتدی پس کوردمکه بر اغاج
فیلار قولاقلری کبی و یمشلری قلهلر کبی نبی علیه السلام بیوردیکه وقتاکه
اول سدره یی الله تعالینك امرندن سزا ایچون غشی ایدن شی غشی
ایتدیسه اسرار قدرتدن کندی یی غشی ایدن شیدن متغیر اولدی
پس بر کیمسه الله تعالینك مخلوقاتندن قادر دکلدرکه انك کیفیت
غشینی وصف ایده غایت ضیاسندن و نهایت بهاسندن پس الله تعالی
بکا وحی ایلدیکی شیئی وحی ایلدی پس الله تعالی هر کونده وکیجه ده
بنم اوزریمه اللی صلوة فرض ایلدی پس موسی علیه السلامه انمدم

امدی

امدی اودیدیکه ربك سنك امتك اوزرینه نه فرض ایلدی بن اللی
صلوة فرض ایلدی دیدم موسی علیه السلام دیدیکه ربنه رجوع ایله تخفیف
استه یعنی بو تکلیفك تخفیفنی استه زیرا سنك امتك بونکا طاقت
کتوره مزلر زیرا تحقیق بن بنی اسرائیلی تجربه ایتدم انلردن شدت و عدم
اطاقت بولدم فخر کائنات مفخری بیوردی بن دخی رجوع ایتدم وقتکه
رجوع ایتدم بیوردی قال رحمه الله تعالی مکانه اثباتی واهمه ایتمدکندن
امام نووی رحمه الله تعالی بیوردیکه رجوعدن معنی بحث اول
موضعه رجوع ایتدیکه اولکی دفعه مناجات ایتدی یعنی اول موضع
ثانیاً دفعه مناجات ایتدم پس بن دیدمکه یارب امتمدن تخفیف ایله زیرا
امتم ضعفادر بونده انبیا علیهم السلامك قوتنه اشارت واردر
زیرا انلردن چوغی بر کونده بر کیجه بیك رکعته مواظبت ایدیلر پس ربم
بندن بشنی حط و وضع ایتدی پس موسی علیه السلامه رجوع ایتدم و دیدم
ربم بندن بشنی حط و وضع ایتدی و بنه موسی علیه السلام دیدیکه امتك طاقت
ایله کتورمزلر ربکه رجوع ایله تخفیف استه رسول علیه السلام بیوردیلر
بن ربم ایله موسی بیننده رجوع ایتدم ثابت اولدی حتی ربم بیوردی
یا محمد صلوة مفروضه بش صلاتدر هر بر کونده وکیجه ده اولسونلر
هر صلوة ایچون اون صلوة ثوابی واردر بوله اولنجه اللی صلوة

مضاعفه صیغه‌لی صلاة اولور بوندن صکره وقتا کم رسولدن بنتی
و صفیدن همتی اصالةً و ابتعی ایچون نیابةً الی وقت نماز وظیفه‌سیله
قائم اولملری اولدیسه وقتا کم تولی وقت نماز نوافلیله مجازات
اولنمه اولدیسه که انلرک اوزرلرینه تخفیف اولندی کمیتده و انلره
زیاده قلندی کیفیتده پس بر قضیهٔ کلیه و قاعدهٔ مطرده قیاسیله رب تعالی
ذکر ایلدی حدیث قدسی کلام انسیده و بیوردی و رحمی کیمکه بر سیئه هم
و قصد و ایشلمه‌ی اوزرینه عزم ایله و الی بها لندنه ایچون ایشلمیه
انک ایچون بر حسنه یازیلور ایمدی اول حسنه‌لی ایشلرسه انک
ایچون اون حسنه یازیلور و رحمی کیمکه بر سیئه هم و قصد و ایشلمه‌ی
اوزرینه عزم ایله اول سیئه‌لی ایشلمیه اول سیئه بشی یازلمز
یعنی سیئهٔ واحده یازلمز نادم اولوب الله تعالیدن خوفندن ترک
ایدرسه بلکه انک ایچون بر حسنه یازیلور یا خود یعنی اول سیئه‌لی محو
و قصدی و عزمی بر سیئه‌دن زیاده یازلمز زیرا انک محوی باقی قالدی زیرا
سیئه مجمه سیئه‌در ایمدی اول سیئه‌لی ایشلرسه انک ایچون بر سیئه یازیلور
رسولدن علیه الصلاة والسلام بیوردی به نزول ایتدم حتی که علیه السلام
منتهی اولدم و اکا صبر و بردم [illegible] دیدکه دیکه رجوع ایدوب تخفیف مسئله
به دیدکه تخفیفاً به دیمه رجوع ایتدم حتی حیا ایدرم محمد به [illegible]

ذکر

ذکر ایلدی بر عفو ابن عمر رضی الله عنهما بر کون دردی ابن عباس رضی الله عنهما به
سؤال ایتدیکه محمد علیه الصلاة والسلام حضرتی ربنی عینیه بصریله کوردیمی
ابن عباس حضرتی دیدیکه کوردی و ابن عباسدن اشهر روایت محمد علیه
السلام ربنی عینیله کوردی بو قول اشهر ابن عباسدن اسانید متعدده ایله
و ابن عباس حضرتی بیوردیکه خلیل الله تعالی ابراهیم علیه السلام کلامه موسی
و ابراهیم علیه السلام خلته خص قلندی محمد علیه السلام رؤیته خص
قلندی لکن سعد الدین شرح عقائدده محمد علیه السلام رؤیتی ربنی فؤادیله دیدی
مؤلفک معراج شریف قصه‌سی و اسرار وحی مفصل کوردیکی ابیاتک
معنالرینی بحسب اللغه و بحسب معانی مقصوده‌سنک ملخص شرح و تبیینی
ملا ایدن اسمعیل حقی بورسویدن شرحنه مراجعت اولنه والسلام

بیانِ تقطیعات بیت

اَنْتَ الّذی مستفعلن لما رفـ مستفعلن ـتَ اِلی السَّما متفاعلن
بِکَ فُتِّحَتْ متفاعلن و تَزَیَّنَتْ متفاعلن بِسُراکا فعلاتن
بو بیتک مصراع اولنک جزء اولی و ثانیسی مضمر اولوب عروضی اصل
اوزره سالمدر و مصراع ثانیسنک جزء اولی و ثانیسی [illegible] و ضرب اصل وزن مقطوعدر

اَنْتَ الّذی ناداکَ رَبُّکَ مَرْحَبا	وَلَقَدْ دَعاکَ لِقُرْبِهِ وَحَباکا

بیانِ معانیِ بیت

انما ر و قطعیت تزیینت ... ورنه
القبیح تقطیعه وی
صح

ودحی یا سید السادات سزه نزول ذات جبرائیل سکه ربک سکا نداء ایدی لبیک معراج
باکرات وعیدا موالرم لسانیه جبرئیل علیه السلام ایله مرحبا ودحی حبة الله تعالی حبه
قسم ایدرکه الله تعالی حضرتینه یعنی درگاه الوهیتنه ورؤیتنه دعوت ایدی
وسکا سئوزنتی اعطا واصابه ایدی حبا فعل ماضی حبوة دن
ووقوعه کوره یا ایله امتامیا ورجزم کده یا ایله معنی ویردم سکا
تحیه وسلام ایدیکه السلام علیک ایها النبی ورحمة الله وبرکاته خطاب
مستطاب الهیه ایله بو تقدیرجه ما تقبین بیذبه فعل ماضی ولب غایبی یخذ زایه عجوبه تخفیف ایدر

بیانه معانی مفردات واعرابه واعلاله

انت الذی مبتدا وخبر جملهسی حذف عاطفه بیت اکلرکی جمله جملهسی
ودزینه معطوفدر پس یا سید السادات اولنز تقدیرا والنور نادی مفعول بیدنه
فعل ماضی مجرری معناسنه لکن موصول اللذ معتز صفة ذاتیه سندن اولانه
کلام الهی عندنه برنوع مخصوصدر که نداء مخصوص الی دال اولانه برجسم
اصوات وحروف خلق ایدوب که اول نداء آذنیک تعلقه سادنیدر اندن
ایله نداء ایدی دیمک اولور لکن اثنی عشر که کده الله تعالی نک کلام ازلیسی
استماع جائزدر حروف واصواتنده وکیفیتنده وکیتنده وزمانده ومکانده
اکا ظرف اولمقدنه ازجمله مدوشنده سنة ومبتدا اولدرده کاف خطاب
مفعولبدر ربک نادیکک فاعلیدر مرحبا وجوبا وسماعا فعل محذوف

اولاده مفعول به قبیلندندر اصل مصدریکه اولدرده وسعت معناسنه اسم
مکانه اولور دحی لکنه محل واسع معناسنه بو مقامده دیمکدر اولور که الله تعالی
حبیبنه ندا بیوردیب مرحبم صادفت سعة لا تکونه فیها مطابقة والاشتغال
ولا ضرب یا محمد انت محلا واسعا غیر مطابقه وغیر مشغول اولکونه دیار
ووسعة قلب والسن والعقب بل لا تکونه فیه متحرنا ولا متوحشا ولعذره لام قسمه
جوابیدر تقدیری واقسم بالله لقد دعاک دعا فعل ماضیدر دعا مجوددنه
کاف خطاب مفعولیدر ولقربه لام جار دعایه متعلقدر وحبا فعل
ماضی معلومدر وحبا یحبو حبوة دنه برنسنه ویرمک یقال حباه حبوة
ای اعطاه الله تعالی نک حبیبه اولکیجه ویردیکی نسنه لر دوحدی
بوقدر خصوصا رؤیت جمالی ولیش وفتنه نماز محمدیه صاحبک معراج
شریف حفظ اولانه ابیاتک تجدی وصال دحی اوقه مکه بتفصیل
بایندنه اولانه مباده تخفیف اولدرده معنی ودحی دیک سکا تحیه
وسلام ایدی که السلام علیک ایها النبی ورحمة الله وبرکاته خطاب
مستطاب الهیه سیدرکه حبوة دن اولق فاهردر
أَنْتَ الَّذِي مستفعلن **نَادَاكَ رَبٌّ** مستفعلن **بِكَ مَرْحَبَا** متفاعلن
وَلَقَدْ دَعَا متفاعلن **كَ لِقُرْبِهِ** متفاعلن **وَحَبَاكَا** فعلاتن
بو بیتک مصرع اولنک جزء ثالثی ثانیسی مخزولدر عروضی احد وزنک الهدر

بو اراده شارح حل ایدمشدر بزلم معناسنه
الیب معنا بقتون وبدیعه دردی ربه یعنی
دلیل بیتده اشتباه *

ومصرع ثانیسنك جزء اولی وثانیسی حالدر وجمله حالیه لازمه مقطوعدر

انت الذی فینا سألت شفاعة		ناداك ربك لم یكن لسواكا

بیانه معانی بیت

ودخی یا سیدالتنا سبشول ذات کریم لسن که ایچون بزم حقمزده یعنی امتك
مؤمنین ومؤمنات حقلرنده عفو ذنوب ایله وبعضلرینك جهنمدن
اخراجیله وجنتده مقاملرینی ودرجه لرینی ترفیع ایله وسائر کافرلرك
یوم قیامتده تعجیل حسابلری شفاعته رخصت استه دك یا خود لیله
معراج المحوقده نمازده تخفیف ایله شفاعت ایدیکنده بشه وقته دکین
یا خود انت رحومه که دنیاده شفاعت استمکله فخر کائنات صلی الله
علیه وسلم حضرتلرینك شفاعت استدیکنه شفاء شریف فصل فی تفضیله
بالشفاعة دیدیکی محلده وعمه الجلیلکدن علیه السلام حضرتیله ایدی
نصف امتی الجنة وبین الشفاعة فاخترت الشفاعة لانها اعم اتدونها
للمتقین ولکنها للمذنبین الخطائین دلیل واضحدر حدیث شریفك معنایی
شفاعتی سعادتیله بیوردیلرکه امتمك نصفی جنته کیرمکیله دخی بنم
شفاعت اتمم بینده مخیر قیلندم پس والله اولیرم شفاعتی اختیار اتدم زیرا
وشفاعت منفعتی عمومی واردر ای امتم ظنیده متقیلره مخصوصه تکنرکه
اوا اختیار اتدیکم شفاعت منقیلر ایچوندر لکن اولو خطا ایدنه کناهکارلر

ایچوندر

ایچوندر ربك سکا ندا ایلدیکه اول ندا سندن غیرلره اولمدی یعنی معراجده
اولانده مکالمه واسرار وحیکبی یا خود ندادن مراد قرآن عظیمده اولان
نداکر اولانلردر سائر انبیاء عظامه اسملریله یا آدم یا نوح یا ابراهیم یا عیسی
یا یحیی ندا اولندی اما فخر کائنات حضرتلرینه یا ایها الرسول یا ایها النبی کبی
عظمت جلالتنه دلالت ایدن نداکرله ندا اولندی دیکر سائرلرینه اول ندا ایله اولندی

بیانه مفردات بیت واعرابه

انت الذی مبتدا وخبری کلمهدر فینا قولی سألتك سألت به متعلقدر افاده حصر
ایچون یا خود وزن ایچون تقدیم اولندی شفاعت لغتده اعانت معناسنه بو معنی
مطلقدر لکن بورادهکی مراد روز جزاده عذابه مستحق اولنلری تخلیص ودار
جحیمه داخل اولنلری تخلیص ودار نعیم اهلینك درجه لرینی ترفیع ایله شفاعتدر
شفاعت قولی سألت فعلنك مفعولیدر نادی مفاعله بابندن فعل
ماضیدر کاف خطاب مفعولیدر ربك فاعلیدر جمله جمله کبی
لم یکن فعل نفی سنك تحتمه آتمی نادی فعلنك مصدرینه راجعدر بوده یکیمی
فعل مؤنث صیغه سیله اوقونور آتمی شفاعته ارجاع ایتمکله لسواکا
غیرك معناسنه ظرف مستقردر لم یکن فعل نفی سنك خبری اولور تقدیر
کلام اول ندا سندن غیرك ایچون ثابت اولمدی دیمك اولور

بیانه تنظیمات بیت

اَنْتَ الَّذِى مستفعلن فَبِنَا سَاْل مستفعلن تْ شَفَاعَةً متفاعلن

نَادَاكَ رَبٌّ مستفعلن بُدْءَ كَمْ نُجِّيَهْ متفاعلن بِسِوَاكَا فعلاتن

بو بيتك مصرع اولنك جزء اولى ثانيسى مطويدر عروضى اصل وزن سالمدر

ومصرع ثانيسنك جزء اولى مخبون وثانيسى سالم وضربى اصل وزن مقطوعدر

اَنْتَ الَّذِى لَمَّا تَوَسَّلَ آدَمُ		مِنْ زَلَّةٍ بِكَ فَازَ وَهُوَ اَبَاكَا

بيان معانئ بيت

وحى يا سيدالكائنات سن بر ذات اجل قدرسك كه وقتا كم ابوالبشر آدم عليه

السلام شجره منهيه تناولى سبيله صادر اولان زلّه دن سنك عظمت

عظم قدرك ورفعت منزلتك سبيله سنكله توسل ايدوب فوز ونجات

والله تعالينك عفوينه بولدى حالبوكه اول سنك باباك ايدى بو ذكر سنكله

توسل ايدى وفوز بولدى بو حديثه عمر بن الخطاب رضى الله عنه حضرتلرندن روايت

اولنان حديث شريفه كه عمر حضرتلرى ايدر كه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم

حضرتلرى بيوردى لما اقترف آدم الخطيئة قال يا رب اسألك بحق

محمد الا غفرت لى فقال الله تعالى يا آدم وكيف عرفت محمدا ولم اخلقه

قال يا رب لانك لما خلقتنى بيدك ونفخت فىّ من روحك رفعت رأسى

فرأيت على قوائم العرش لا اله الا الله محمد رسول الله فعلمت انك لم تضف

الى اسمك الا احب الخلق اليك فقال الله تعالى صدقت يا آدم لانه احب

الخلق الىّ اذا سألتنى بحقه فقد غفرت لك ولولا محمد ما خلقتك بو حديث

شريفى امام بيهقى دلائل نبوة كتابنده عبدالرحمن بن زيد بن اسلم حضرتلرندن روايت

ايدى ودخى ديد عبدالرحمن رضى الله عنه بو حديث شريفه ابن تفرد ايدى ودخى

حاكم ده روايت ايدى وتصحيح ايدوب صحيحدر ديدى ودخى طبرانى اى ذكر ايلدى

وانده بيوق طبرانيده وهو من الانبياء من ذريتك قولشريفنى زياده ايلدى

بيان مفردات بيت واعرابه

انت الذى مبتدا وخبر تفضيلى كجرى لما شرط معنى متضمن وقت معناسنه

ولوب شرطيه ونقلب آبيه جمله سى بو صورتده جمله سيد رلما رفعت الى السماء

جمله تفصيلى كجرى توسل تفعل بابنده فعل ماضى آدم لفظا مرفوع فاعلى توسل كبيه

تخارايلدن كلمه نك معنى قول برشيدرك انكله غيره تقرب حاصل

اولوب همزه سيدى واياسه حاصل اولور اكرلفظ ياتبه موافق اولوبسه

بو مقامده متوسل آدم عليه السلام كبى فخر كائنات حضرتلريدر وذاتن آدم عليه

السلام من زلّه فخر كائنات حضرتلرينى توسلبه مغفرت اولندى من زلّة

فى لحوق توسل قولنه متعلقدر انبيا عظام حضرتلرنده قبل النبوة وبعد النبوة

الكفردن كرك جلى وكرك خفى ودخى كذب صادر اولمدى وبعد النبوة

الكبائر وصغائر منفره وغير منفره صادر اولمدى تفصيلى كتب كلاميه ده

بك قولنده باء سببيه بنه توسل قولنه متعلق بحرف جر زمرة تعلق

تأول اول وداود ب الف

اذا عليه السلام ... بيلمندر

الخ فيلمندر

جائز اولدیغی بر معنایه اولدوغی اولور ایسه که بو مقامده اویله دکلدر وهو
اباکا قولنده وهو نك هیچ سکره اولدوغی قالور اولور ایسه بر کثیر ابو عمرو قرائتی
اوزره ضمدر وزن ایچون دیمه به حاجت قالمز دیلنده ده ضمه بوده
هو مبتدا ابان خبری جمله سی فاز فعلنك ضمیرینك فاعلندن حال
الحی مجدر ابا منصور اولدوغی اب معناسنده لغتدر حالت رفعنده
ونصبنده وجرنده بدیله به استعمال اولنور لغت ایتدیکی
قاموس ومصباح منیرده مصرحدر بو مقامده اویله در

معنا دیلک بیانه کیمی ابا لغته کیمی هذا اباه
وراث اباه ووراث باباه ویقال اوقیانوس

بیان تقطیعات بیت

انت الذی مستفعلن لما توثر مستفعلن سل آدم مستفاعلن
من زلة مستفعلن بك فازدهو مستفاعلن وابا کا فعلاتن

بو بیتك مصرع اولنده جزء اولی وثانیسی مضمرلردر وجزء ثالثی اصل اوزره سالمدر
ومصرع ثانیسنده جزء اولی مطویدر وجزء ثانیسی سالم وضرب اصل اوزره مقطوعدر
آدم لفظنی منصرف قیلمه لی اکر وقف اولنور ایسه منته مقدر یا اشباع ایچونلی

وبك الخلیل دعا فعادت ناره	بردا وقد خمدت بنور سناکا

بیان معانی بیت

ورحی یا ابتدا السادات سندن علم وجود سماتنی رضا ایتدیرم شرفیدن
سبیله حضرت ابراهیم خلیل دعا ایتدی وعقبنده نمرود علیه ما یستحقه الیقا

ایلدیکی

ایلدیکی نار ابراهیم خلیل علیه السلامه برد وسلامه عودت ایتدی ونمرود
حضرت ابراهیم علیه السلامك جبهه سنده اولان اوسندك نور ضیاسی سببیه
اول نارك علوی سکن اولدی نوری باقی قلدی ... غالب بوده عادت
ملة خلیل الله علیه السلامك سوره بقره ده جزء اولنده ربنا وابعث فیهم
رسولا منهم یتلوا علیهم آیاتك ویعلمهم الکتاب والحکمة ویزکیهم انك انت
العزیز الحکیم آیه کریمه سیله دعا وله سؤال اولندی ایسه که ناره
القا بوده عادت معتبردر بو ایتمه دیرزکه الله تعالینك علم ازلیسنده
ابراهیم خلیل علیه السلامك اوغلی اسمعیل علیه السلامك نسلنده محمد
مقدر علیه اکمل التحیات مضمری کلمه سی تقدیر الهی جلی ولدیکی
بس نمرودك آتشنه خلیل علیه السلام محمد علیه السلام کلمه سی
حکمه ولدیکی بو مقصده خلیل علیه السلام محمد علیه السلام سببیه غائب اولدی
ونمرودك آتشی برد وسلام اولوب امر الهی ایله اولدی علوی محمد علیه
السلامك نور منتی سببیه سکن اولوب حرری ونوری باقی قالدی بونار
نمرود قصه سی ابراهیم علیه السلامك سوره طه ده قصه سی تواریخ کتابلرنده نقل اولنمشدر

بیان مفردات بیت واعرابه

وبك واو عاطفه اولوب یا قریب اولانه انت الذی اوزرینه عطف
یا مقدر بیدی اولانه بك اوزرینه عطف اولنه تقدیر کلام ایکی وجهه

كوره ده يا بيت السادات بيت الخليل ايله بو بيت دريا مقرر و دا ابتدا ايله اوله اولكث
راجحدر بيت ده كي يا مؤنثه غائبه متعلقدر يا دوزنه ايچون يا مصرا ايچون
تقديم اولنمش الخليل ده لام عهد ايچوندركه معهود ابراهيم خليل الله در مبتدا اولور
دعا فعل ماضي كه انده هو ضميري الخليله راجع فعادت فا شرطيه محذوفه جوابيدر
تقدير كلام يا بيت السادات خليل عليه السلام سنك سببكله و سنك حرمتكه
دعا ايلديسه نار عليه و سلامه عودت ايدى فعادت نار فعل فاعل
جمله جزائيه در محلي يوقدر شرط محذوفك جوابي تقديري اذا دعا الخليل
بك فعادت نار اه برداً مفعولي و قد حرمت حمد محمد دره باب اولده
يا والبعدده فعل ماضي مفرد مؤنث غائبه فاعل ضميري هي ناره راجعدر
خمود نارك و ميمك ضميه آتشك قدري سويوغيه درك علوي
ساكن اولمقدر بتو ده يا حرمت فعله متعلقدر يا سببيه اولور
نور في الاصل بر كيفيتدركه كوزله كوررا اولاً و او كيفيت واسطه سيله
سائر مبصراتي كورر تيتيده خامسه، ولا ده كيفيت كبي اجرام كثيفه مقدر ده كي
او اجرام كثيفه تيتيده بيننه محاذيه اوله سنا مقصود اولورق
صباً معناسنه در مصدر اولورده علو و رفعت معناسنه در فتحه ايچون
مقصود او قوز بو كه معناسي علو و رفعتك لوزيدي ديمك اولور
وبيت الخليل متفاعلن اعما فعلا متفاعلن دت ناره مستفعلن

دوقه رجاله وادره اصل اولاريعطفدر بو
و ملازمت افعليجيدر آيه موجب اولمشادر
انتهى و ملازمنه ايله

بو تقديرجه بوزك سنابه استحقيه اولور
بو تقديره اوقافلرده معطوف عليك علو و رفعت
حالنده بينه نتيجه ايدر تعميم بينه السنا دله
درقي اوقافات معطوفك علو و رفعت لسنت
و تعنف ايدر استعاره تكنيه اولور

بردا و فد مستفعلن حرمت بنو متفاعلن رسناكا فعلن
بو بيتك مصرع اولنك جزو ثالثي و ثانيسي سالمدر و عروضي حل و زيح
سالمه دراوله اضمار عروضه بوب ضرب اولدي سلامتنه منافي دكلدر زحاف عروض
دير لر ديباجه ده كجدي و مصرع ثانيسنك جزو ثالثي مضمر و ثانيسي مخبون

وَدَعَاكَ اَيُّوبُ لِضُرٍّ مَسَّهُ	فَاُزِيلَ عَنْهُ الضُّرُّ حِينَ دَعَاكَا

بيان معانيات

ودخي يا بيت السادات سنك حرمتكه ايوب عليه السلام الله تعالى يه دعا ايلدي
كنديه مس ايدن ضرر ده و بلاده ايچون ديبس عقبنده ازاله ضرر اولندي
سنكله و سنك حرمتكه الله تعالى يه دعا ايلديكي وقت اني مسني الضر وانت
ارحم الراحمين قوليله طلبغالب ايوب عليه السلامك حبيب اكرم حرمتنه
دعاسيله مرادي كنديه مس ايليه ضرر كمالله كبيرك اولديغه بيتنه ند آيعني
دعا ايلدي بلكه مس ايلدي سن ارحم الراحمين سن ديو و شوده ايوب عليه
السلامك عهد ميثاق فضلي انبياء عظام مرتبه اصالة و اقتداءً تبعاً
فرض و تقدير اولنسه فخر عالم حضرتلري زمانلرنده بر زمانه بولنمشي
جميع انبياء عظام و جميع امتلري اولباده و اصفيادده تابع اولسونلر ديو
الله تعالى نك ميثاق فرمانيكي معلومي ايدي و ايوبنبه الجمله السلامك
حبيب اكرم ايله توسل دخي معلومي ايدي و رسول كريم حضرتلرينك فضائل

وعند الله مكرم اولديغى دخى معلوم ايدى ليس دعا ايدوب انى مسنى الضر وانت
ارحم الراحمين ديديكى وقرء كريمده محمد عليه السلام حضرتنه ذكر اولندى وقصه‌سى
فى الجمله ايوب عليه السلام روم ايدى عيص بن اسحق عليه السلام اولادندن الله تعالى انى
نبى قلدى واهلنى ومالنى موفر قلدى والى سنه قدر بعض ابتلا ايله مبتلا قلدى
ايدى اولادينك هنكامه‌سى بيت انلرك اوزرلرينه يقلمغله ومالاتلرينك
كتمسيله وبدننك مرضيله اون سكز سنه يا خود اون اوچ سنه يا خود يدى سنه
ويدى اى ويدى ساعت روايت اولندى امراته‌سى ماخيرت منشا بنت
يوسف يا خود رحمة بنت افرايم بن يوسف عليه السلام اكا ديدكده ديديكز
حق تعالى حضرتنه دعا ايله بو مرضه سزك كشف ايله ايوب عليه السلام ديديكز
بنم صفاء خاطر ايله اولوب اولاد ومال وصحت ايله نيجه سنه اولدى
امراته‌سى بودر ديكه نيجه سنه [illegible] ايوب عليه السلام بودر ديكز مدته بلاده
مدة رضامه بالغ اولدى [illegible] الله تعالى ليدن حيا ايدرم دعا ايتمكه [illegible]
[illegible] وعليه رحمة الهادى بو وجهله بيانه بودر ديكه سورة انبياده
وسورة ص ده ايوب عليه السلامك انى مسنى الشيطان بنصب وعذاب
قولنده مسنى شيطانه اسنادك وجهى معنى يا الله تعالى اكا
[illegible] نصب وعذاب ايله شيطانك وسوسه‌سنه [illegible] ديندى
ايوب عليه السلام كثرت مالنه اعجاب ايدى يا خود بر مظلوم اندن بردم

[illegible]

استدى

استدى اولره امتدى يا خود مواشيسى بر ملك كافرك ناحيه‌سنده اولدى اولده
اكا مداهنه ايدى اكا غزا ايتدى يا خود شيطان الله تعالى لدنه سؤال ايديكى
نصب وعذاب ايوب عليه السلامه حق وقرء صحيحه تماره‌سى ايله ابتلا ايچون اكى
مسنى الشيطان بنصب وعذاب ديمكى زللرينى اعتراف اولدى يا خود ادب رعايه
بويله ديدى الحق مسنى الله ديمدى يا خود شيطانه انك اتباعنه وسوسه ايدوب
حتى انلر انى خرجلر ايتديلر واخراج ايديلر ديارلرندن يا خود نصب وعذابدن مراد
شيطانك وسوسه‌سى ايله اولدى انك رضى ايامنده عظيم بلاده و رحمتدن
ايدكسمه دن ودخى شيطانك جمع ايتمه‌سى اغراسى اولار تفصيلى قصصى تواريخ
وسائر كتب تواريخه مطالعه اولنه بو مختصره بو مقدار كافيدر

بيانه مفردات بيت واعرابه

ودعاك ده واو عاطفه اولوب يا قبل اولادينه [illegible] اوزرينه عطف
اولنه يا خود بعيدى اولادينه [illegible] اوزرينه عطف اولنه تقدير كلام ايكى
وجه كوره ده يا سيد السادات دعاك ايوب اه بويله در يا خود واو
ابتدائيه اولا ولكن راجحدر كمانك دعا فعل ماضى كاف مفعولى حرف جر
حذفيله زيرا معنى سنكله وسنك حضرتنه رتبه‌سنه دعا ايدى ديمكدر زيرا
اصل دعا الله تعالى حضرتنه اولور ايوب فاعلى ضرورت وزنيچون منصرف
قلندى لضر لام دعايه متعلق [illegible] فاعل ضميرى

فتحه راجعدر ضمیر غائب بارز مفعولیدر الیه راجع فاذیله ده فا تعقیب
ایچوندر اذیل افعالدن بدر مبنی مجهول عنه ده جار اکا متعلق ضمیر
الیه راجعدر الضر اذیلدن فاعیدر حین ظرف زمان معناسنه
اولور ده اذیلدن ظرفیدر دعا فعل ماضی کاف مفعولیدر حرف جر
تقدیریله کوره کتنده اولان ضمیری الیه راجعدر الف الف اشباعدر

بیان تقطیعات بیت

وَدَعَاكَ اَيْ متفاعلن يُوبُ لِضُرْ مستفعلن رِمَسَّهُ مستفعلن
فَاُزِيلَ عَنْ متفاعلن هُ الضُّرُّ حِي مستفعلن نَ دَعَاكَا فعلاتن
بو بیتک مصرع اولنک جزء اولی سالم وجزء ثانیسی مضمر وعروضی اصل اوزره سالمدر
اولنه اضمار عروض طوب مضمر اولمسی سلامته منافی دکلدر کوره مصرع
ثانیسنک جزء اولی سالم وجزء ثانیسی مضمر وضربی اصل اوزره مقطوعدر

وَبِكَ الْمَسِيحُ أَتَى بَشِيرًا مُخْبِرًا	بِصِفَاتِ حُسْنِكَ مَادِحًا بِعُلَاكَ

بیان معانی بیت

ورجی یا سید السادات سنک دنیایه تشریفکی وجود شریفلریکله کفر
وشرکی امحا فکله دهری ودینی اظهار ایکله مژده لیجی اولدیغی
حالده وسنک حسن صفتنی خبر ویریجی اولدیغی حالده وسنک عذاریکی
علو مرتبه لریکی وعلو شانلریکی مدح ایدیجی اولدیغی حالده صفیلرده

موصوف

موصوف اولنان عیسی بن مریم علیهما السلام کلدی نتکم سوره صفده الله تعالی
واذ قال عیسی ابن مریم یا بنی اسرائیل انی رسول الله الیکم مصدقا لما بین یدی من التوراة
ومبشرا برسول یأتی من بعدی اسمه احمد فلما جاءهم بالبینات قالوا هذا سحر مبین قول
شریفی منطوقنده بو بیتک مضمونی مستفاددر وبو حدیث شریفده دلالت ایدر که رسول
اکرم حضرتلری عیسی علیه السلام تبشیر ایدیکی نتکم ابن حبان صحیحنده وحاکم مستدرکنده وامام
احمد مسندنده عرباض بن ساریة السلمی رضی الله عنه دن روایت ایدرلر که عرباض
حضرتلری بیوردیکه رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری بیوردیلر که تحقیق بن الله تعالی
عندنده ام الکتابده خاتم النبیین ایدم ودخی تحقیق آدم طینتنده منجدلدر دخی بن سزه
کوندن اولنی خبر ویرهیم ابراهیمک دعوتی و عیسی قرداشمک بشارتی والمنمک

اعلم طبع سلف علی الاصح قبل نفخ الروح وبعد [illegible]
عیسی علیه السلام روح نفخ [illegible]
الفا [illegible]

رؤیاسی که اوکا دیدکه کندنده بنی دوغوردقده برنور چیقدی اول نوردن بکا قصور
شام اضاءه ایدوب ایدی [illegible] بو نیده الحدر وبو بیان غیریله
احادیث شریفه واردر شفاء شریف ومواهب لدنیه ومشکاة مصابیح
وغیری کتب احادیثه مراجعتله تفصیلنه واصل اولنور هم صحیحه بابنه سپهدر

بیان مفردات بیت واعرابه

وبک قولنده واو حرف تفصیلکی بامؤخرالی فعل ماضینه متعلقدر المسیح
مبتدا الحق فاعلی ضمیری تحتنه هو المسیحه راجع مبتدا دخی جمله
یا قبیله لازمه عالی اوزرینه معطوف بایندی [illegible] اوزرینه

معطوفدر المسجد لام تعریف عهد ایچوندر مسجد داود صافه اینه ایله موصوف اولدیه

مسجدرکه مسجد دجالده بیفرینشه آلمندن فتحکه المسجد راندیه حالدر مخبراً

حالی مترادفه یا متداخله دره صفاتلکر با علی طریقه التنازع بشیراً نذیراً

قوللرینه متعلقدر صلابه مراد رسولکم حضرتلرینک شمائل شریفی داوصف

شیفه‌سیدر شمائل شریفه کتابنده مفصله در اضافت بابیانیه اولدیغی

اولورکه سندن صنفنکه صفاتدر یاخود لامیه اولدیغی اولورکه

سندن صنفنک ایچون اولان صفات مادماً قولی ذلکلرکبی حالدر

لعلاک قولنه اولامیه لام مادماً قولنه متعلقدر علاء علا وزنده

یوکسک و بلند اولمق معناسنه در یقال علی الشی علواً سمالباب الرابع اذا ارتفع

وشرف وشانه بهیته بلند رتبه اولمق معناسنه در یقال علی فی المکارم اذا

شرف لکن بو بیتده مصدری حذف اولنوب وزنه ایچون معناسی اطلاق وصفده

النسب کوربنور معناسی اوّل دخی ممکندر کاف فطف بفتح اوزره

بنی مجرد مفعول به عدر صحیحدر مادماً قولنک الفی اشباع

ویک لهی متفاعلن فی الجنة متفاعلن یا محمد مستفعلن

بصفاتنه متفاعلن بک مادماً متفاعلن لعلاکا فعلاتن

بوبیتک مصرع اوّل و ثانیسنک جزء اوّل و ثانیلری سالملردر

وعروض دخی اصل اعدده سالمه در کرا شطر دخولیوب زحاف عروض اولمشدر

سلامته

تأملو بنی ودیع نفسه الدنیا بالغنیها المطو
معرعنی شارحی علی القاری عندهم دیرکه العلو
بالضم جمع علیا نکث بالیا رحملوا موهوب
ترجمه‌سی والفتحه دخی ضم ایله علی شرف
معناسنه اولدیغنی نقل ایدر

شرف و شانه بهیته بلند رتبه اولمق
معناسنه یوکسک و بلند اولمق

سلامته شانی قصر کلدر و مثل اصل اوزره علت قطع دخولیوب مقطوع اولشدر

بک فی القیامة محتمٍ بجاهکا		وکذاک موسی کلیم ربّ توسّلا

معنای بیت

ودخی یا سید السادات شویله‌کیم حضرت آدم علیه السلام زلّه‌سنده سنکله

توسّل ایتدی و خلیل علیه السلام سنکله دعا ایتدی و عیسی ابن مریم علیهما السلام

سنک صفتکی مژده‌لیجی و اخبار ایدیجی و سنک شرف و منزلتکی عالی

مادح اولدیغی حالده کذلک کبی موسی علیه السلام سنکله متوسل اولدی

و قیامتده سنک جاهک و حمایتکله محتمی و صیغنیجی اولدی لیس بو ابیاتده

اولان کلماتده موسی علیه السلام توسل ایتدی مقصود نبی ایله کما ... دیمکدر

اما عیسی علیه السلام فخر کائنات حضرتلرینک حمایه‌سی و صفتیله محتمی

اولمسی امام احمد و ترمذی و ابن ماجه روایت ایدیلر ابی سعید الخدریدن

ابو سعید بیوردیلرکه رسول الله صلی الله علیه و سلم بیوردی انا سید ولد

آدم یوم القیامة و بیدی لواء الحمد ولا فخر و ما من نبی یومئذ آدم فمن

سواه الا تحت لوائی و انا اوّل من تنشق عنه الارض ولا فخر پس

بو حدیث شریفده عیسی علیه السلام امتی شفاعت اولدیغی تحت

لواده اولمق سببیله دینلسه که سائر انبیاء عظام دخی تحت لواده

اولمق سببیله انلره دخی شاملدر بز جواب ویررزکه عیسی علیه السلام امتی

زیاده اولدیغنه نظم امتیازی موجب اولسه دخی تخصیص ایلدی والله اعلم بحقیقة الحال

بیانه مفردات بیت واعرابه

وکذاک قولنده واو نفصیلی کجری کذاک بیت موضوع اسم اشاتدر

کاف وَل مرف جر در لم یزل فولی سنلقدر ومفعول به عنه مجید رذاک

ابله به کاف ای خطاب ایچونه عاید به مجلی یوو موسی نوراه نزیف کندی ورینه

نازل اولانه وفرعونه علیه اللعنه لی دینه دعوته مبعوث اولانه موسی

به علیه الصلوة والسلام مضغید رنقدیری مرفوع مبتدا لم یزل حجیج طلعه

فاعل ضمیری کنتم هو بو سابه راجع فعل فاعیله جمله سی محلاً مرفوع ضبری

مبتدانک جمله سی جمله اسمیه یا قریبنه ویا بعیدینه معطوفدر متوسلاً

لم یزل فعل ضمیرینک تحتم کی ضمیرینه حالدر ثبت معناسنه فعل

تام اولدیغی تقدیرده یا خود ضمیرینی اولورکانه معناسنه فعل

ناقص اولدیغی تقدیرده بک ده یا متوسلاً قولنه متعلق مجرور محلاً

منصوب مفعول به غیر صریحیدر متوسلاً قولنده فی القیمة ده فی موقف

کنم قولنه متعلق کنم نقدیری مرفوع ضبری ضمیر دیر مبتداسنک یخود

مبتدای محذوفدر ضمیر هو کنم نقدیرنده ابتدای کلام اولور وقف صماه

قوزعنه وکنیه حفظ ایمک معناسنه که حمایه ایله وعیدر حمی

المریض فاتحی دیلور حماده باکمنه متعلق حمی صفظ معناسنه یا هدر

نوزو معناسنه بومقصر ظرغ ایله جیبکم حضرتنک لواء الحمدیله در

تقدیر الجرور محلاً منصوب مفعول به غیر صریحیدر محنتک کاف خطاب

مضاف الیه فاعلی نه مضاف اولدر والفی الف اشباعدر

بیانه تقطیعات بیت

وکذاک مو متفاعلن سی لم یزل مستفعلن متوسلاً متفاعلن

بک فی القیا متفاعلن مة محتم متفاعلن بحماکا فعلاتن

بوبیتک مصرع اولنده جزء اولی ثم وثانیسی مضمر وعروضی اصل وزنده در

ومصرع ثانیسنده جزء اولی وثانیسی سالمدر وضربی اصل وزنده مقطوعدر

والانبیاء وکل ماخلق الوری	والرسل والاملاک تحت لواکا

بیانه معانی بیت

ودخی یا مبتدا السادات جمیع انبیای عظام وهم بطون اولنانه مخلوقات ودخی

جمیع رسل کرام ودخی هر بر ملک پادشاهلرسنک تحت لواسنده اولوبیدر

سره وبله بر عظیم القدر ورسول ذیشانه ونبی اخرالزمانسنک بوجمله نک

فخر کائنات حضرتلرینک لواسی تحتنده اولدیغی سابقده روایت

اولنان حدیث شریفده مبرهندر ابوسعید الخدری رضی الله عنه روایتیله رسول

الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری حسادتلریله بیوردیلر انا سید ولد آدم یوم القیمة

وبیدی لواء الحمد ولا فخر ومامن نبی آدم فمن سواه الا تحت لوائی ه معلوم اوله که

الملك پادشاه معناسنه اولدیغی سلطان جمعی دولتلرینه

کبیا اتاقرینه معناسنه اولور سلطان جمعی ملوک اولدیغنده کبی

منا ودخی بر سلطانک کنلوکی اولور بر ادبر

اولور

تحت لوائه جمع اولانه مخلوقاتدن مراد یوم قیامتده قبورلرندن بعث اولانلر الناس
وجندر وملائکه عظام دخی داخل اولمسی بعید دکلدر زیرا نعم رسولهم والاملاک قولی
ملکلرک جمع اولمغلغی اقتضا ایله وکل ما ضاءه الوری قولی دخی ذوی الادراکه
جمیعسنه شمول اولمغله ملائکه عظامده تحت لوائه دردیمک بعید
دکلدر حدیث شریفده که فمن سواه قول شریفی دخی بر لفظدن عمومیله ملائکه
عظامک تحت لوائه المنفیتی ثابت ایدر بو مقامده مصرع اقلی والانبیاء
وکل ما ضاءه فی الوری عبارتیله شارح روایت اجیب الوری خلف
معناسنه اولوب لام تعریف مضاف الیهدن عوض اولوب معنالی شویله
دیرکه ودخی مخلوقات انبیانک ورسلک ومقتدرک اولدیغی حالده
بوتقدیر ورانک محلی وراء ایدی وزنه ایجوره یاخود حرف فرائف
اوزره دفعه هذه ی حذف والندی ایله وافعاده الجزء نسخه ذکر ایله ذکرده اوزره

بیان مفردات بیت واعرابه

والانبیاء قولنده واو نقصبی کیمی مبتدادر لام تعریف استغراق ایچون
وکل قولنده واو عاطفه اولوب کل قولی الانبیاء وزرینه عطف ایدر
ما موصوله یاخود موصوفه ضاءه یا مبنی مجهول الصله یاخود صفت کما ضیعا به
راجع الهدی مخلوقه معناسنه کل قولنده بدل الکل اولور فائده انبیا اکابرلر
یا وزنه ایجوره شوده ملکه کالوری قولنک محلی اولور اوله ایله وزنه

ایجوره یاخود وقفده فاعله ی وزنه هذه ی حذف الذمی اول ورائب
اللغه خلف وامام معناسنه کلور اضداددندر اوله رده یاکنز امام معناسی
مراد ایدرسک دیمک اولورکه انبیاء عظامک امامی یعنی وکوزنه ضاءه
اولنانه حضرتی وکر خلف معناسی مراد اولنورایسه دیمک اولورکه انبیاء
عظامک منقرض اولدقدنصکره کندیلرندن صکره کلنده منقرض کلیسی
دیمک اولور بونکه تقدیره کوره عموم مخلوقاته الجمعه لازم کلور مع
هذا حدیث شریفده که من الفاظ عمومدندر لیس صنفا فاصل اولور ودخی عموم
مجاز طریقیله وراکه ایکی معناسی مراد ایدرزکه امام وخلف بوتقدیریله
دیمک اولورکه انبیاء عظام مقدمانک ودکلرنده وارد کلانه کلمش
مخلوقاتک کلیسی تحت لوائنده بوتقدیریله الهدی ضاءه فعلنده ظرفی
اولور والرسل قولنده یعنی کوره ایله وقومه لی وزنه ایجوره رسل رسولک
جمعیدر انبیاء نبینک جمعی اولدیغی کبی نبا دندر خبر معناسنه یاخود نبوة
دندر ارتفاع معناسنه رسول رساله دن مبلغ ایله امر اولنانلره رسول الذی نسه
نبیدر تعریفنده نظرلر زیرا انبیانک لسانه بعثه الله تعالی الی الخلق لتبلیغ الحکم
الکتب تبلیغ ایله امر اولنمز یاکنز نبیدر نکم علی القاعده عمومی بوجهله تخفیف
ایدی والاملاک قولنده واو عاطفه یا قرینه یا بعینه املاک باتش
معناسنه اولان ملکک جمعیدر تحت اسفل معناسنه الانبیاء وما عطف

الوری انک یدیم بر منقرضین قبلهمه عوضدر دیمک
اولورکه انبیاء عظامک وراثتی ... ...
مخلوقاتک جمعیسی تحت لوائنده در

املاک ملکک جمعی اولمغله دخی جائزدر دیرلکه
جمعی دیرلر ایچون

عليهی بندلرسنك صنبيدر كه آنلر بر نی لولاك ديمك اولدر بو تقديرجه طرف مستقر اولور
لولاهم سنك مثليله كاف خطابه مضاف اولور آعلم كه منجا ده ديمك اولور
بولوادر مراد في الكائنات مصدرنده لولاك حسیله مسمی و لولا به لولاك بيدركه ارضه
مختره كندو لجفندر لولاك ده الف الف اشباع ديدر كجنلر كبی

بيانه تقطيعات بيت

والانبيا مستفعلن وكلها متفاعلن ضلوه لوری متفاعلن
والرسل والـ مستفعلن املاك تحت مستفعلن ت لولاكا فعلاتن
بو بيتك مصرع اولك جزء اولی مضمر وثانيسی سالم وجزء ثانيسی اصل وزنی سالمدر
ومصرع ثانيسنك جزء اولی وثانيسی مضمردر وضربی اصل وزنی مقطوعدر

لكَ مُعجِزاتٌ اَعجَزَتْ كُلَّ الوَرىٰ	وَفَضائِلٌ جَلَّتْ فَلَيسَ تُحاكا

بيانه معانی بيت

يا سيد السادات سنك ايچون معجزه لر واردركه مخلوقاتك كلينی عاجز
قيلدی يعنی معجزه لرك مثللرينی كتورمكه قدرتلری اولدی ودخی
سنك ايچون جليله وعظيمه فضيلتلر واردرليكن مخلوقات سنك
مثلك وشبيهك اولدی ودخی ولمرسله ويلمه جليل القدر رسول
عظيم سن فی الكائنات مصدرنده معظم معجزلك قرآن عظيم الشانكه
فصحاء عدنانه وبلغاء قحطانه اجماع ايدلرسوره قرآنيه دن

افضل سورة سنه نظيره كتورمديلر وانشقاق قمر كبيكه انبياء عظامدن هيچ برينه
ميسر اولمدی معجزات تفصيلی شفاء شريف وغيريده بيانه اولنمشدر فضائلدن
مراد شمائل شريفه لريدر شمائل ترمذی وغيريده در بو مقدمه شارح ديركه
تحاكا اوقنه لی تحاكا ندن فعل مضارع مجهولدر حكايه معناسنه اولدرده
معنی ديمك اولور كه فلا تقدر في الحكاية عدها وينه ديدی اوشارح ابياتك
كلمه سنك كافلری خطاب ايچوندر الا بوكاف ودخی بيت اخيرده كی بو ايكی كافلر
اصل كلمه دندركه هيه الحالی وآراستلرنی ويرديكمز معنالرده كوره بو ايكی
كاف دخی خطاب ايچون اولور مطالعه منصفه دن رجا ايدرم

بيانه مفردات بيت واعرابه

لك ظرف مستقر معتدم خبر منوت وزنه متعدا اول وجهه اولان
معجزات رسول اكرم مصدرينه مصرحی فائده ايچوندركه جمله دنه اعظمی قرآن كريم
وانشقاق قمر ونبع الماء من بين الاصابع وغيری كبيكه سائر انبياء عظام مصدرنه
ميسر اولمدی معجزات قولی مؤخر مبتدا جمله منف عاطفه يا قريبه ويابعيده
معطوفدر هر حالده يا سيد السادات اولنه معتبردر اعجزت افعال بابندن
فعل ماضی مفرد مؤنث غايبه تحتنه فاعل ضميری هی معجزاته راجعدر
جمله سی معجزات قولنه صفت اولدر وكل الورى اعجزت قولنك مفعول
الورى مخلوق معناسنه كما مر لازم توبيخ غيری ايچوندر مخلوقه يجزم انسه وجنه

دیمکدر وفضائل معجزات اوزرینه معطوفدر لك اولنه متعلقدر ضرورت

وزنه ایچون نصرف چکلدی فضیلتك جمعیدر جلت عظمت معناسنه

فعل ماضی مجهولدر کی فاعل ضمیری فضائله راجعدر صفتدر ولو ره قیلیدر

فاء شرطیه محذوفه جوابدر تقدیری سنك ایچون اولدی ومعجزات و

فضائل اولدیسه دیمکدر اولولیس افعال ناقصه‌دن ده محذوف اسمی

هوکل الوری قولنه راجعدر نحنا ناقص واویدر فعل ماضی غایب

نحو نحواً بابندن فاعلی هو کل الوری یه راجعدر جمله‌سی لیس نك

خبرنه منصوب محلی جمله وخبریه جمله‌سی اولدی و محذوفه اولدر شرطك جوابیدر

کاف تحاکنك مفعول الفالف اطلاقدر نحو دن مراد بو مقامده شی کیتمه معناسیدر

بیانه تقطیعات بیت

لكَ معجزٍ متفاعلن تُ عُجبَتْ مستفعلن كلُّ الورى مستفعلن

وفضائلُ متفاعلن جلتْ فليْ مستفعلن سَ نحاكا فعلاتن

بو بیتك مصراع اولینك جزء اولی قطع آلم و ثانی مضمر وعروض اصل اوزره

سالمه اولوب اولینه زحاف وخرم لندر و مصراع ثانیسنك جزء اولی سالم

وثانی مضمر وضرب اصل وزنه مقطوعدر وفضائل قطعهر نعذ بکر

نصف مبنه‌یی جوع علیه که بو بیت ضرورت وزن ایچون منع صرف قلندی

وكفى بخلك أن يكون مسلماً	نطقَ الطعامُ بِسمّه لكَ مُعلناً

بیانه معجزات رسول الله صلى الله تعالى علیه وسلم

بیانه معانی بیت

یا سید السادات طعام مسموم اولدیغی سکا سویلدی اوراده حاضر اولان

صحابه کرامه اعلان واظهار واشکار ایدیجی اولدیغی حالده ودخی خیبره

ذکرعم کلام لقمه‌نك کلامی بولندر یا رسول الله سکا بیت وحدیث یازیله

مه ولم لقمه دیه رك جواب وبردی سکا ملاقی اولوب مطعم لرینه

اولدیغی وقت طعامدن سمی نطق ایدیجی قصه‌سی فضیلت عیله مسموم شفا نوعیدر

اولنوز فصل وزن اولونده قسم اولدك باب رابعنه بر ینجی فصلنده بیدرکه

سنات صرف اولندقده ذکر الجوهر رضی الله عنه حضرتلرندن روایت

اولندیکه بر یهودیه که آدی زینب اخت عبدالله بن سلام در خیبر غزاسی

اثناسنده پیغمبر صلى الله علیه وسلم حضرتلرینه بریان وکباب الدجاج قوزی

هدیه ایلدیکه اول قوزینك کبابنه زهر قویشدی رسول الله صلى الله علیه

وسلم واول اراده حاضر اولان قوم وصحابه کرام اول کبابدن یدیلر

فحوکانت مضیغتی ای منی به الذکرینی انه فالدیرك یمه‌کزوز

اول کباب الدجاج قوزینك بکا خبر ویردیکی کندی زهرلیدر دیجک اندن

اکلنده بشر بن براء وفات ایلدی دینلدیکه فی الحال وفات ایلدی

ودخی دینلدی اکا زهرك تأثیری لازم اولدی هی بر سنه صکره وفات ایلدی

وقصنه‌سی تاریخ هجره ده یدنجی سنه‌نك اولنه اولدی باصول النبی

کما قال عرفی رضی الله عنه ذکرو ایکیسنی کلمه شیئه
مبنه برواتك بیدنك رسولی بر زهر سرنه که کلمه
عیسی مبرا عجیبها سخن عصه سنه نعشن
عطاء او مولا فار بیجیه اشان مبنه کلمه
دکو مسموعه فلاتك نونا کلموفات فسموعه
کذا فی لطف

سنه نك اخرنده اولدى نبى محترم صلى الله عليه وسلم بيورديكه اى يهوديه بوكا زهر
قناعه نه شيء حمل ايدى يهوديه ديديكه تحقيقا اكر سن نبى ايسك سنى بلنبكم
نبى بكا ضرر ويرمز واكر پادشاه ايسك سندن ناسه راحت ويرمش اولورم
ابو هريره رضى الله عنه بيوردى رسول الله صلى الله عليه وسلم اول يهوديه يى
قتل ايله امر بيوردى قتل اولنمى بو قصه ده محل استشهاد اول مينه اولان
شاه مشويه نك رسول اكرم حضرتنه زهرلى اولديغنى خبر ويرديكى
بو قصه نك تفصيلى فصل مزبورده ومواهب لدنيه ده وغيريسيده در

ضب نك نطقى قصه سى شفا شريفده ومواهب وغيرى كتب حديثده
وسيرده يازديلرى وبيان ايتدكلرى اوزره عمر بن الخطاب رضى الله
عنه حضرتلرندن روايت اولنديكه تحقيقا رسول الله صلى الله عليه وسلم
اصحابندن بر جماعت ايله بر محفل وبر مجمعده ايدى ناكاه بر اعرابى
كلدى اول اعرابى تحقيقا بر ضب صيد ايتديكى حالده ايدى اول اعرابى
بو محفلده اولانلر بو ذات مكرم كيمدر ديدى اولاداه اولانلر صحابه
كرام نبى الله در ديديلر ايدى اعرابى لات وعزايه قسم ايدركه بن
سنك نبوتك ورسالتكه ايمان ايتمزم بو ضب ايمان ايتديكجه قدر
ديدى وضبى نبى محترم حضرتلرينك اوكنه براقدى اعرابى نبى محترم
صلى الله عليه وسلم حضرتلرى يا ضب ديو ندا بيوردى بر عقيبنده ضب لسانه

فصيح

فصيح ايله كه اوراده حاضر اولانلر دخى كرام الى ايشيديلر لبيك وسعديك
يا زين من وافى القيامة ديو نبى محترم حضرتلرينه جواب ويردى نبى كريم
حضرتلرى كيمه عبادت ايدرسن بيورديلر ضب ديديكه شول ذات
اجل واعلايه عبادت ايدرمكه عرشى سماده در وسلطانى يرده در
وسبيلى دكزده در ورحمتى جنتده در وعقابى نارده در نبى معظم
حضرتلرى سن اكا بيورديلركه بن كيمم ضب ديديكه سن رب العالمينك
رسولى سن وخاتم النبيين سن وتحقيقا سنى تصديق ايدن فوز ونجات
بولدى وتحقيقا سنى تكذيب ايدن علمى ولوب خائب وخاسر اولدى پس
اول اعرابى اسلام كلدى رضى تفصيل شفا شريف شرحى على القارى وشهاب خفاجيده در

بيانه مفردات بيت واعرابها

نطق فعل ماضى تكلم معناسنه حرف وصوت ايله سويلدى ديمك اولور
الطعام لام تعريف عهد خارجى ايچوندر معهود كر شاة مشويه سمومه دركه
اهل علم عندنده معهوددر ذكرينك سبقى لازم دكلدر رضى الامير ده
اولديغى كبى الطعام نطقه نك فاعليدر سم زهرك اسميدر سم زهر
قاتلدر سيد اقليمده هلاهل شهرنده ينبد ورلى زهر وار دركه انسان
وحيوانه الى ينيكى سعت هلاك اولوركجوه نسبت ايدوب زهر
قاتل وسم هلاهل ديرلر فالولسم فى الدرجة الرابعة من القدر وهى

موافقات حاضر اولمه دكلدر ذبه زنجبه معناسنه

مرتبة الاضداد ولاهلاك فيحم كله وايكاله لاصدمه المخلوقية الا ان يكون
مستحقاً للقتل في جنايات الجانية او بعفاه سما حتى مات فهو على وجهين انه
رفع اليه السم حتى اكل ولم يعلم فمات فلا قصاص فيه ولا دية ويحبس ويعزر
ولو اوجره ايجاراً يجب الدية على عاقلته وان دفع اليه شربة فيها سم فشربه
ومات لا يجب الدية لانه شرب باختياره الا انه الدافع خدعه فلا يجب فيه
التعزير والاستغفار يا مؤسسم مصدر يعني فاعل اوله ديمك الوركه
سم ليجي ولديغي وبيلدى يا مؤ رصد يعني مفعول اوله ديمك الوركه
كنديه سم قاتلو بسحون ولديغي وبيلدى لك قولنه لازم جارح دخي
نطقه به متعلقدر يا مؤسسته به متعلقدر صفت اولورده ديمك الوركه
سنك ايچون اولا رسمي طعام جويدى مُثلاً فاعلدن حالدر ايچون
كاف خطابدن حالدر نظر غالب اولى ولازم بودر والضب الطعام
وزرينه معطوفدر قولنك الضب دخى حالدر زيرا وفاعلدر نطقه نك
اوزرينه عطفله محتملدر كه والضب ده واو ابتدائيه اوله والضب
مبتدا قولنك خبرى اولور نطقه جمله سي اوزرينه معطوف اولور
ضميره لقاكا كاف خطابه اضافته قولنك نك ظرفيه زماني
نطقه نك ظرف زماني اولور دخي مكمه لكرياً لكن الضب قولنه قيد
اولورده لقا لاملك ضميله والغدك فصير البنتنه معناسنه كريه

لقاء لامك كسريله ومدله ايلشمق معناسنه در بوبيله اوقونسه وزن
ايچون قصلنك ديمك زحافت اكا لامك ضميله وقطيله اوقورز

بيان تقطيعات بيت

نطقه لطما متفاعلن م بسمه متفعلن لك مثيا متفاعلن
والضب قد مستفعلن نبالك مه مستفعلن ن لقاكا فعلاتن
بو بيتك مصرع اولنك جزء اولى ونانيسي سالم وعروضي اصل اوزره كامل در
ومصرع ثانيسنك جزء اولى كنيسي مضمر ومضرب اصل اوزره مقطوع المضمر

والذئب جاءك والغزالة قد اتت	بك تستجير وتحتمي بحماكا

بيان معانى بيت

ودخي بنيد السادات سنك معجزاتك با هرانندن بعضا قوردك خبري كلدى
ودخي بر شيخ كيكك تحقيقاً كلدى سكله فرزندك طلب ايدنجي اولديغي
حالده سنده ندر ويرديم طلب ايدنجي اولديغي ودخي سنك حمايه سنك حفظ
ايجنا وغوريجي اولديغي حالده ذئبك خبري كلمه سي قصه سي شفاء شريفك
بابنه اولديغي وزره امام احمد وامام بزار وامام بيهقي ابي سعيد الخدري
رضي الله عنهدن روايت ايديلركه ابو سعيد الخدري روايت ايلديكه بر كره
قيونه كوردركه برقوزد كلوب برقيونه قابدي اول كره قوردندن
قيونجي قوده نادب قورد ايله قيونه ارسنه طوردى قورت قيصي لساني ايله

قوجیوب دیدیکه یاصوبانه سن الله تعالی ایدنه قورقمسن بوقوبنه بنم
رزقمدر مولا تعالی قوقولنی بکا رزق ویردی سنه بنم رزقمه ملیح اولورکه
اول صوبانه تعجب ایدوب قورت انسانه کبی سوبلیور دیدی قورت سویلیوب
دیدیکه یاصوبانه اکاه اولکه بوندنه عجیب لسنه سکا سویلیه یم تو اولکزده
اولانه محمد علیه السلام صوه سولدرکه منفعه کچنرم بیله جکلری خبرلری
بیان ایدر صوبانه فی الحال رسول کائنات صلی الله علیه وسلمک
حضور سعادتلرینه کلوب کندیسیله قورت اراسنده اولانه ماجرایی
وقوعدرن کلدیکی خبر ویردکده رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوردیکه ای
صوبانه قالوه مانهربه وغاسبنه خبر ویرددکه نبی علیه السلام
بیوردیلرکه رائی کرهدن سویلدی وصوانلرن انسانه کبی سویلمسی
قیامت علامتلرندندر عائشه نک قصه سی خطا شریعه بیانه ولدیکی
اوزره امام طبرانی وامام بیهقی روایت ایدیلر ازواج طاهراتدنه
ام سلمه رضی الله عنها دنه ام سلمه بیوردیکه نبی مکرم صلی الله علیه وسلم
بر صحراده اولدی بر سیتیکیدن نبی محترم حضرتلرینه ندا ایلدی یعنی کلام
ایله سویلدیکه اول اراده اولدقس الی اشتدی لسانه حالیله دکل
رسولمزلرکا التفات بیوروب نظر ایتدیلرکه اولکیدن باغلو یاتر
بر اعرابی اویویور فخر کائنات حضرتلری ما حاجتک نه در بیوردیلر

اول کیک دیدیکه بنی شو اویویانه اعرابی صید ایدوب طوتدی شو جیده
بنم ایکی یاوروم واریدر باغچه بوزوب قویور وارایم انلری امزیرم وکله یم
فخر کائنات حضرتلری کیدوب کلورسک دیدکده کیک دیدیکه نعم کلورم بر
روایتده نبی علیه السلام بیوردیکه قورتلدیکده رجوع ایدوب کلمزسک
کیک دیدیکه اگر رجوع ایدوب کلمز ایسم ربا اکل ایدنلرده سه شرطی اولایم ودخی
صلوة عنایتی قیلمیوب اویویانه شرطی اولایم ودخی سنک اسم شریفی
ایشدوب سنک اوزرینه صلوة ایتمیندنه شرطی اولایم پس نبی علیه
السلام کیکلک باغنی چوزدی وکیک کتدی رجوع ایدوب کلدی
نبی محترم حضرتلری اولکیکی ینه باغلدی اولکیکی صاحبانه اولاعرابی
اویاندی ودخی دیدیکه یارسول الله سنکیجونه حاجت وارمیدر
نبی محترم حضرتلری بیوردیکه بوکیکی قویوبر پس اعرابی کیکی قویوبردی
اندی کیک باغدنه صیچوب صحراده سکردوب کیدرکنه
اشهد ان لا اله الا الله وانک رسول الله دیر ایدی

بیانه مفردات بیت واعرابها

والذنب قولنده واو عاطفه ذنب اولانه نطعه اوزرینه یاخود بعید
اولانه بطنده اوزرینه نتم بیت سابقلرده کچدیکی ذنب بنده آدم عهد
زهنی ایچونه بر قودت دیمکدر اولور یاخود عهد خارجی ایچونه اولورکه

نبی علیه السلامه ضمیری کلاله فورت دیمك اولور معروف اولدیغنه
لفظاً سببی لازم دکلدر جار ومجرور فعل مجهول فاعلی محذوف هو الذنب قوله
راجعدر صفه مضاف ایله استخدام معقوله سنده اولور جمله سی مبتدا نك
خبریدر دیمك اولورکه ذنبك ضمیری سکا کلدی والغزالة الذنب ورزینه
معطوف لامی لذنب قوللك لامی کبیدر ربنا ضمیری قدنت جمله سی اننك
تقدیرنده مفعول محذوف بدل تنجید قوله سنکلمدینجیه ایت فعلنك
ذنبه راجع ضمیر فاعلدر حال ایجاب رضاسی طلب ایتمك ابدوف
واوی ورده ایجابیه بجیرکه ثلاثی جابجو در استاجر استاجرده
دکلکه ثلاثی جر باجر در باب اولدر وتاینده مخوز الفادر وتحنی
ورزینه معطوف اصحا ذو رحمه بحار باتخمی
متعلق هما مفعول معناسنه کاف خطابه مضاف الغالف طلاوه

بیانه تقطعات بیت

والذنب ما مستفعلن ودك والغزا متفاعلن لة قدنت متفاعلن
بل تنجه متفاعلن وتحنى متفاعلن بجاکا فعلاتن
بوبیتك مصرع اولنك جزو ثالثی مضمر عروضی اصل وزن سالمدر
ورحی ثانینك جزو اولی ثانیسی سالم وضربی اصل وزن مقطوعدر

وکذا الوحوش اتت الیك وكلمت		وشکی البعیر الیك صبه وزاکا

بیانه

بیانه معانی بیت

ودخی یا سید السادات کبك سکاکلدیکی حیوانات ومثبه سکاکلدیلر وسکا
سلام ویردیلر السلام علیك یا رسول الله دیدیلر ودخی دوه سکا کلدی وکی
وقوم سکا شکایت ایلدی وحوش کلوب سلام ویردیکی قصه سی قاضی عیاض
رحمه الله تعالی بیورورکه روایت اولندی غضبا قصه سنده دخی محمد صلی الله علیه
وسلم حضرتنه غضبانك سوزی واو غضبانك نبی علیه السلام حضرتی وزاتی
وحالاتی بر بیان ونان اوند اوغضبانك انی ونلمه سنده رحلت وعجزی ودخی
غضبا دنه یجب وباعلی واول غضبانه دیمشکه محمد علیه السلام د
ایجون وکعبه وغضبا بجه ری وابجه ری رسول الله علیه السلام وفات
ایندکده مکه بنی اوراری یمنی وقصه لر روایت اولندی وقصه لری شعرا بنی ذکر ایدی
علی القاری مسمی شارح شفا بنك ذکر ایتدیکی وجهله قصه لی نقل ابن عباس
رضی الله عنهما حکایت ایتدیکه تحقیق نبی محمد صلی الله علیه وسلم بیجه ایجنده
ودخی بیشی دوه اولدی ایجنده کمسی دوریدر وفنکم رسول علیه السلام
اول ناقه یه دو ایلدی ناقه السلام علیك یا نبی الله یا رب العفو یا
رسول الله رب العالمین دیدی پس نبی علیه السلام اول ناقه یه النفات
ایلدی وبیوردی وعلیك السلام ایدی ناقه دیدیکه یا رسول الله
بنه قوشنده بر بلدك ساکن ایدم اورجه اعضب دینلدیکی بن اندن

عضبا عضب قطعی وضارلرن کمکنبه والف ممدوده در
غول ناقه یه دیرلرکه قولاغی یاریلمش اوله مشقوقه
الاذن معناسنه وقولاغی یاریلمش قیسنه دخی دیرلر
اما رسول اکرم صلی الله علیه وسلمك ناقه سنه عضبا
دیدکلری لقب اولدیغنه بنا اوزره قولاغی
یاریلمش اولدیغنه بنا اوزره دکلدر

قائدم بر صحراده واقع اولدم ایدی کیجه اولدی بر نیجه صیوانلری محارسه
ومحافظه ایدرلر واندن بعضیسی بعضیسنه اول ناقه یه سز اذیت
ایدوب تلف ایتمیوك زیرا اول ناقه محمد علیه السلامدن بنی بیدر دیلو
ندا ایتدیلر ایدی صباح اولدقده اونلر بنا ایدم هر برایچی بکا ندا
ایدیکه کل بندن اوتله دیدو زیرا تحقیق سن محمد علیه السلامك بنیسنه
صدقه بن بوارادم واقع اولدم ایدی نبی علیه السلام اکا عضبا تسمیه بیوردی
صاحبنك اسمیکه اعضبدر اوالحدن اکا اسم تسمیه بیوردی بوندنصکره
ناقه یا رسول الله تحقیق بنم ایچون سکا اصحابه واردیدی نبی محترم بیوردی
او صاحبك ندر ناقه دیدیکه یا رسول الله الله تعالی دن سؤال ایلدیکه بندن
بنی سنك بتکلاندن قیلسه دنیاده بنی سنك بیکلك فیدیکی نبی علیه
السلام طلوبنی قضا ایلدم بیوردی بو ایدی بو صیوانات عجائب رسول
اکرم معجزه سنده کلدی وسلامی بلکه سجده ایتمه سی کتب الاحادیث کثیرده
بیان الحذر **بمبادی شجری ونطقی** بن شفاء شریف سندن صالحه
اسم بزار رواینده ابو هریره رضی الله عنه دن روایت ایدیکه نبی محترم
صلی الله علیه وسلم بر بستانه داخل اولدی ایدی بر دوه کلدی نبی علیه
السلامه سجده ایلدی ابو بکر الصدیق رضی الله عنه بیوردیکه بو بهیمه
عاقله دکل ایکن سکا سجده ایلدی یا رسول الله بز عاقللر ایدی بز سکا

سجم

سجده ایتمکلکه احق واولیز رسول اکرم حضرتی بیوردیکه بشر ایچون
بشره سجده ایتمك صالح دکلدر اولمازکر بشر بشره سجده صالح
اولسه مرأة یه امر ایدردیکه زوجنه سجده ایله زوج ایچون زوجا اوزرینه
اولان حقدن ایچون ودخی ابی هریره رضی الله عنه دن بونك مثلی
حدیثدر ثعلبه بن ابی مالکدن وجابر بن عبد الله دن ویعلی بن مره دن
وعبد الله بن جعفردن روایت اولندی ودخی ابو هریره رضی الله عنه بیوردی
ودخی بر بستانه کیرسه داخل اولدی الا اول دوه اکا حمله ایدی
وصاحبلری وفخر کم نبی صلی الله علیه وسلم انك اوزرینه داخل اولدی دوه یه
دعوت ایتدی ایدی دوه دخی آغزینی بر اوزرینه قودی ورسول اکرم
چوکدی ایدی نبی علیه السلام دوه نك باشنه یولارینی قودی
وبیوردیکه ایکی آراسنده هر شی یوقدر الا آنی بیلورکه تحقیق
بن الله تعالینك رسولیم والانس وجنك عاصیلری دکل ودخی بو
مثلی عبد الله بن ابی اوفیدن روایت اولندی ودخی
ضابر حزه ده دوه تحقیق نبی صلی الله علیه وسلم اولاده اولانه ضلف
دوه نك مالکلرینه شکایتنده سؤال ایتدی انلر دخی ضبر ویدیلرکه تحقیق
انلر دوه نك ذبحنه اراده ایتدیلر وبر روایتده نبی علیه السلام انلره بیوردیکه
عملك چوقلغندن واوتنك آزلغندن شکایت ایدر وبر روایتده دوه

یکانکابت ایدرکه تحقیق مرادی ذبح مرادایدرکن وهذن کومبلقنده
بری شقاقی عملده استعمال ایتدیکین دینکن ایدی انلر دیدیلرکه بیچ
اوبله ایدرک مرادی کلری جزأنه کتوا ولدی وبو حدیث شریفی
امام طبرانی وابن ماجه سننده وابن الرقاع عندوکنده
جابر وتمیم الداری رضی الله عنهما دن تخریج ایتدیلر

بیانده مفردات بیت واعرابها

وکذا ده واو عاطفه معطوف علیه معلوم وکذا اسم اشارت مشار الیه
کیکدن کلمه سی انت فعلنه مفعول کیدن کلدیکی دیمک اولور الوحوش
مبتدا اذی عند هی یجوبه عند فارجی اولوب دخی بلکه وحوش
ومنده جمع ایلر وانسیند مقابلی انت فعلنه بعضو موت غائبه
نحن هی ضمیری الوحوشه راجع ضمیری الیک انت فعلنه متعلق
وسکت فعل وفاعل انت اوزرینه معطوف تکیلمه فعل وفاعلی کذا
الوحوش جمله سی اوزرینه معطوف وکذا الوحوش ده اولا وآن
مدخولی اولور پس اسبتدالشادات اولنده معنیا اولور وجمله سی
دیتور ذکورینه وانانیه شغل انساه کبی الیک کی فعلنه
متعلقه مینهکی نک ظرف زمانی رأی فعلنه مضاف ثکی ثلاثونه
کوزایله کورمک کاف مفعولی الف اشباعدر

انت اوزرینه معطوف اولمه‌سی دیلک اولورسه
ذلک عطفی کلیکی بیر دخی خطاب دیلک اولور
سنده‌ده بوزلغه بلاتمز

بیانده

بیان تقطیعات بیت

وکذا الوحو مستفاعلن ش لتت ایک مستفاعلن ن وکت مستفاعلن
وتکی لبعی مستفاعلن ه لیک مه مستفاعلن ن رائکا فعلاتن
بوبیتده مصرع اولینده وثانیسنده جزء اول وثانیلری سالملردر
وعروضی اصل وزنی سالمه وضربی اصل وزنی مقطوعدر

ودعوت اشجارا اتتک مطیعة	وسعت الیک مجیبة لنداکا

بیانده معانی بیت

ودخی یا سید السادات سن اشجاری دعوت ایدرک دعوتک عقبنده
اول اشجار سکا مطیعه اولدقلری حالده کلدیلر ودخی سنک حضور شریفنه
مجیء ایدوب عجله ایدیلر سنک ندانه اجابت ایدیجی اولدقلری حالده
نبی صلی الله علیه وسلم معجزاتندن اشجارک مجیئی قصه سی وعجائب علومده
شفاء شریفده قسم اولنک باب رابعنده اوله النبی فصلنده بیانده وروایت
ایدیلکه اوزن بعد مفرد ایدیلدی عبدالله ابن عمر رضی الله عنهما دن روایت اولنکه
ابن عمر رضی الله عنهما دیدیکه برکه معاشر صحابیز رسول الله صلی الله علیه وسلم
حضرتیله بر سفرده اولدق رسول الله علیه السلام بر اعرابی یقین کلدی
ایدی رسول علیه السلام یا اعرابی نره یه اراده ایدوب کیدرسک جواب ویردی
اول اعرابی دیدیکه اهلیمه اراده ایدوب کیدرم رسول علیه السلام بیورد دیکه

یعنی شنه سکی

سنك ایچون هلندن ضربولیه بن و غضب وارمیدر اعرابی دیدیکه اوضیه در
رسول علیه السلام حادث ایله بویوردیکه سنك شهادت ایتکدرکه اَنْ
لا اله الا الله وحده لا شریك له وان محمداً عبده ورسوله اعرابی دیدیکه
سنك بو دیدیکك توحید و رسالت دعوالك اوزرینه سنك ایچون کیم
شهادت رسول الله علیه السلام بویوردیکه بو اولو دیکنلو اغاج دیدیکه شهادت
ایدر مالیبومکم اول اغاج وادینك طرفنده ایدی امدی اول اغاج
مجیء رسول الله علیه السلامك بو اغاج حقیقة اسلامه شهادت
دیمه سیله اقبال ایدوب رسول اکرم حضرتلرینك حضور پرانوارلرینه
کلیه باشدی یرعیلدا و لدیغی حده حتی رسول کبریا حضرتلرینك
حضور انورلرنده طوردی امدی نبی محترم حضرتلری اوچ کره اول اغاجدن
الله تعالینك واحد اولوب شریکی اولمدیغنه وکندولری الله تعالینك
عبدی و رسولی اولدیغنه شهادت ایتمه سنی طلب ایلدی امدی اول
اغاج اوچکره شهادت ایتدیکه الله تعالی واحد شریکی یوقدر و رسول
علیه السلام الله تعالینك عبدیدر و رسولیدر بوندن صکره اول اغاج
اول اولدیغی یره کندی ودخی بریدة بن الحصیب بن عبد الله نامم بزار
روایتیله روایت اولندیکه بریده حضرتلری دیدیکه براعرابی نبی صلی الله علیه
وسلمدن معجزه سالنه دالّه برمعجز استدی نبی علیه السلام بویوردیکه

شوغاجه

شو اغاجه دیکه رسول الله سنی دعوت ایدوب کلسون دیدی بریده رضی الله عنه
دیدیکه وقتاکم اول اعرابی اول اغاجه رسول الله سنی دعوت ایدر دیدی
پس اول اغاج صاغنده و صولنده و اوکنده و اردنده میل ایدوب
صاللندی کوکنه متعلقه اولان طمرلری کسلدی بوندن صکره یرعیبرر
اولدیغی حده طمرلرینی چکراولدیغی حده توزبخش اولدیغی حده کلدی
حتی رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك اوکلرنده طوردی وعقبنده
السلام علیك یا رسول الله دیدی اعرابی دیدیکه اول اغاجه امر ایله
بتدیکی یره کتسون امدی اول اغاج یرینه کندی طمرلرینی اول یره صارقدی
صالدی وطوغریلدی طوردی امدی اعرابی دیدیکه بکا اذن ویرسکا
سجده ایدهیم رسول علیه السلام بویوردیکه برکسه نك بر کمسه یه سجده
ایتمه سیله امر ایتسم مرأه نك زوجنه سجده ایتمه سیله امر ایدردم اعرابی
دیدیکه بکا اذن ویر الارینی و ایاقلرینی اوپه یم پس رسول علیه السلام
اذن ویردی اعرابی اوپدی بو قصه یه مناسب قصه لر دخی واردر

بیان مفردات جنت واعلبه

ودعوت یا قریبه و یا بعیدینه معطوف هرحلده یا سیدالسادات اوّلنده
مستبد رفظ یا حبیب اکرم حضرتینه رادیکلرکبی شجار مفعولی ان فعل محذوف
مفرد مؤنث غائبه تکرر هی شجار راجع جمله سی ستنافیه مقام جوابه دیمك

اولور كه رسول اكرم اشجارى دعوت ايدى اول اشجار ده اجابت ايدوب
كلدى صفت اكى صحيح اولمز ملاحظه له مطيعة انث فعلنك فاعلندن حالدر
وصنانك اوزرينه معطوف حاليجى مجيبا دخى حالدر مؤنث غايبه كلمه
فاعل ضميرى هى بونه اشجاره راجع اليك سعت فعلنه متعلق كاف خطاب
سلوم مجيبة سعتك فاعلندن حال لذكاده لام جاره مجيبة قوله متعلق
نداء نونك كسريله ومديله آواز وصوت معناسنه وضميره معنا كلور
بو مقامده مراد ضميره معنا سيد كاف خطاب مضاف اليه الفنك الف عدد

بيانه تقطيعات بيت

وَدَعَوْتَ اَنْ متفاعلن جَاءَتْكَ مستفعلن لَكَ مُطِيعَةً متفاعلن
وَسَعَتْ اِلَيْ متفاعلن كَ مُجِيبَةً متفاعلن لِنِدَآئِكَا فعلاتن
بو بيتك مصرع اولنك جزء اولى سالم ومتبوع مضمر وكه كامل اوزره سالمدر
ومصرع ثانيك جزء اولى وثانيسى مضمردر وضرب كامل اوزره مقطوعدر

وَلِلْمَاءِ فَضْرِ مِنْكَ دَعَتْ		جَمْ الحصى بِالْفَضْلِ فِي يُمْنَاكَا

بيانه معانى بيت

ودخى يا سيد السادات سنك مجزات باهراتندن سنك مبارك اصابعك
اوصفا باطى وزرينه وصنعكله مبارك بارمقلرك آراسندن طاشوب
اقدى ودخى ودخى وفا بلى مبارك ايكى سندن غيره الله تعالى فضل وكرامتك

تسبيح ايدر ايدى بر صنيه نحل كبى انلرى وره صنيه اشندك اندنصكره ابو بكر رضى الله
انه عنه الندعيه قودى انلر دلسز اولديلر اندنصكره رسول عليه السلام انلرى الدى
عمر رضى الله عنه الينه قودى اول طاشلر تسبيح ايدر ايدى انلر حوله نحلك
صنيك كبى صنيه اشندك اندنصكره عمر رضى الله عنه الندعيه قودى انلرك
صنيك كسلدى اندنصكره رسول الله حضرتلرى بنه مصباتى الدى عثمانه
رضى الله عنه حضرتلرينك الينه قودى وطاشلر تسبيح ايدر ايدى اول طاشلرك
ايجونه بر صنيه نحل كبى صنيه اشندك اندنصكره عثمانه حضرتلرى
اول طاشلر عليه قودى انلرك صنيك كسلدى ليس رسول الله صلى الله
عليه وسلم حضرتلرى بيوردي كه اول مصياتك تسبيحلرى انلرك برينه
خلافة النبوة درايشنه بوجهله حافظ ابو القاسم تاريخنده انس رضى الله
عنهدن مسند اوله رق بو حديث شريفى تخريج ايدى ودخى ابو القاسم
بو حديث شريفده عثمانه رضى الله عنهدن صكره زياده ايدى ودخى ابوذر
روايتنده اندنصكره رسول الله عليه السلام بنى آدمه قودى رجلا رجلا
يعنى هر بريك الينه قودى اول مصيانده هيچ بر حصاة تسبيح ايتمدى
وبردوا بنى الآدمه دوكرى رجلا رجلا الى خر شرح جديده ديدكه
على رضى الله عنهى ابوذر حضرتلرى ذكر ايتمدى اول طاشلرك تسبيحلرى
رسول الله عليه السلامك بدينك غيرى يدلرده منضايه مخصوص

سبيله

اولورسه علی رضی الله عنه خلیفه دردنجیسی کبی مناسب اولان
علی کرم الله وجهه یی ذکر ایتمه‌لیدی بو سؤالک جوابی علی رضی الله عنه اول
مجلسده حاضر دکلدی یاخود علی حضرتلری موجود ایدی لکن حضرتلری
فتنه یه یتشدیکنده حصیات مذکوره بونلرک دست سعادتلرنده تسبیح ایتدیلر وبونک
شایان اولدیغی مقامنده شانه ویرنلرک ایچونده مقامات جلیله
وفضائل عظیمه اولمغله بیله شهاب مرحوم دیرکه ظاهر اولان
تحقیق بو واقعه تقدم ایدی زیرا ابی ذر رضی الله عنه روایتنده
اول مقدمکنده عنده بو عینی صکره صدیق اکبره وعمر الفاروقه
وعثمان ذوالنورینه رضی الله عنهم کلدیلر دیمکی روایتده اولانده
اول مقامده صحابه کرامدن برجماعت حاضر اولدیلر دیمکده بلا قول
دلالتیله ایدی بوتکی تقدیر کمه اول صحابه کرام ایله علی کرم الله
وجهه اولمدی وبوتکی روایتده اشارت قالدرکه علی رضی الله
عنهک خلافتی استقلالک مقتنه اولمدی نظر ایله وعطا له
ایله ذوات کرامدن تصحیح واصلاحی دیبا اولنور

بیان مفردات بیت واعرابه

والماء فمن بنا وضعیف حمله‌سی معطوفات سابقه کبی معطوف لام تعریف
عهد خارجی اوله رده نبی علیه السلام مبارک برماقلرندن آقان

صو

سبیله تسبیح ایوب سبحان الله دیدی **صویه قصه‌سی** شفاء شریفده
اولان باب رابعده اوردیغی فصلنده قاضی عیاض مرحوم بیوردیکه رسول
اکرم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینک مبارک برماقلرینک ارسنده صو
نبع والقصه حدیثی صحابه کرامدن برجماعت روایت ایدی انس بن مالک
وجابر بن عبدالله وعبدالله بن مسعود رضی الله تعالی عنهم وصحابه جماعتندر
اسانیدی صحیحدر انس بن مالک رضی الله عنه دنده روایت اولندیکه بن رسول
الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینی کوردم ودخی صلوة عصرک وقتی یقینده
ایدی شیمدی بن ناس ابدست صوی ایستدیلر وبوله مدیلر پس رسول الله صلی الله علیه وسلم
حضرتلرینه بر صو قابی ایچنده ابدست صوی کتوردیلر رسول الله علیه السلام شریف
قابنک اغزی اوزرنه مبارک الینی قودی وناسه امر ایلدی اوصودن
ابدست الهلر انس حضرتلری بیوردیکه بن کوردم که صو رسول الله علیه السلامک
برماقلری آلتندن قاینوب اقاردی پس ناسک جمیعی اوصودن
ابدست الدیلر بو حدیث شریفی بخاری وامام مالک موطاءده روایت ایتدیلر
ودخی نبع الماء حدیث شریفی شفاء شریفده برقاچ صورتده دخی روایت اولندی
حصیلرک تسبیح ایتدیکی قصه‌سی انس رضی الله عنه بیوردی نبی صلی الله علیه
وسلم اوفاجق طاشلردن برآوج الدی وطاشلر رسول الله علیه
السلامک ید شریفلرنده تسبیح ایدیلر صحابه اوفاق طاشلرک تسبیحلرینی

کیلنک التنده در اندنصکره بحیرا کندی وانلره طعام حاضرلدی وقتا کم
طعام حاضر کتوردی نبی محترم حضرتلری دوه لری اوتلمه ده ایدیلر بحیرا بر کیم
سنی ارسال ایدک اول ذات عالیقدری بو اراده کتوردسون دیه قریش برادم
ارسال ایتدیلر پس رسول اکرم حضرتلری اقبال ایتدیلر غمامه جناب رسول
اللهه کولکه لنبیر اولدیغی حالده وقتا کم اول جناب محترم قومه یاقلشدی
انلری انده کی اغاجک التنه سبقت ایدوب اوتورمشلر بولدی وقتا کم
نبی محترم حضرتلری دخی بر یره اوطوردی اول اغاجک کولکه سی اکا
میل ایدوب اوزرینه کولکه اولدی بو حدیثی یعنی ابو موسی الاشعری
روایت ایلدی نبی محترم حضرتلرندن تلقیه ایلمش ولکن بعدر یا خود
بعض کبار صحابه دن تلقی ایلدی یا خود مشهور اولدی بطریقه
الاستفاضه اخذ ایلدی ودخی ابن سعد روایت ایتدی و بیهقی
دلائلده موصولا روایت ایتدیکه انلر وقتا کم بحیرانک صومعه سنه یقینه
اندیلر بحیرا انلره طعام کثیر حاضرلدی زیرا قریش کلدکلری وقتده
بحیرا کوردی که قوم ارسنده نبی محترم حضرتلرینه اول غمامه کولکه ایدر
اندنصکره قریش کلدیلر واغاجک کولکه سنه اندیلر بحیرانک صومعه سنه
یقینه اوله رقده پس بحیرا غمامه یه نظر ایلدی اغاج نبی محترم
حضرتلرینه کولکه ایچون دالنی رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه پیـ

ایشیدن بوندنصکره ابی بکر رضی الله عنه نک یدینه قودی انلر دخی
بنه تسبیح ایتدیلر اندنصکره بنم الیمه قودی دخی تسبیح ایتمدیلر ودخی انس
حدیثی کبی ابوذر رضی الله عنه روایت ایلدیکه اوله دخی عمر وعثمان
رضی الله عنهما النده تسبیح ایتدیلر شهاب خفاجی حضرتلری بو حدیثی بزارک
عقبنده دیرکه امام بیهقی دلائل نبوت جمیله سنده دخی ولادة کتابنده دیرکه
ابی ذر رضی الله عنه دن روایت اولندکه ابوذر حضرتلری دیدیکه
بن رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینک خلوتلرینی اراردم برکون اول
حضرتی خلوتده کوردم یالکزلغنی غنیمت بیلدم حتی انک جانبنده اوتوردم
ابوبکر رضی الله عنه کلدی وسلام ویردی اندن رسول الله حضرتلرینک
صاغ طرفنده جلوس ایلدی اندنصکره عمر رضی الله عنه کلدی وسلام ویردی
ابی بکر حضرتلرینک صاغ جانبنده جلوس ایلدی اندنصکره عثمان
رضی الله عنه کلدی وسلام ویردی عمر حضرتلرینک صاغ یاننده جلوس
ایلدی رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینک اوکنده یدی اوفاقجه
طاش واردی رسول الله علیه السلام اول طاشلری الدی مبارک
اوجنه قودی انلر تسبیح ایتدیلر حتی انلرک بجوبه صوت اشتدک
اری صوتی کبی اندنصکره اول طاشلری عمره قودی طاشلر سسز اولدیلر
اندنصکره طاشلری الدی وابی بکرک النه قودی پس اول طاشلر

تسبیح

اشير بردى رسول عليه السلام بيل ايتيكى وقتده ودخى واردا ولديكجه

صليمه سعديه نبى عليه السلام انك يانده ايكن غمامه اكا كولكه ايدر ايدى

وجماعت ديديلركه غمامه نك كولكه ايتمه سى قبل النبوة ايدى ارهاصا

وتاسيسا نبوتى ايچون وبو تظليلك انقطاعنه دلالت ايدركه

صديق اكبر رضى الله عنه نبى عليه السلام مدينه منوره يه هجرت ايدوب

كلدكلرى وقتده كولكه لكلا اصابت ايديكنده انى اوزرينه رداسيله

كولكه ايتدى وقصه ده تفصيلات چوقدر بو مختصرك اكا تحملى يوقدر

اهل دلائلك معلومى ودنى منه جذع قصه سى شفا شريفده قسم

اولك باب رابعنك اون يدنجى فصلنده قاضى عياض مرحوم ديركه

جابر بن عبد الله رضى الله عنه بيوردى مدينه منوره مسجدى خرما اغاجلرى

اوزرينه طاونيه يلمش ايدى يعنى اول هيئتده ايدى نبى محترم صلى الله عليه وسلم

خطبه اوقود قلرى وقتده اول اغاجلردن برينه طيانورلر ايدى

وقتاكم كندولريچون اوچ اياقه برمنبر يابلدى يعنى منبرده خطبه ايدر اولدلر

يس اول اغاج ايچون برصوت ايشتديلركه دوه صوتنه بكزر انس رضى الله

عنه روايتنده حتى مسجد تيترادى انك صوتندن تفصيلى فصل مذكورده ده

بيان مفردات بيت واعرابه

وعبدت ظللت فعل ماضيه متعلق مقدم ايچون تقديم اولنمشدر وذا ايچون

صوفا ضيوص بعضى بوند غائب نسخه كه هومايه راجع قبض موكد تندن

چاى كبى اولوب اخوه برامتيك قولندن باقى معناسنه فاعل فعلنه متعلق

راحتيه تثنيه صيغه سيله كافه اضافتيله نونه دوشدى راحه اوج اوچى

ديمك اولور حديث شريفده رسول الله عليه السلام بر ساعتنى وضع

ايتدى بوندن مستفاد اولان بر البنى وضع ايتدى هذا بيتك ايكى

ايكنى وضع ايتدى فهم اولدى جواب حديث شريفده يده قولنك ضميرى اضافى

استغراقه بچون ولاصحى التى وضع ايتدى ديمك اولور بيته توافق بولنور

وذكر محل اراده حال اولمله روحه برما قد مراد اولنور بكه برما قولنك

اولارى مرادا ولنور بكيت فعل جبه سى اوزرينه معطوف جم الحصى

اضافتله فاعل جم جوقه معناسنه لازم تقويه عهد ظاهرچى ايچوندر حصى

حصاتك جمعى اوفاقه طاشلر معناسنه بالفضل ده با سببيه بحت

قولنه متعلق فضل شرف وكرامت معناسنه في معيتك ده في سببية فعلندن زائد

بمنا ايمن من نحو صوف محذوف في بدك اليمنى تقديرنده ديمك اولور كه اول

يمناك ويكيلو يدكر لطفى تسبيح ايديلركاف خطاب مضاف اليه الف اطلاقه

بيان تقطيعات بيت

والماء فا مستفعلن من راحتيه متفاعلن كن بكت متفاعلن

جم الحصى مستفعلن بالفضل في مستفعلن يمناكا مفعولن

بو بیتك مصرع اولنك جزء اولی مضمر و ثانیسی سالم و عروضی اصل اوزرینه سالمه در و مصرع ثانیسنك جزء اولی و ثانیسی مضمر و ضربی اصل مقطوع اولدیغنكه زحاف ضرب اولوب مضمرالمشدد

وَعَبَدَ ظُلْمَةِ الْغَمَامَةِ فِي الْوَرَى	وَالْجِذْعُ مِنْهُ إِلَى كَرِيمِ لِقَائِهَا

بیانه معانی بیت

و دخی یا تبدلنسادات نجوسندن اوزرینه بوت کولکه ایدی مخلوقات ایچنده و دخی خرما اغاجی سنك کریم اولانه مصدر سعادتنه فراوه و فترم سناوه و متالك صوتیه صوت ایدی نظیر عام رضی جماعت روایت ایدیکی احادیثك اصحی شرط صحیح اوزره تحقیق ابو طالب رسول کریم صلی الله علیه وسلم مضرعیه شامه جهتنی قصدنده بر بولك بحیرا ایله اسدی انلرنجیرا راهبه وغراد بر بحیرا عادتنك خلافی اوله رق انلری صقدی و اندرك الرینه کیدی الخ صحول الله علیه لسدی بوندکه بو سیتالعالمینه دامم بیانی و رسول رب العالمینه زیاده ایدی بو لطف الله تعالی رحمة للعالمین بعث ایدی قریش دیدیکه یا بحیرا سنی بکا بولی بلدیردی بحیرا دیدیکه ثنیه دن کلورکن بر اغاج و بر حجر قالمدی الا بوکا سجده ایلدی زیرا انلر سجده ایتزلر الا نبیه ایدر و دخی کتفینه بیاضی خاتم النبوة ایله ده بلیرم که اول خاتم اوموزنك یوشقف

اوله اصحابی وار ظلمت تفصیل ایلدنه معنی مضموننك غاییه الغمامة فی الوری قولنك فی ظلمته متعلق ظرفی الوری مخلوقه معناسنه یعنی بو غمامه نك بولنه مخلوقات ایچنده کوکده لنذرسی بکا مخصوص برا رهص عظیمدر عطفی معلوم یا قبینه و یا بعیدنیه والجذع مرحبه سی ظلمت جمله سی اوزرینه معطوف جنبیع جمیع کسریه و ذالك کوبنه صوردما اغاجنك الحی که ساقی اوله جمدر ضمیره فراوه وفتره سناوه و متالك صوتی الحصره متعلق کریم لقاکا صفتك موصوفه اضافتی قبیلنده لقالدرك ضمیره بو ایسمی لقانك کریمننك معنای بحکم مضمرینك مشکوه بحلی النلدنده متانر و متصفتلدر کاف خطاب لقانك مضافالیه مصدرك مفعولنه اضافتی وله رده یا مؤد اضافت لامیه اوله رده مسندك ایجوبه اولالنه لقاء کریمنه دیمك اولور الف الف اشبا عدر

بیانه تقطیعات بیت

وعبدة ظل متفاعلن مة الغما متفاعلن مة فی الوری متفاعلن
والجذع منه مستفعلن ن الی کری متفاعلن م لقاکا فعلاتن

بو بیتك مصرع اولنك جزء اولی کانیسی سالمدر و عروضی حذاصل اوزره سالمدر و مصرع ثانیسنك جزء اولی مضمر و ثانیسی سالم و ضرب اصل اوزره مقطوعدر

وَكَانَ لَا زَالَ الْمُسْتَبِدُ فِي الْتَرَى	وَالْكَفُّ قَدْ مَاسَتْ بِهِ قَدَمَاهَا

مجنونه مخالفه کیده کر

ابو طالب نك شیخی جعفر ایله ابو طالب عبد المطلبك علوی بر ایله ... علوی القارئ در

بحیرا سی عبد القیس نصاری ... ذکر ... فی الصحابه ... علی القاری فی شرح الشفا در

بحیرا ... بعضلر ... بحیرا ... زیاده ... سهل

ثنیه بدون ... دلایه بولی

درنجوع مخالفه عرض

بیان مفردات بیت واعرابه

وکذاکده واو عاطفه وجه سابق اوزره اسم اشارتدر مثل الهی
معجزات سابقه‌لریکی به شبیه اولدرندر لا حرف نفیدر اثر نکره‌یه عدیت
ونشانه معناسنه لمشیک ظرف مستقر صفت اثر ثابتاً لمشیک تقدیرنده
جمله‌سی یا قبلینه ویا بعدینه معطوف والصخر قد غاصت مبتدا و خبر
جمله‌سی جملهٔ سابقه اوزرینه معطوفدر مراد مطلقاً صخره دکلدر صخرة الله
اولسه‌ده وکرک غیری اولسه‌ده لام تعریف عهد خارجی ایچوندر قد تحقیق اثبات
مضمونک وضع قدم بیوردقلری صخره‌لردر صخر قیا معناسنه‌در غوص
طالمقدر به‌ده با غاصت قولنه متعلق ضمیر غائب صخره راجعدر یا فی
معناسنه قدماکی قدماکه ایدی کاف خطابه اضافتده نون حذف اولندی
غاصت فعلنک فاعلیدر الف الف اشباعدر مراد نبی محترم حضرتلرینک
مبارک قدملری صخره‌ده برابری باتدی اولدرده طوبراقده بر ایتدیکی خلاف عادت اوزره

بیان تقطیعات بیت

وَكَذَاكَ لَا متفاعلن أَثَرٌ لِمَشْـ متفاعلن يِكَ فِي الثَّرَى متفاعلن
وَالصَّخْرُ قَدْ مستفعلن غَاصَتْ بِهِ مستفعلن قَدَمَاكَا فعلاتن

بو بیتک مصرع اولنک جزء اولی ثانیسی سالملردر و عروضی اوزره‌لردر
و مصرع ثانیسنک جزء اولی و ثانیسی مضمرلردر و ضربی اوزره مقطوعدر

بیان معانی بیت

ودخی یا سیّد السادات معجزات باهرات سابقه‌لرک کبی سنک یورمنده ایچون
تمامک اولدیغی طبراقده اثر ویرمش اولدیغی ودخی صخره‌ده مبارک ایاقلرک
غوص ایدوب نشانی ولمسی ظاهر اولدیغی خلاف عادت اوزره صخره‌ده
غوص قصه‌سی عبد الغنی النابلسی مرحوم رحلهٔ قدسیه‌سنده دیرکه جهت جنوبده
صخره‌نک اعلاسنده نبی محترم صلی الله علیه وسلمک قدم شریفی واردر والان
معلومدرکه قدم شریفک موضعی صخره‌ده بو قاربدر ودخی جنوب واردر
اولدیکه نبی محترم صلی الله علیه وسلم حضرتلری صخره‌نک اوستنده معراجه
بیندی لیلهٔ معراجده وارکبکر عادلی دکوبنک مکانه مرتفع اولدرینه
حیقدی امام قسطلانی مواهب لدنیه‌ده دیرکه نبی محترم صلی الله علیه وسلم
صخره اوزرینه حتی اندکلری وقتده مبارک قدملری صخره‌نک ایچنه
باتدی حکم قدیماً وحدیثاً السنه اوزره مشهوردر و صخره‌ده قدم شریفک
غوصی لیلهٔ معراجده صخره‌ده عروجلری وقتده صخره خلفلرندن
صعود ایدوب ملائکهٔ کرام الی امساکیله بین السماء والارض دوردی
ضعیف بر حدیثله روایت اولنمشدر یعنی اول صخره ارضه متصل
ایدی زیاده تفصیلی رحلهٔ قدسیه‌ده‌در و بوندن اولشفه رسول کبریا
علیه السلام حضرتلری مواضع معروفه‌ده ضعیف سند ایله نقل اولندی

ونبینا محمد صلی الله علیه وسلم

اشفیت ذا العاهات منهم | وملأت كل الأرض منه جدواكا

بیانه معانی البیت

ودخی یا سید السادات اقلرو مرضلر صاحبلرینه انلرك مرضلرینه شفا
ویردك ودخی عطایا واحسانلرینه یرك هر محلنی طولدردك سن
دیمه یركیم ذاتسك عاهات صاحبلرینك مرضلرینه شفا قصه‌سی قاضی
عیاض مرحوم باب رابعده یكرمنجی فصلنده جدكرام نسائی عثمان بن
حنیفدن روایت ایدركه كفیفوبر اعمی دیدیكه یارسول الله الله تعالیه دعا
ایله بنم بصریمدن كشف اتسون كوزم حجابنی كیدرسن رسول الله صلی الله علیه وسلم
حضرتلری جد ایدیكه كیت وابدست ال صكره ایكی ركعت نماز قیل صكره
دیكه اللهم انی اسئلك واتوجه الیك بنبیك محمد نبی الرحمة یا محمد انی اتوجه
بك الی ربك ان یكشف عن بصری اللهم شفعه فی عثمان بن حنیف
رضی الله عنه دیدیكه اول اعمی دوندیكنده كفیفوه الله تعالی انك
كوزندن حجابی كشف ایدوب كوزلری كوررا ولدیغی حالده دونه دیدیكم
كفیفوه مذهب الاسنة نك اوغلونه استسقا مرضی اصابت ایدی
پیغمبر محتشم صلی الله علیه وسلم برادم كوندردیكه مرضنه شفا استیه
نبی علیه السلام درعادتلرینه بیدنه براوج طولوسی طوپراغه الدی
وانك اغزینه توكوردی اندنصكره اول رسول ویره آدمه ویردی

اول

اول آدم الذی تعجب ایدنكه اول ویردیكی طوپراغه استسقا مرضنه دوا نه
كیفیتده اولور اول آدم نظر اتدیكه رسول الله حضرتلری ابه متعجبی ایدر
پس اول آدم اولبر اوج طوپراغی ابه ملاعبه كتوردی صالبوكم ابه ملاعب
اولوم وقتنده صحبت اولوردی پس اول طوپراغی براز صویه قاتوب ایچری الدی
الله تعالی او طوپراغه بركتنده اكا شفا ویردی اول مبتلا اولدیغی استسقادن
شفاء شریفه ومواهب وسائر كتب احادیث وسیره مراجعت اولنه بوقصه‌نك
امثالی انلرده واردر بو مختصرك زیاده به تحملی یوقدر پیغمبر محتشم حضرتلرینك
عطایا سنك قصه‌سی قاضی عیاض مرحوم شفاء شریفك باب ثانیسنده اون
دردنجی فصلنده بویوردیكه وادی حنینه غزوه‌سی سیرلرنده النجیلرك نسواله
وصبیانه اسیرلریكه هوازنه قبیله‌سندن نسواله وصبیاندن التی بیك اسیره
بویوردی علی القاری مرحوم شرحنده بیوردیكه دخی انك اموالدن یكرمی درت
بیك دوه وقرق بیكدن اكثر قیونده ودرت بیك اوقیه كومش دخی احسان
بیوردی ودخی رسول كبریا علیه افضل التحایا واكمل التسلیمات حضرتلرینك عمی
عباسه بحرینه جزیه مالندیكی كومش احسان بیوردی مقداری یوز سكسان
بیك درهم كومش ایدیكه شامل علاء الحضرمی كوندرمشدی دخی زیاده تفصیل
فضل فوس در عناتی او فضلده راجعت اتسونه بومقداربوكتابده كافیدر

بیانه مفردات بیت واعرابه

استشفیت فعل ماضی مفرد مذکر مخاطب افعال بنیه سنه ظاء بحر عالم مضربه صرف
عاطفه ایله بعیدی ولایه جنبندن اوزرینه یا قریبی ولایه بجنبیدن اوزرینه
معطوفدر ذا صاحب معناسنه حالت نصبیدر العاهات عاهه‌نك جمعی
آفت معناسنه من استشفیت به متعلق امراض مرضك جمعیدر کله‌نك تمییز اولنور
وملأت استشفیت اوزرینه معطوف کل الارض ملأت نك مفعول به صریحی
سه ملأت به متعلق جدوی جیمك فتحیله ودالك سکونیله وداننك
فتحی وقصریله بخشش عطا معناسنه کاف مضاف ها خطابه عالم مضافیه لفظا مرفوع

بیانِ تقطیعات بیت

اَسْتَشْفَیْتَ ذالْ مستفعلن عاهاتِ مِنْ مستفعلن اَمْرٰضِهِمْ مستفعلن
وَمَلَأْتَ کُلْ متفاعلن لَ الْاَرْضِیْنَ مستفعلن جَدْوٰاکَا مفعولن

بو بیتك مصرع اولنك جزء اولی وثانیسی مضمر لر وثالثی طی اولدیغندن اولی
اضمار وعضب مزبوره اولشدر ومصرع ثانیسنك جزء اولی سالم
وجزء ثانیسی طی اولوب ضربی مقطوع اولدیغندن ضربا احذ ایله زحافلی اولمشدر

وَرَدَّتْ عَیْنَهُ قَتَادَةَ بَعْدَ الْعَمٰی	وَأَبْرَأْتَ الْحَصْبَةَ شَفْیَتَهُ بِشِفَاکَا

بیانِ معانی بیت

ودخی یا سید السادات کوزی کیدوب اعمی اولدقدن صکره قتاده نك
کوزینی رد ایدوب کوردایلدك ودخی بر حصبه شفاکله شفا

ویردک

ویردك قتاده نك عمی اولدقدن صکره عینی یعنی کوزینی ویردك قصه‌سی قاضی عیاض
مرحوم شفاسنده بویله ذکر ایتمشدر که سعد بن ابی وقاص رضی الله عنه بیوردی
غزوه احدده کوردم رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتری بکا یای ویروب بو یای ایله
تمرینی یوق وبیوردیلر اوق آت انام بابام سکا فدا اولسون دیو شارح دیرکه
بو تمرینسز اوقدن فعلی حرف عادتدندر وربما اولورکه بو تمرینسز اوق
دی ترکی اوقلرنم اولدقدن صکره اولور وکوردم رسول الله صلی الله علیه
وسلم حضرتری یوم احدده یایندن اولقدر اوق آتدیکه صوکی قیردی
واول یوم احدده قتاده بن نعمانك کوزینه بر اوق اصابت ایتدی حتی
کوزی یناغی اوستنه واقع اولدی پس قتاده رضی الله عنه کوزینی
رسول الله حضرتلرینه کتوردی ودیدی یا رسول الله تحقیق بنم بر امرأتم وار
اکا محبتم وار واول عورت بنی کوزسز کوررسه کندمدن نفرت ایدر قورقرم پس نبی محترم صلی الله
علیه وسلم حضرتری قتاده نك کوزینی ید مبارکیله الدی ویرینه قودی
ودیدی اللهم اکسه جمالا ودیدیلر قتاده نبی علیه السلامه کلدی نبی
علیه السلام اکا بیوردیکه بو نه در یا قتاده قتاده دیدیکه کوردوکك کبیدر
کوزم چقدی یا رسول الله پس نبی محترم حضرتلری بیوردیکه اکر استرسك
صبر ایله وسنك ایچون جنت وار اکر استرسك کوزینی یرینه قویم والله تعالی
شکستیه دعا ایدریم دیو کوزنده برینی کبی دیده کیدر رکه پس قتاده رضی الله

اکسه قولی تقریرینه کیمی کتبده کسوه نسخه‌سی وارد‌ر کسوه کیدردی معناسنه *

یعنی نبی صلی الله علیه وسلم

عنه دیدیکه یا رسول الله کفیوه جناب جبریل وعطاء جلیلدر دیکره به کوزیوزلری طلقی کرده کوروردم پس او کوزی بکا ردایله و بنم ایچون الله تعالیدن جنت استه پس بنی محترم حضرتلری بیوردیلر بشلدیم و کوزی یرینه قودی و بنم ایچون جنتله دعا ایلدی امدی قتاده نك اوردوبوب قونولان کوزی بکی کوزینك احسنی اولدی ابن الحصینه قصه سی بودر الا عدده کلثوم بن الحصینه اوقه اصابت ایلدی بوغازینه کی جهل الوریدی یضنیه جیکره اولدیه اوردلسه ادم یتیم ایس رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری اول یاره اوزرینه محله مبارکلرینی توکرکینی سوردی پس اول یاره ایو اولدی حکایه اولمازینه

بیان مفردات بیت واعرابه

وردرت فعل وفاعل جمله سی وجه سابوه اوزره معطوفدر عینه قتاده مفعولی قتاده منعوده وزنه ایچونه نصف قیلندی عبد المی ردرت فعلنك ظرفیدر عینی کوزیندن وابن الحصینه نصیبصینه سیله اضمار علی شریطة التفسیر طریقیله منصوبدر یا مرفوعدر زیرا امثالده شاوبایدر نفسنه فعل وفاعل جمله سی ردرت اوزرینه معطوفدر رو ضمیر مفرد مذکر غائب متصل ابن الحصینه راجعدر بشفاکاده با شغبت فعلنه متعلق ظرف بدلدر کاتانت حضرتلرینه در الف الفتناع شفاصینه لی صاغلیق معناسنه شفا فی الاصل

ممدود در لکن ضرورت وزن ایچونه همزه سی حذف اولندی

بیان تقطیعات بیت

وردرت عی متفاعلن ن قتاده متفاعلن بعد المی مستفعلن
وابن الحصینه مستفعلن ن شفیته متفاعلن بشفاکا فعلاتن

بو بیتك مصرع اولنك جزء اولی وثانیسی المدرر عروضی ضربی سالم اولدقلری کبی اولنه زحاف اوعروضی مضمر اولمدیلر بوامثالیلرینه مسافی کلدی ومصرع ثانیسنك جزء اولی مضمر وثانیسی سالم وضربی اصل اوزره مقطوع المثمر

وَرَدَّتْ عُيَيْنَ وَابْنُ عَفْرَاءَ بَعْدَمَا	جِرَاحَا شَفَيْتَهُمَا بِلَمْسِ يَدَاهَا

بیان معانی بیت

ردخی بسید السادات عینه قتاده نك عینی نصکره ردایلدکره وابن الحصینه شفا ویردیکه کبی ضیبه ودخی ابن عفرانه جرح اصابت ایلدکدنصکره انلری سنك یدمبارکیك سوردکله انلره شفا ویردك ولی ازل ضبیب بن یساف قصه سی باب تقدمده بکری برنجی فصلنده فلیو عیونده مرسوم بودر کفیوه ضبیب بن یساف بوم بدرده رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلریله بیله اولدیلر اومورتله بوینی الارسنه که عاتقه تعبیر اولنور برضربه اصابت ایلدی حتی اول ضربه اصابت ایدرده شقی توکلی ظاهردر بیل ایلدی وصارقدی پس رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری اول

صلی الله علیه وسلم

صارفانه عضوی اولدیغی محلنه ردایتدی وانک اوزرینه اوفوردی
منی صحیح اولوب الیتم بولدی اولدیغی کبی معوذ بن عفرانک قصه سی
یوم بدرده ابوجهل علیه اللعنه معوذ بن عفرانک بدلی قطع ایلدی پس
ابن عفرا بیلی حمل ایدوب رسول اکرم حضرتلرینک حضور سعادتلرینه
کلدی حبیب کرم حضرتلری اول یداوزرینه توکوردی وبارک الله دیو اول
یدی الصاقه ایدوب پیشتردی واول یدیرینه پیشدی اول اولدیغی کبی
رسول اکرم حضرتلرینک برکته واول یداوزرینه توکوردکلری دیو تشفیرکینه

بیان مفردات بیت واعرابه

وکذا ده واو عاطفه مثنا الیهی عبد قتاده لی ردر وابن الحصینه شفاوبریلدیکی
کبی بیدن اولور ضبب تصغیر صیغه سیله وضای معجمه ایله یاخود العنوان
شرامن ضبطنه کوره صاد مهمله مفتوحه ایله وبار اولانک کسریله ویانک
سکونیله در وابن عفرا ضبیب الدزینه معطوف ایمی معوذ واونک کسریله عفرا
مدایله وابن سنان اسمی بعدما موضع شعبت نک ظرفی ما مصدریه جرحا
فعل ماضی مجهول ختنه مذکر الف ضمیری ضبیب وابن عفرایه راجع شعبت
فعل ماضی مفرد مذکر مخاطب خطاب رسول اکرم حضرتلرینه در جمله ایا قرینه
دعا بسببنه معطوفدر قریبی ردرت بعیدی جملت فاصدیمی ما ضمیری
بنه زیدراری راجع جملت شعبت بلا مفعولی ... ددن فتحیله وبدل کوزینه

بالجمله

بالجمله مناسبته بدلرینی تشبیهی اضافتله توزیه دوشدی کاف خطاب
مضاف الیهیدر خطاب فخر کائنات حضرتلرینه الف الف تباعد رعفرانک
مدی ضرورت وزنه ایچون حذف اولندی قواعد عربیه نک مشهورلرینی
اوزرینه یبقا اولمه لری کرتشبیه اموالنه سنن اعرابی الف ابراو ورلغه بابقلندی
قافیه لرده کافلرک ماقبلی الف اولمغه طرد اولسون ایچون

بیان تقطیعات بیت

وکذا ضببه متفاعلن بن وابن عفر مستفعلن راسدما مستفعلن
جرحا شفه متفاعلن تهما بکم متفاعلن بن یداکا فعلان

بوبیتک مصرع اولنک جزء اولی سالم وثانیسی مضمر وعروضی ... اولدوغی
زحاف اضمار اولوب مزاحف اولمشدر ومصرع ثانیسنک جزء اولی وثانیسی
سالمدر ومرجاص ... قطع اولمغله مقطوع اولمشدر

وعلیه ربدیه دادیه		فی مبرقفی بطیب لکالکا

بیان معانی بیت

ودخی یابستدالسادات ضبیب عفرا سنک علی کرم الله وجهه اولدیغی کوزلرینه
سه دوا ایدوب الی بدن وعلی حضرتلری دخی سنک ایچون کبی اغریلار کیلک
طبیبه شفا بولوب ابولولدی ضبیب عفرا سنک حضرت علی اولدیغی کوزدکی
قصه سی بابت رشوره قلعی عیبلرده بوم بدر ... حضرتلری صلی الله علیه وسلم

حضرتی علی بن ابی طالب حضرتلرینك كوزینه یوم خیبرده اغردی علی
حضرتلرینك كوزلرینه رمد وار ایدی یعنی كوز اغریسی وار ایدی فی الحال علی
حضرتی بر اولدی حدیث شریفك تمامی صحیحینده و غیریده دلائل بیهقیده
بریده رضی الله عنه دن روایت ایدركه رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتی
بعض كره صحی طوتردی بر كون یا ایكی كون طوتردی طشره چیقمزلردی
وقتكم خیبره واردیلر صحی طوتدی ایدی پیغمبر طشره یه پس ابو بكر رضی الله
عنه حضرتی سنجاغی الدیلر قتال شدید ایله مقاتله ایتدیلر اندنصكره عمر رضی الله
عنه حضرتی سنجاغی الدیلر و مقاتله ایتدیلر وقتكم رسول اكرم صلی الله علیه وسلم
حضرتی پیغمبر وكندیلرینه خبر حضرتلرینك مقاتله لری خبر ویردی
سعادت ایله بیوردیلر یارین صباح سنجاغی بر كمسنه ویره یم كه الله تعالی
بی و رسولنی سور والله و رسولی دخی انی سور دیسن ناس بو كیجه بیوردقلرینه
تطاول ایدوب اوزلرنده ال اوزاتدیلر یعنی اومدیلر بر صباح اولدی
علی كرم الله وجهه كلدی یقینده ایكی كوزینی عصابه ایله باغلمشلر فخر كائنات
حضرتی بیوردیلركه بن انی یقینه كل وقتكم علی حضرتی یقینه كلدی انك
كوزلرینه رسول اكرم حضرتی اوفوردیلر اول ساعتده كوزلری شفا بولدی
و رسول اكرم حضرتی سنجاغی اكا ویردی و دخی روایت اولنیكه علی
رضی الله عنه بنی حضرتم حضرتلرینك قوجاغنه قودی اندنصكره كوزلرینه

حضرتی

حضرتی مبارك اوجلرینه توكوردی و اوجلرینی علی حضرتلرینك كوزلرینه
اوردی شهابدین تفصیل بیوردیلر علی القاری مرحوم بیوردیكه بخاریده
غزوه خیبرده نبی محترم صلی الله علیه وسلم بیوردی علی بن ابی طالب
نرده در اول اراده اولدیلر اصحاب كرام بیوردیلركه اول ایكی كوزلرندن
شكایت ایدر فخر كائنات حضرتی بیوردیلركه اكا بر آدم ارسال ایدك كلسونه
پس اول رسول علی حضرتنی كتوردی رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتی
انك ایكی كوزینه توكوردی و ایكیسنه دعا ایدی شفا بولدی
كانه اول وجع یوغمیش و دخی مسلم روایتنده ایاس بن سلمه طریقنده
اولان باباسی سلمه دن روایت ایدركه سلمه دیدی بنی كندم حضرت علی
حضرتلرینه كوندردی بن انی یدهرك و كوزلرنده رمدی اولدقده
كتوردم پس رسول اكرم صلی الله علیه وسلم انك كوزلرینه توكوردی شفا
بولدی و امام طبرانیده روایت اولنیكه علی حضرتی
بیوردی بن كوزلرمدن شكایت ایتمدم صكره بو وقتدن دكل

بیان حضرت آن بیت دعا به

و علی هذا كه ضرورت وزنه محوده توینی حذف اولندی مه رمد موجب
نه و بنه سنلوه دستخیله كوز اغریسی به طرف مستغفرین صحیح تعبیری
مه رمد كائن فیه ذكر كل واراده جزء طریقیله علی حضرتلرینك عینیلریدر

علی كرم الله وجهه بیوردی كه علیه السلام بكا دعا
اللهم اذهب عنه الحر والقر ای حر و برد

داوینه بشدانك ضدی جمله‌سی یا قرینه ویا بعیدینه معطوفدر ضمیر مفعولی

علی به راجع فی ضمیر داوینه فعلنه متعلق وانك ظرفی فشفوقولنه فانقربیته

معنی یمك اولورکه سن یا رسول الله دوابدك عقبنده اوده شفا بولدی یعنی فعل

معلوم مجهول ضرورت وزنه بجوبه بیتی کسریله فتحله عاص وزنه مفتوح قیلنه ایدی

بطبشی یعنی ضمنه متعلق طبیب کوزل فخو معاسنه لحی لدی الحرف یعنی والف قصر ایلوده

سیاهه مائل اولوبکه عرب طائفه‌سی فخر ایدوب طرواغز صوبلی دخی مراد

ایدرلر ابج کاف خطابه مضاف خطاب فخر کائنات مفخر عربیه الفاظ اشباع

بیانه تقطیعات بیت

وعلی من متفاعلن رمد به متفاعلن داوینه مستفعلن

فی ضمیر مستفعلن دشفی بطب متفاعلن ب لماکا فعلاتن

بو بیتك مصرع اولنك جزء اولی دنی سالمدر عروضی سالمه اولوب ضربکه

اولنه زحاف اولوب بوب مضمر المسدر ومصرع ثانیسنك جزء اولی مضمر المسدد

وجزء ثانیسی سالمدر وعلی اصل اوزره عنك قطع ایله مقطوع اولمشدر

وسالت ربك فی ابنه جابر بعدما	ان مات احیاه وقد ارضاکا

بیانه معنا بیت

ودخی بیندالسادات ابن جابر اولدکده صکره انك صفتنده بکر سؤال

ایدوب انی احیا ایلدی ربك جلت عظمته انی احیا ایلدی وکیفیت

ربك سنی راضی قیلر اولدیغی حالده نبی علیه السلام جابرك اوغلی احیا ایتدی

الشیخ علی الکیلانی الحموی رحمه الله تعالی نظمه الجلیله ثم ذکر نظم الدرر

فی مدیة خیر البشر جمله سی اوروده نظمنده تفصیلی بدیع البدیعه جمله سی اولدیغنه

شرحنده ذکر ایدوب دیدی شواهد النبوة ده جابر بن عبد الله الانصاری

رضی الله عنه دن روایت اولنور که نبی محترم صلی الله علیه وسلم حضرتلری جابر

حضرتلرینك اولدیغی مسکنه کلدیکه جابر رضی الله عنه رسول الله صلی الله علیه وسلمی

برکوزل ضیافته دعوت ایلدی ونبی علیه السلام اجابت ایتدی وجابرده

حضرتلری رسول الله علیه السلام داخل اولدی ودخی جابرك قیدنلری

وار ایدی اونه الیسنده بس اول قیزلر ایکیسی برینی ذبح ایلدی بر بابه وکباب

ایتمك ایچون ودخی جابر حضرتلرینك ایکی اوغلی وار ایدی علیس ایدرك بوکی

کورمکله دیدیکه کل بابام قوزینه کیفیتی ذبح ایتدی سکا کوستریم بس

کوچك قرنداشنی باتدی والدیغی وبا قلیجی بغلدی وذبح ایلدی نکهسی

کوب اناسنه کوزدی وقتاکم اینجلی کوردی دهشت ایلدی

واغلدیغی قو قورقوب طامه قاچدی واتدی یاردی صو ووره لری

صبینك طوفی ارشدی وکنه وطی طوره بازی وهم اولدی حورت

سوکیدی واوغلی ایکیسی اوینه قودی وبر بیرینی الیه ایدی ووردی

ورك برطرفنه دقوزولی ارزاق ایله مشغول اولدی ودخی صفا ایدوب

سوز اظهار ایدی و جابرك خبری ماتمی ایدی و فتکم قوزیلرینی دیو رسول الله
صلى الله عليه وسلم كوردلرى جبريل عليه السلام كلدى و ديديكه يا محمد حق الله
تعالى سكا امر ايدركه اولاد جابر ايله برابر قوزيجى پيسه سن رسول مکرم عليه
السلام بو امرى جابره ديدكلرى جابر اوغلانلرى استدى انالرى ديديكه
انلر شمدى حاضر كلمزلر پس جابر بونى رسول الله عليه السلام خبر ويردى
پس رسول الله عليه السلام بويوردى كه الله تعالى سكا امر ايدر انلرى حاضر
قلمغه پس جابر انلره سنه کیدر و الله تعالینك امرنى خبر ايدر عورت
اغلر واو ديدى انلرك اوزرلرنده اجار و فتكم جابر انلرى كوردكيجك
اولور و بوكوردكينى رسول الله عليه السلام خبر وير عقبنجه جبريل
عليه السلام نازل اولور و ديركه يا محمد حق الله تعالى سكا امر ايدركه الله
تعاليه دعا ايده سن و دخى بر كريم دعا سنده اجابت واصيا بدن
پس رسول الله عليه السلام دعا ايدى عقبنجه الله تبارك و تعالينك اذنيله
جابر رضى الله عنه نك اول ايكى اوغلو حيات بولوب ديرى اولديلر تاريخ
خميس [illegible] ده اولاندرله نقل بويله روايت اولنمشدر
انتهى و دخى معلوم اوله كه اسم ظم [illegible] ابدع مع
هذا روايت اولننه شاه ابد ایکیدر فى بنى جابر ديمك كركدى
تثنيه صيغه سيله و بعدن ال مانا اصابها نه بدر تثنيه صيغه سيله

ديمك

ديمك كركدى بونك جوابنه ديرزكه بر قولده جابر افتی حسین ایچون
استغراق ایچون اولا ضرورت وزن ایچون تثنیه بر [illegible] کلام معنا [illegible] ایدر

بيان مفردات بيت و اعرابه

وسألت فعل ماضى اولانده [illegible] مخاطب اولنده مبتدى اوزره [illegible]
كلمات مبدأ دنك مفعول اولى و مفعول ثانيى محذوف تقديرى اصابه
شارح ديركه مصرع ثانى اولانده اصاه مفعول ثانيدر غايتى ضرورت وزن
ايچون اخذه كى حرف ضعف اولنرى فى ابنه جابر ظرفى ضرورت وزن ايچون
جابرك تنوينى حذف بعد ما ظرف ثانى سألت فعلى ايچون ما مصدريه
يا موصول زائده مصدريه كذلك مات فعل ماضى غايب تأويل مصدره
مضاف اليه بعد قولنده ضرورت كلام بعد موته ديمك اولور اصابه افعال
بابندن فعل ماضى تحت فاعل ضميرى رب قولنه راجع ضمير بارز مفعولى
ابنه جابره راجع اصل وزن قطعيته لبدى لكن ضرورت وزن ايچون
صله ايدوب مذبته لى و فارضا جمله سى اصابك فاعلنده حال
اولور و فتحكيقوه ايچون ارضا اضال بابنده فعل ماضى غايب محنده
فاعل مستترى بنه رب قولنه راجع كاف خطاب مفعولى خطاب عليه السلام الصلوة

بيان تقطيعات بيت

وسألت رب متفاعلن بك فى ابنه جا متفاعلن ربعدما متفاعلن

سؤال سألة سألة تسآل سالة
مسئلة ديكه دره تك مضافه ديكه فاتحه
مضافه دبو ماصل دينك مضافه موضوعه
يقال سأله كذا و عن كذا و بكذا اى عن كذا
و سألة و تسآل و سألة بمعنى لفظ بحر
الثالث اذا استدعى بو ارادة بجانبه جانبه كتب
مضافه در مؤلفك بجانبه برلسنه بى بركه دره
اشجر سؤال مادى موزرى اولانه شى
بلكى ياخود بلكه موزرى ياخود ماله موزرى
كزنك بركه دره مال ياخود استدعى ايكلكت
اولانه نسنه بى طلب واستدعى تركيب موجه باخود
عبارتدركه بو نالمه نهنه ولندر معناى اولك
ديمك ابله تعبير ولندر موجه نسنه ايچون
جوابى سأله دركه موجه سائلك ال اليدن
ابسه جواب وريلور كتابيه ياخود استاذ
خليفه سى اولوركه ثانيك جوابى ال ايله
ادا ايدر و معناى عطا ايدر ووين سائلك
اولوركه طلبى عطا ايدر ياخود لا ايدر
خليفه سى اولان مستعمل اوليجه مفعول
ايدر و معناى دركا حجه حرف جر واسطه سيله تعديه
كاحجه بنفسه و كاحجه كذا و عن كذا و بكذا ديلر كذا
ايدر مثلا سأله كذا و معناى ثانى استحال اولندقده بنفسه
تعديه ايدر و اسطه سيله تعديه ايدر
ياخود عن حرفى و اسطه سيله تساءلون قوله
تعالى و اسألوا الله من فضله بو مضموندر
قوله تعالى واذا سألك عبادى
دينك معناسى صفيقندر وصدر ديلور
سوباله ضبط معنى مفارضه ديلور
اولمله بالاستعاره در انتهى و فيا لبدى

اِنْ مَاتَ اُمْ مستفعلن بِهِ وَقَدْ مستفعلن اَرْضَاكَا مفعولن

بو جنك مصرع اولنك جزء اولى و ثانیسی مطوی در و عروض اوزنی سالم در
و مصرع ثانینك جزء اولی و ثالثی مطوی در و ضرب اوزنی مقطوع و زحاف ضربه مخصوص در

وَدَعَوْتَ رَبَّكَ عِنْدَ قَحْطٍ مُثْبِتٍ	فَاَنْزَلَ قَطْرُ السُّحْبِ صَبَّةَ دُعَاكَا

بیان معانی بیت

و دخی یا بنت السادات قاعه بینم اعلاسنه ابدیجی والدوغك حالده ربكه دعا
ایدوب عقبنده بلوتلرك قطره لری صاغنقلی دوكولدی سنك دیكه
دعا ایدوكك وقتده عند قحط بو تلمیحه تعبیر سلیل ولیب قصه سی قصدی کتابنه
رحمها الله تعالى انس بن مالك رضی الله عنه حضرتلرندن روایت ایدرکه
تحقیق جمعه کوننده بر رجل مسجد شریفه داخل اولدی و رسول الله صلی الله علیه
وسلم حضرتلری خطبه ایدر اولدقلری حالده قائم ابدی اول رجل دیدیکه
یا رسول الله مال الرهلاك اولدی ویوللر کسلدی پس الله تعالی یه دعا ایله
بزه یغمور ویرسونه پس رسول اکرم صلی الله علیه وسلم حضرتلری مبارك
اللرینی قالدیردی و بیوردی اللهم اغثنا اوچ کره و دخی سماده بر
قطعه بلوت کورمردك دعانك عقبنده بر بلوت طلوع ایلدی
اندنصکره اول بلوت یغمور یاغدردی والله بز کونشی بر هفته
کورمدك یعنی زماننده بر قطعه ده کورمدك بخاری روایتنده

کلجك جمعه یه دك اول بلوت یغمور یاغدردی اندنصکره کلجك جمعه ده
بر رجل داخل اولدی رسول الله صلی الله علیه وسلم قائم خطبه اوقوردی
پس رجل دیدیکه یا رسول الله مال الرهلاك اولدی ویوللر کسلدی امدی
الله تعالی یه دعا ایله یغموری طوتسون یعنی یاغدرسن
پس نبی محترم صلی الله علیه وسلم مبارك یدینی قالدردی اندنصکره اللهم
حوالینا ولا علینا بیوردی پس بلوت یاغمدرمدن دوردی و بزلر کونشده
چیقدق و یورودك و برای حضرلری افندی والطافلرینه هیچ برکسه
کلمدی الا کلمشی یغموری تحدیث ایدوب خبر بردی علی القاری محروم
قصیده برده شرحنده و ابن حجر الهیتمی همزیه شرحنده بیان ایتدیلر

بیان مفردات بیت و اعرابه

و دعوت فعل ماضی مخاطب جمله سی وجه سبعه اوزره معطوف خطاب
نبی محترم علیه السلام ربك مفعولی عند قحط ظرفی عند جار مضافنه
قحط فعلو مضافنه معناً مخاطب تاسندن حال فانزل ده فاشرط
محذوفك جوابی تعقیب معناسنه افاده ایجه تقدیری عند قحطه سن
ربكه دعا ایلدیکه وقتده بولوتلرك قطره لری صاغنقلی دوکولدی یعنی یاغدی
انهلال یغمور صاغنقلی تخوبیسی سنك دعانك تعبیره صحابه رضی الله عنهم
جمعی لکن وزنه ایجون مثنی تخفیف اولندی صبه دعاکا فانزل

اعانتیه عدم ایمون

فعلن ظرف فانقیادك معناسنه تاكید ایچون كتوردی صبه زمانك
معناسنه دعاده متعلق والخلق مدلیه برننك ومعنی طلب ایمك
دعا ایچون مصدردر بومقامده اسم مصدر در صبه دعائك ربك تقدیرنده
مصدرك فاعله اضافتیه مفعولی محذوف ولردوكره هرفی ضرورت وزن ایچون
حذف اولنمشدر كاف خطاب مضاف الیهی خطاب نبی علیه السلام الخ اشباعدر

بیان تقطیعات بیت

وَدَعَوْتَ رَبْ متفاعلن بَكَ عَمَّ فِی متفاعلن لِ خُنُلِنَا مستفعلن
فَاَطَرَ قُوْ مستفعلن لَنْبِیِّ صِه مستفعلن لَکَ دُعَاكَا فعلاتن
بو بیتك مصرع اولنك جزء اولی وثانیسی مقطوع اولدقده اولنه
اوغزبوب مضمر اولمشدر ومصرع ثانیسنك جزء اولی كذلك مضمر مخطوطدر

وَدَعَوْتَ كُلَّ الْخَلْقِ فَانْقَادُوا اِلَی	دَعْوَاكَ طَوْعًا كَسَامِعِیَةِ نِدَاهَا

بیان معانی بیت

ودخی یا سیدالسادات مخلوقاتك كلیسنی طاعت طالقه دعوة تامه كامله
غیرمخصوصه بكه الجن والانس قیمة خلفه شامله وولسوه دعوت بلدك عجبا
انلرسنك دعوتنه طوعا انقیاد ایتدیلر سنك ندالی ایشیدیجی قوللر كبی
اولدقلری حالده بو جهتله الله تعالینك ادع الی سبیل ربك بالحكمة
والموعظة الحسنة قولنه اشارت واردر والله تعالینك بسنه

ومن

ومن اصحاب فوری مرة دعا الی الله قول شریفنه ایما واردر وصدادن صحابه
كرام وتابعین وتبع تابعین مطولی مخبر موجودات صلی الله علیه وسلم
حضرتینه انقیادلری معروف ومشهوردر ولی یوم القیمه امت
محمدیه نك انقیادلری فی الجمله بنه موجوددر فلله الحمد والمنه

بیان مفردات بیت واعرابه

ودعوت فعل ماضی مفرد مذكر مخاطب خطاب فخر عالم مضرت نبینه ما سبقدركه
فاعل تاء خطاب جمله نحو وجه سببیه وذی معطوف كل الخلق مفعولی فانقادوا
فا تعقیبیه عاطفه اولسیه بیه انقیاد اطاعت معناسنه دعوت اعدیده معطوف
الی حرف جر فانقادوا یه متعلق دعوی دعوت معناسنه كاف خطاب مضاف
الیهی خطاب علیه السلامه طوعا مفعول مطلق مجازی تقدیری انقیاد طوع سامعیه
فانقادوا نك واو ضمیرینك جمعندن حالدر قول معناسنه اولدوه تقدیر مقدوم حال
كونهم سامعیه وقابلیه نداكا سامعیه نك مفعولی نداء نونك كسری ومدیله
وفتحی ومدی ایله مفاعله بابندن مصدر در اواز معناسنه صح عربه ربه اولور
یقال ناداه مناداة ونداء وآواز آصاح كاف خطاب مضاف الیهی خطاب علیه السلام الخ اشباع

بیان تقطیعات بیت

وَدَعَوْتَ كُلْ متفاعلن لَ الْخَلْقِ فَانْ مستفعلن قَادُوا اِلَی مستفعلن
دَعْوَاكَ طَوْ مستفعلن عًا سَامِعِیَه مستفعلن لَهُ نِدَاكَا فعلاتن

غنی عن هی ضرورت وزن ایچون حذف اولنور صح

دیجونه صلی الله علیه وسلم

بونك مصرع اولنده جزء اولی سالم وجزء ثانیسی مضمر وعروضی اصل وزنده سالم اولدوغندن
زحاف اضمار ایله مضمر اولمشدر ومصرع ثانینك جزء اولی وثانیسی مضمرلردر
وجزء ثالثی که ضربدر اصل وزنده علت قطع ایله مقطوع اولمشدر

اَعْدَاءَكَ عَادُوا فِي الْقُلُوبِ غَيْظُهُمْ	صَرْعَى وَقَدْ جَرَتِ الرِّمَا بِجَفَاكُمَا

مطلب معجزانه صلی الله علیه وسلم

بیان معانی بیت

ودخی یا سید السادات سنك دشمنلرینك جمیعی قلبلرنده سندن خوف
اندکلرینه عودت اتدیلر مغلوبیه اولدقلری حالده وکفیوبلرینکا همقا وازی
اندکلری سببیله الله تعالینك وسنك رضاکدن محروم اولوب عذاب الیم ایله
دنیا واخرت خسرانیله خسران ابدیده اولدیلر مفردات بیاننه تفصیل کلور

فِي يَوْمِ بَدْرٍ فَإِنَّكَ مَدَدٌ لَهُمْ	مِنْ عِنْدِ رَبِّكَ فَأَنْتَ اَعْدَاكُمَا

مطلب معجزانه صلی الله علیه وسلم

بیان معانی بیت

اندن وجه مرقوم اوزره دودمنلری که یه بدر حربنه غزوه‌سی کدنده سکا
ربك عونه ونصرت ویردیکنده ملکلری کلدیکی حالده اول کافرلر عودت
اتدیلر وکله ملکلر سنك دشمنلرینه معاونه ایدوب اول کافرلری منهزم
اتدیلر قصه بدرك تفصیلی تاریخ طبری وعبدالرزاقده مصرحدر بز بو مقامده
اجمالا ذکر ایدرز ان شاء الله تعالی هجرت نبویه‌نك ایکنجی سنه شهر رجب
شریفك نصفنده قبله کعبه مکرمه‌یه تحویل اولندی وشعبان شریفده تمام

اولیجه

اولیجه رمضان ایلی تمام اولنورکن اوچ طو تقلقندن فضلی نازل اولدی
پس مسلمانلر اوچ طو تقلقنه نیت اتدیلر پیغمبر صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه خبر
کلدیکه ابو سفیان بن الحرب مکه‌دن بر اولو کاربانیله وبالغه مال
واسبابیله شامه تجارته کتدیلر بری شمدی کلیورلر عربه عرض دخی ابو
سفیانیله بیله در روایت اولنورکه اول کارباننده اولولرده یتمش کشی
واردی بولر بو سوزده ایکن جبریل علیه السلام کلدی ودیدیکه یا رسول الله
شتولیه اولسونکه حق تعالی سکا فرصت ویردی مسلمانلر کافرلر اوزرینه
غالب اوله‌جقلردر وکافرلرك مالی واسبابی مسلمانلره نصیب
اوله‌جقدر کافرلر بوزلوب مسلمانلرلره اسیر اوله‌جقدر دیمکله پیغمبر
اوزره اولان محمد علیه الصلاة والسلام حضرتلری شاد اولوب اصحابنه بو
حالی بیلدیردی هماکه اصحاب کرام حضرت رسالتدن بو سوزی ایشتدیلر
صاندیلرکه ابو سفیانه اکادر یالکز الله کرم جکدر زیاده بولنمش وسلاح
الدیلر اندن یتمش کشی پیغمبر حضرتلرینك حضور سعادتلرینه جمع اولدیلر
پس پیغمبر حضرتلری ابو لبابه‌یی مدینه منوره‌ده خلیفه ایدوب کندولری
عجله ایله چقدیلر قلانه اصحاب کرام ایشیدوب پیغمبر علیه السلام اردنجه
سکردیشدیلر سلامت اولقدر مقید اولدیلر فی الجمله اوجوز اون
اوچ کشی ویروایتده اوجوز قرق کشی پیغمبر علیه السلام قتنه جمع اولدیلر بو

عسکرن کیسی اوتیمنی واری قاتلی پیاده ایدی نبی محترم حضرتلری دوه‌لری
عضبایه بنمشیدی بو کیده اصحاب کراملرن ییمش یدی مهاجرینده ایکیوز اوتوز
التیسی انصاردن ایدی اندن جبرئیل حضرتلری تعجیلله بدر قیوسنه واردیلر بو طرفدن
ابو سفیانه کاروانی قالدیروب دکز کنارندن مکه مکرمه یه وارشیدی
ناکاه جبرائیل علیه السلام کلوب دیدیکه یا محمد صلی الله علیه وسلم ابو سفیان
کاروانی قاچوردی بدرن صباح یعنی طوغوب حوالی بدره کیدوب بدره
اوغرمدی شمدی مکه دن عسکر کلیور سنکله محاربه ایچون کلیرلر بو حالت
عسکرینه بیلدرکه وقتلرینه حاضر اوله لر کافرلر منهزم اوله رلر پس نبی موجودات
صلی الله علیه وسلم حضرتلری صحابه کرامه بیلدردی انلر دیدیلر یا نبی الله
بز حربه کلمدک شمدی بزده یولداش وسلاح یوقدر اول قدر عسکره نیجه
جواب ویرهلم که یارن ودخی زیاده درحق تعالی بو آیتی کوندردی
واذ یعدکم الله احدی الطائفتین انها لکم وتودون ان غیر ذات
الشوکة تکون لکم نبی محترم حضرتلری بیوردیلرکه سزن مرادکز مالدر
الله تعالینک مرادی دین اسلامی اشکاره قیلوب کافرلرکنی سزن
الیکزده قیرلمقدر پس قریش لشکری کلوب بیتلرلر ایلا ولکوده کچدی
صباح اولدیکه جمعه کونی ایدی رمضانک اون یدنجی کونی بعضیلر اون
طقوزنجی کونیدی دیرلر ابو جهل اشارت ایلدی قریشلونی جمله سی

[illegible]

اندنلر

اندنلر صف چکدیلر الای باغلدیلر هماره کافرلرکرندن عتبه اول الهرده میدانه
انچوردی ایکی صفن آرالرینه طوردی قرنداشی شیبه بن ربیعه واوغلی
ولید بیله ایدی اندن قبا آوازیله چاغروب صماندندن ار دیلهکوزده
فاننه صومش واریکلسون میدانه کرسون بنمله جنک ایله سون اولا کافر
اویله رجنک انصاردن اوچ کشی ایلرو واردیلر برینه عوف بن سعد وبرینه
حارث بن سعد وبرینه عبدالله بن رواحه دیرلردی عتبه انلرن ادلرینی
صوردی وکیمدن اوغلری ایدوکن صوردی بیلدیکه انصاریلردر
دیدیکه وارن کیدون زیرا سزنیله حربیم یوقدر کافی اول محمد علیه السلام اولوب
مکه دن بیله کیدنلر بنم حریفم انلردر کلسونلر دیدی عاقبت محمد علیه الصلوة والسلام
امیر المؤمنین علی وحمزه بن عبدالمطلب وعبیده بن حارثی یوزلرینه یاقدی
انلرن حریفی سزکوز وارن بو کافره جواب ویرون بیوردی القصه
اوچی دخی نبی محترم حضرتلریله حلالشوب ایلرو یوریدیلر عبیده رضی الله عنه
عتبه یه مقابل اولدی حمزه رضی الله عنه شیبه یه مقابل علی رضی الله عنه
ولیده مقابل اولدیلر بو اوچ اجله صحابه اول اوچ کافره قلیچلر چکوب
بری برینه اوزدنده یوروردیلر ایکی لشکر انلری طوروب تماشا ایدرلردی
پس تکری ارسلانی علی رضی الله عنه ایرشوب ولیده بر قلیچ اوردیکه
سنده صونشا عنه دکین ایکی پاره ایلدی حمزه رضی الله عنه دخی شیبه یی

اولدرزی عتبه ایله حضرت عبیده اراسنده برقاچ حمله ضرب کچدی آخر حضرت
عبیده یه برقلج اوردی بر ایاغنی دوشوردی حمزه ایله علی رضی الله عنهما
ایریشوب اول عتبه کافری دپه لدیلر عبیده لی جیفه کتوردیلر کوردیلرکه
عبیده نک ایاغندن ایلکی آقوب نبی محترم حضرتلری بیوردی یا عبیده بشارت
اولسون سکا که جنتده سنک ایاغک اولدیغی هما نه اولنجه در اول کوکده
کبی سنک مقامک جنتدر عبیده رضی الله عنه بیوردی یا رسول الله
اولدوکم قایریم اما بن الی سترکه بو جنته تمام اولنجه اوغلریم ایله حق
اودنه یه الامام و بو کافرلر دینی صقلیوب جمع نقلقلم سنک اوکوکده
قتال اوله قاریه کورسه دم رسولکم حضرتلری بیوردی یا عبیده سنده
به راضیم الله تعالی سنده ده راضی اولسون عبیده حضرتلری الحمد لله دیوب
جانی حضرته تسلیم ایدوب شهید اولدی پس محمد علیه الصلوة والسلام
سلمانلری صواشه قندردی فخر عالم حضرتلری بو حوذده ایکن کافر
طرفندن براوق کلدی انصاردن برکسنه یه خبرلی اوکوزنه طوقندی
اسمی حارث بن سراقه ایدی اول اوق اکا طوقندی اول دخی شهید اولدی
فخر عالم حضرتلری نظر قلدی انصاردن عمرو بن حماجی کوردی الینده
برقاچ خرما واردی شهادت مرتبه سنه اکا سویلدی و شهیدلرک
طوربسوز جنتده واردقلرینی بیوردی همانه ساعت اول عمرو النده کی

خورمالی بوراقدی قلیجه آلوب کافره حمله ایلدی برقاچ کافری ایلدی آخر
کندوسی دخی شهید ایدیلر اندن صکره فخر عالم حضرتلری اول کندو ایچون
یاپدقلری اوتنجه کردی بو زینه طوپراغه سوردی حق تعالی حضرتنه
سجده قلدی چوق تضرع و نیاز ایلدی یارب بکا عنایت نظریله
نظر ایت اکر اصحابم بو کافرلره هلاک اولجق اولورلرسه ایرقه کیمسه ایمانه
کلمز یارب بکا نصرت ویر بیوردی و شولقدر تضرع ایلدیکه ابو بکر رضی الله
عنه حضرتلری محمد علیه السلامک الننه طوتدی و دیدیکه یا محمد دعاده حق
تعالی حضرتنه الحاح ایتمه زیراکه الله تعالی تقدیرینده نه اولورسه بزه دخی
اکا راضییز اما بولر هنوز بو سوزده ایکن جبرئیل علیه السلام ینندی
و بیوردی یا محمد بشارت اولسون سکا کم حق سبحانه و تعالی سکا و سنک
اصحابکه نصرت ویردی و دخی بیک فرشته سکا یاردمه کوندردی
پس فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری جبرئیلدن بو خبری ایشیدوب بغایت
شاد اولدی اندن صکره فخر عالم حضرتلری جبرئیل علیه السلامه دیدیکه
حق تعالی حضرتلری بیک فرشته می کوندردی جبرئیل علیه السلام
دیدیکه بلکه اوچبیک فرشته کوندردی ینه محمد علیه السلام دیدی
اوچبیک می جبرئیل علیه السلام دیدیکه بلکه حق تعالی حضرتلری بشبیک
فرشته سکا یاردمه کوندردی تکم قرآن عظیمده بیورر اذ تقول للمؤمنین

بدرده صورتنا باراغندن وارندن
بار ویجنلر ایدی

الیکفیکم ان یمدکم ربکم بثلاثة آلاف من الملائکة منزلین بلی ان تصبروا و
تتقوا ویأتوکم من فورهم هذا یمددکم ربکم بخمسة آلاف من الملائکة مسومین
محمد علیه السلام حضرتلری بو کلامدن غایت شاد اولدی واول آوازن
طشره چیقوب جماعتنه بشارت ایلدی وانلر دخی شاد اولوب تکبیر کتوردیلر
قلیجلرین چکوب کافرلر اوزرلرینه حمله ایلدیلر و بوزدیلر اندن پیغمبر حضرتلری
برآوج طوپراغه بر یوزنده ایله اوروب کافرلرک یوزلرینه صاچوب
شاهت الوجوه دیدی اندن حق تعالی حضرتلری بر روزکار ویردی
جمله سنک کوزینه قوب کوراپدی هیچ برشی کورمدیلر فرشته لر توپوب
هر کافری دیسندن اوردیلر طپراغنه دکرنجه ایکی پاره ایدرلردی وقت
اولوردیکه کافری فرشته لر توپوب اوررلردیکه کوردمزلر نقدر کیمه لری
واراپوب آیریزلردی ونقدر طرلری دکرلردی واراپوب قدرلردی باشی
دیر اصنی هیچ بلمزدیلرکیم اول دخی دخی کورلزدی دوتوپه جایه لردی
ماهیان هنه اصحابلری اصحاب رسول اللهدن توپه روایت ایدرلرکه برکافری
اولدیکه برکه قصد ایدردک بز تیغمزدن اول کافره وشردی وندینه وارد قده
باشی کسه ز ضربدن المدن بولعمدد بوردیکه انی فرشته لر اولدرمشلردر
انبو فلم تقتلوهم ولکن الله قتلهم وما رمیت اذ رمیت ولکن الله رمی
ایت کریمه سی بوسوزه شاهدر عبدالله بن مسعود رضی الله عنه بر ضعیف

نزه بتن قتی دوادن عکرسه رسنه قیه اولمه
بعدن شاهت الوجوه تغوة تخوها ازا ایمت
فیه جوکه اولمه مسند متعجب خاسدن

کشیدی

کشیدی اتنی برعصاسی واریدی اولولر ارسنده کزرکن ابوجهلی کوردیکه اولمش
جانه چکنوب یاتور عبدالله حضرتلری ابوجهل لعینک کوکسی اوزرینه چقدی
سنرحی دخی بوغیکه یاتحی کسه ابوجهل کوزن آچوب عبدالله حضرتلرینی
کوردی اوزرندن کوردی مکر عبدالله بن مسعود اول زمانن ابوجهلک چوبانی
ایدی ابوجهل دیدیکه ای قیون چوبانی نوجه یوجه قیه چقوب اولوردن
غافل اوله عبدالله رضی الله عنه بوردی چوق شکر الله تعالی حضرتنه
بنی سنجیله بو کسک اشکورک اوزرینه بندردی ابوجهل دیدی اشتک
اولیکلی بوکیچه قریش اولولرعبر سوری جمیع النرن هلاک اولدیلر
اندن دیدیکه یا عبدالله بکا خبر ویرکه لشکرک حالی نه اولدی وفتح
کیمک اولدی عبدالله دیدیکه فتح حق تعالی حضرتلرینکدر و دخی پیغمبرکدر
و دخی مؤمنلرکدر ابوجهل ملعون دیدیکه بن اول طائفه دن دکلیم بلوب
کوزینی یومدی ابوجهلک جنبنده بر یورک بچاغی واریدی عبدالله حضرتلری
اول بچاغی چقاروب ابوجهل لعینک باشنی کسدی و پیغمبر حضرتلرینک حضور
سعادتنه کتوروب برقودی پیغمبر علیه السلام انی کوروب سجود شکر
ایلدی واول اقشام اولنجه کافرلری قوذیلر اقشام اولنجه بنه لشکر اسلام
کلدیلر وبو بدر غزاسنده کافرلردن یتمش کشی اولدی ویتمش دخی اسیر اولدی
اما مسلمانلردن اون درت کشی شهید اولدی النبی هاجرون دن ذکری

ابوجهلی اوروب اولماه کتوردی ایکی کبت
ایدی بر بیلک اردی صاپ زعفرا ایدیم
اری صارنده عوا ایدی

امام ثلم مطهرین اعذان عادة فی القلوب
جمجمه فلق اول اصنم اولنجه کافرلری
قوریلر ضرب بالک تعاذیدر

انصارده ایدی پس بو مقدار قصه بدری انتخاب ایدک
تفصیلنی طالب اولانلر تاریخ طبریه وسائر تواریخه مراجعت اولنه

بیان مفردات بیت واعرابه

اعدا عدونک جمعی کاف خطابه مضاف عنّی ضرورت وزنیچون
اعدانک همزه‌سی حذف اولنمش مبتدا عادوا جمله‌سی خبری مبتدا وخبر
جمله‌سی وجه سببه اولان معطوف هم صلة بآبرها السادات اولنمش
معنی عادوا عادیور دن عاد فعل ماضیسندن جمیع معاده دکل
فی القلوب عادوبه متعلق کذا مراد سامحه واردر تقدیر کلام عادوا
مافیه فی قلوبهم جمیعهم تاکید معنویدر عادوانک جمع ضمیری اولان واودن
مرعی مادن فتح واوک کوتلی وعینک فتحی وقصر مرعب جمعی
صریح کولشوب ات اولان کمه که مغلوب دیمک اولور عادوانک
ضمیرینه حالدر وقد عرفوا الی ضمیر فومدن بنه حالدر وماضینک
حال وقوعی شرطی اولان قد لفظاً مذکوردر جمیع نحاتک مذهبنه موافقه
اولدقده یاخود عادوا اندرینه معطوفدر وصفه‌سی جمولا الرضا
اسم مصدر اولدقده ومصدر اولدقده لکن همزه‌سی ضرورت وزنیچون
حذف اولنمش یاخود مصدر ومقصور اولدقده همزه الف لام زائد
البهدن عوضدر دمانک تقدیری بجفاکا جروا به متعلق کاف

خطاب

خطاب محمد کائنات مضر ضربه الف الف اشبا عدر فی یوم بدر عادوا یعود
هروابه ظرفدر یاخود علی سبیل التنازع ایکیسنه ده ظرفدر یاخود مؤخر
قدانک فعلنه ظرفدر بدر مدینه منوره به اوچ درت قوناقده واردر
قد اتنک جمله ابتدائیه کاف مفعولی خطاب علیه السلام ملائک
ملکک جمعی انت فعل ماضی مفرد مؤنث غائبه سندن فاعلیه عذریک
انت فعلنه متعلق قائلت ملائکک صفتی یاخود اندن حالکره دیرعذر
قد قاتلت تقدیرنده اعدا عدونک جمعی مفعولیکره اعدانک همزه‌سی
ضرورت وزنیچون حذف اولنمش کاف علیه السلام خطاب للخالق اشباع

بیان تقطیعات بیتیه

اعداک عا مستفعلن دوا فی القلو مستفعلن بجمیعهم متفاعلن
مرعی وقد مستفعلن جروا الرضا متفاعلن بجفاکا فعولن
بو بیتک مصرع اولینک جزء اولی ونبحبی مضمرلر وعروضی اصل وزنی سالمه
ومصرع ثانیسنک جزء اولی مضمر وثانیسی لم وضربی اصل وزنی مقطوعدر
فی یوم بد مستفعلن رقد اتت مستفعلن ک ملائکه متفاعلن
من عند ربت مستفعلن بک فاتلت متفاعلن اعدا کا مفعولن
بو بیتک مصرع اولینک جزء اولی وثانیسی مضمرلردر عروضی اصل وزنی سالمدر مصرع
ثانیسنک جزء اولی مضمر وثانیسی سالم وضربی اصل وزنی مقطوع وزحاف

بعنی بعون راوی اولدقده عادوده عودت
ایتمک دنیعی دیمک اولور بوده نا نظر
راوی اولدقده عادوده دکلکه عادوت
ایتمک معناسنه عله

[illegible] صلی الله علیه وسلم

اضمار ایله مضمر اولوب متفاعل فالرقدمکه مفعوله نقل اولنمشدر

والفتح جاءك يوم فتحك مكة		والنصر في الاحزاب قد وافاكا

بيان معانی بیت

وفتح دخی سیدالسادات حضرتلرینه مکه فتح اولندوغی کونده سکا الله تعالینک
فتح کلدی یعنی الله تعالی فتح ونصرت ویردی ودخی یوم احزابده که خندق
غزاسیدر نصر و یاردم سکا کلدی یعنی سکا اول نصر واقع ولیجی حاضر
یا حود سکا اول نصر یوم احزابده موافقت ایدوب کامل کلدی دیمک اولورکه
اول نصر سکا کامل غلبه وکفاره انهزام ویردی سبینه اسناد قیلندی لا اولدی
زیرا مصطفی صلی الله تعالی ید الله تعالی یوم احزابده برریحی واعانه‌سنی
کامل ویردی فتح مکه قصه‌سنی اجمالا نقل ایدرلرم تاریخ هجرتنک التنجی
سنه‌سنده قریش کافرلری حدیبیه غزوه‌سنده ایشکلرینی نقض ایدرلر ایسه
سنه ثمانیه رمضانه شریفنک اونجی کوننده فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری
کلثوم بن حصینی مدینه منوره‌ده خلیفه ایدوب مکه فتحی و غزاسی نیتنه اون
بیک مهاجرین وانصار وسائر طرفدن اولان عربلر ایله متوجه اولمشلر ایدی
اولدیغنده قریش کافرلری محمد علیه السلامک نیتنی وقصدینی خبر
الامدیلر لیکن ابوسفیان بن حرب واولدرده حکیم بن حزام ودخی خزاعه
اولولرندن بدیل بن ورقا ایله جاسوسلقه کوندردیلر حتی که بونلر کیجه‌دن

[illegible margin note] ... تاریخ طبریده

چقدیلر اوچ قوناق ایلرو اولدیلر عسفانه واردیلرکه حضرت مصطفی علیه‌نک قوشون
ایدی اول جاسوسلر اول اراده نصف اللیل ایرشدیلر اوزاقدن کوردیلرکه
آتش یانار قتی چوقدیلر ابوسفیان دیدیکه عجبا و آتشه اوله بدیل دیدیکه عرب
برطائفه قومش اوله ابوسفیان دیدیکه عربک بو قدر آتش یقار طائفه‌لری ور
وارسه بو محمد اما محمدک صلی الله علیه وسلم بو قدر لشکری یوقدر ایلرو قالقوب
لشکر حصوصنی بو فکر ایدرلرکه نه وجهله خبر آلام دیرکن عباس بن عبد
المطلب حضرتلری تنها اولوب سونوب جبهه‌ک چوره‌سنه دوکشوردی
او کیجه قراوله عمر بن الخطاب رضی الله عنه حضرتلری عمر حضرتلری دخی آتش
یقوب بربره اولتورمشدی حضرت عباس اول اراده اوغرادی عمر رضی الله
عنه دیدیکه شول کیدن نه کشیدر یقوب دیدیلرکه حضرت عمک عباسدر
بنزدکی دوه دخی حضرتک دوه‌سیدر چونکه عباس اندن کچدی قراکوده
کیدرکن ابوسفیانک آوازینی ایشیتدی بولدی اشارتیله سویلشوردیکر عباس
ایله ابوسفیان ارآسنده قبلی دوستلق وار ایدی بلکه اول کلان عباسدر
کندولری عباسه یتدردی کلوب عباس ایله کورشدی عباس دیدیکه نیه کلدک
ابوسفیان دیدیکه محمد علیه السلامک حالندن خبر آلمغه کلدم عباس دیدیکه
اشبو اولتوردن محمد علیه السلامدر اون بیک ایله مکه‌نک اوزرینه کیدر
بو کیجه قراوله عمر رضی الله عنه حضرتلری دوره‌سنه محالدر [illegible]

کلیه دوه مك اردینه بکه نبی محمد علیه السلام یاننه کلوب امانه یلریم
مکر ابوسفیان ایله عمر اراسنده اسکیدن عداوت وار ایدی بو سببدنکه عمر
عورتی هندی سوردی هند ضود جاهلیت زماننده برقحبه عورت ایدی
ایکی کوجی دائما قریش بکلریله زنا ایدردی اوزرنه ابوسفیان عمره بو
وجهله زحمت قلوب بینلرنده عداوت وار ایدی اول سببدن ابوسفیان
عباسدن بو سوزی ایشدیجك عباسك اردینه بندی الی الوب کیدرکن
ینه حضرت عمرك اونوندن کچدی عمر چقوب عباسك اردنده ابوسفیانی
کوردی دیدیکه ای تکری دوشمانی الحمد لله که الیمه دوشدك امانسز اسیر
اولدك عباس دیدیکه اسیر دکلدر امانه کلمشدر حضرت عمر دیدیکه امانی
بوکا کیم ویرمشدر حضرت عباس بن ویردم دیدی عباس امانلیه ویردی
دیدوکنه عمر غضب ایتدی لایق دکلدرکه یا عباس بر دوشمان
کافره امان ویره سن اویله دیوب پیغمبر علیه السلامك حضورینه برابر
کلدیلر خلاصه پیغمبر علیه السلام دخی امان ویردی و ابوسفیان دخی
مسلمان اولدی اراده غوغا کوردیلر بو اراده کلام چوقدر بو
مختصره متحمل دکلدر پس عباس ابوسفیانی بر لشکرك اوغرینه کچیده
طوردردی اندن اسلام لشکری بولك بولك وارلری الای الای ترتیب
سلاحله تازی اتلر ایله کچدیلر هر الای کچدکجه ابوسفیان عباسه

صوردی

صوردیکه بونلر کیملردر عباس دخی بونلرك قبیله‌لرن دیردی بو رسمیله بش
بیك کشی تمام کچدی اندن اردنجه بش بیك کیملو مهاجرین و انصاریلر
لشکر ایله برعجب شوکتیله محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم حضرتلری کلوب کچدی شویله
باشلرنده هب تیغلی توغلر وارقلرنده جبه‌لر وزرهلر شویله که کوزلرینه
غیری یرلری کورنمزدی اوزاقدن باقنلرکم کولك دریدن طاغ کبی
کورینوردی اول سببدن اول الایه قبة الخضره دیرلردی ابوسفیان بو
شوکتی و بو هیبتی کوروب متحیر اولدی و کوکلنه قورقو دوشدی عباسه
دیدیکه بو سنك قرنداشك اوغلی اولو پادشاه اولمش عباس دیدیکه وای
سنك صالوکه محمد علیه السلام ملك دکلدر پیغمبردر بونلردن صکره ابوسفیان
مکه‌یه کلدی مکه اهلی یاننه جمع اولدیلر محمد علیه السلامدن خبر صوردیلر
ابوسفیان دیدیکه محمد علیه السلام هانه کلدی و انك بر لشکری واردرکه
حد و حسابی یوقدر پس دیدیلرکه بز نیجه ایدلوم ابوسفیان دیدیکه هر کیم بنم
اویمه کلورسه امیندر دیدیلرکه سنك اوك نقدر آدم الور که بز صیغوز نیجه
ایدلوم بو نسنه دنه بکه طلقی فتح قدر محمد علیه السلام اکلدیکی هب
طوتوب قرار صانه‌یلر بونلر بو وجهله محمد علیه السلامدن صاقلاندیلر
کبی محمد علیه السلام دخی انلرك منك ایتمه‌لرینه حذر ایدردی اول
کوکه پیغمبر علیه السلام مکه‌یه کلدی صوردیکه قریش قومی نه ایدیورلر

زره هابیه کلمه ترکیب زنخ دیرلر

روایت اخرایه مکه‌یه کلوب بو سوزلری دیه
عباسدر محمد به‌ده اویله روایت ایدرلر

دیدیلرکه قریش قومی بنوبکر بن کنانه لشکرن جمع ایدیلر صنب سلاح ایله عرب
یتنه طوغورلدکلرنده دخی جبه وزره کیوب شهر ایچنه اولیرنه وقد کانوا نزعوا
طوردیلر و بنوبکر دیدیلرکه اگر محمد علیه السلام بزم ایله صواش ایتمیه جك
اولورسه بز دخی ایتمزز واگر صواش ایدرسه شهر ایچنده صواش ایدرز دیرلر
دخی محمد علیه السلامك لشکری اردنده کله سز صواش ایتمیه نلردن
زبیری بونلك اوزرینه دیدی پیغمبر علیه السلام چونکه بونلری ایشتدی
صالح یغزم خوبله طورتکه انلر ایله صواش ایتمیه اسدی جبریل علیه السلام
بو آیت کریمه یی کتوردی لا تقاتلوهم عند المسجد الحرام حتى يقاتلوكم فيه
فان قاتلوكم فاقتلوهم ه اکه بو آیت کریمه نازل اولدی پیغمبر علیه السلام
زبیر بن العوامه ایکی بیك کشی ویردی و بیوردی سن کندو الایکله لشکر
وکیجه وارکیت شهرك قبوسنده طرفندن اولونه طاغلرك برسندن
اوزرینه سنجاغی دیك انده ضالدیه اولیره ایکی بیك کشی ویردی
و بیوردی سن دخی کندو الایکله وارکیت مکه نك غرب طرفندن سنجاغی دك
انده بکیوبه وصنه لشکرنده کمه لر وار اندر سزکله صواش ایتمنجه
سن دخی صواش ایتمکوزلیسی زبیر بن العوام مکه یه واردی رسول اکرم
بیوردیغی یره سنجاغی دیکدی زبیر لشکرنده ایکی کشی کرو قالمشلردی
قریش خلق اول ایکی کشی یی اولدردیلر ضالدیه ولید دخی کندی

لشکریله

سلام اولدیکه ذکر یه قوغالك بنحون
برقاچ کمسه امانه دیلدی اولدی ایمانه کلنه
دناسا حرم کعبه ده بونلرك دمالارك اهدالرینه
دهلکم به حرملك قاتله سنه کیرلك در ابع
کندی قاتله سنه کیدوب قبوسه چابوب مانه
شغول اولنك وقاسا اوردرن الك جرد
قبوب اهل اسلامه ال اورزابنا نلره و
سادسا اولدیکه نیم صحابه نك سنجاغی
اننه کلنك

لشکریله واردی پیغمبر علیه السلام مراد ایتدیکی یره سنجاغی دیکدیکی کبی
لشکری قالدی قارشولر صواش ایتدیلر قالدیلری بوزدی و لشکرندن
اوچ کشی شهید اولدی بر ایکی دخی زبیر لشکرنده شهید اولدی فی الجمله مکانلرده
بش کشی شهید اولدی اما قالدیه و لید اونوچ کافره یه لدی بونلرك
عظملی لشکر ایله پیغمبر علیه السلام تشریف بیوردی ذی طوی دیدکاری
محلده طوردی انده نظر ایلدیکه قالدیه و زبیر ایله مکه اهلی ایله
ایدرلر اگر صواش ایدرلرسه کندی دخی حمله قیله کوردیکه مسلمانلر مکه نك
اتا غاسینه طولمشلر صیب جوب قوشا تمشلر وکندو بیوردیغی یره سنجاغی
دکمشلر بیلدیکه اول یرده صواش یوقدر پس مرتب لشکر ایله شهره طوغرو یوریدی
وکیجه منادیلر چاغردیلرکه من دخل دار ابی سفیان فهو آمن ومن
دخل المسجد الحرام فهو آمن ومن دخل داره فهو آمن ومن دخل دار حکیم بن
حزام فهو آمن ومن دخل تحت لواء ابی رویحة فهو آمن پیغمبر صلی الله
علیه وسلم حضرتی زبیر و خالد و قیدوه لشکره اصحابلشکرکه قریش
طائفه سندن هیچ برکسه اولدرمیه سزکه انلر صواش ایدرلر اوت الی کشی
رجالدن و درت کشی نسواندن مسجد ایچنده بولنسه یا صوکعبه اورتنه
صالمش بوکسنه لرك امان ویرمیوب اولدرسز بیوردی کنجی تفصیلی طلب ایدر
چونکه حضرت رسالت علیه افضل التحیات حضرتی مکه نك قپوسنه واردیلر

اول كونده دوه لری عقباسنه بندردی و برقره عمامه صاردیردی علی بن
ابی طالب كرم الله وجهه اوكنجه پيغمبرك سنجاغنی چكدی مهاجرين
وانصار پيغمبرك صاغنده و صولنده طورمشلردی انده زبيره سنجاغی ويردكی
محصب جادری قوردن ديو بيوردی اول آنده كجدی تا حجون قپوسنه وارنجه
دوه دن ايندی مكه كافرلری و بيتلری طوپطولو اولوب اولتورمشلردی
پس پيغمبر عليه السلام بو هيبتله حج قپوسنه واردی دوه سنده ايدی انده
كعبه يه ايردكده طواف ايدی و طوافدنصكره نماز قلدی اندنصكره بيوردی
كعبه قپوسنی ايديلر ايچرو نه قدر بوتلر وار ايسه اياقلرينی طوتديلر
يوزلری اوزرينه سوروب طشره اتديلر اوليوقرلق ياذدكی واردی
آدی هبل ايدی اول طشره ايدی الی حرم قپوسنه اشيك ايلديلر تا كه
مسجده كيرلر اوسته باصالر او اوليوت شمدی بر حالده ياتور ديمكه بيت الله
ايچی بوتلردن پاك اولدی حضرت رسالت ايچرو كيردی ايكی ركعت نماز
قلدی مكه اهلی مسجد ايچنی طوپطولو اولوب اولتورمشلردی و كيمی اولرينه
قاپويی كيدلردی و كيمی ابو سفيانه اوينه كيرمشلردی چونكه حضرت
رسالت اندكه صواش اجلنه گلمدی دكلدر اولوا اوزرنه صبعوب
كلدی عليه السلامدن قنه كلديلر شو قدر اولديلركه مسجد طوپطولو اولدی
حضرت فخر كائنات عليه افضل التسليمات نمازدن فارغ اولنجق

عضبا: جبلدن ... و ساری ل عرف و الفاكد وه
ايله غول ناقه يه ويريلركه قولاغی يارلمش اوله
شفقته الان ده معناسنه اما رسول الله صلی الله
عليه وسلم حضرتلرينك ناقه سنه عضبا ديه كلری
لقب اولدیغنه ناز قولاغی يارلمش
اولدیغندن دكلدر بلكه نجيه وكريمه اولدیغی
اولدیغندن ... الملاقه اولمشدر
فتح مكه كتابی ...

كعبه قپوسنه چقوب اياغ اوزرينه طوروب الئ حلقه يه كچوروب بوتنی
مسجده ايلدی انده بيوردی الحمد لله وحده لا اله الا الله نصر عبده واعز
وعده وهزم الاحزاب وحده يعنی شكر اول الله تعالی يه كه بنده ضعيف قولنه
نصرت ايلدی و مكه لی بكا سخر ايليم ديو وعده ايتمشدی وفا ايلدی
وبنم دشمنلرمی صور وزبون ايلدی انده مكه خلقنه يوز طوتوب ای
مكه خلقی نه فكر ايدرسز و كندوكزی شمدی نيجه كورورسز بكا ايتدكلريكزی
صوردقلری شمدی بن سزه نه ايده يم ديو بيوردی سهيل بن عمرو كه هنوز مسلمان
اولمامشدی اياغ اوزرينه قالقدی يا رسول الله بز سكا نه ديلوم و نه فكر
ايده لوم قرابتك سن سين وسيد زاده سن اصلوكه و وطنكه كلدك قوتنه
فرصت بولدك سندن لطفدن اميديمز بودركه بيدلرمزه حرمت ايده سن
و بكنديمزی قوشنجه طوته سن و عورتلرمزی و اوغلنجقلرمزی اسير ايتميه سن
و صوچلرمزی باغشليه سن كناهلرمزی عفو قيله سن بز سكا ايدوكمزی سن بزه
ايتميه سن ديدی چونكه نبی الرحمة عليه اكمل التحايا حضرتلری بو سوزی
اشتدی مبارك كوزلری ياش ايله طولدی مكه اهلی كوروب زار
و زار اغلشديلر توبه قمغه ايتديلركه اوزلری عفوده ...
انده بيوردی بن سزه نه ديه يم ... ديدكه قرنداشم يوسف پيغمبر
قرنداشلرينه ديمشدی لا تثريب عليكم اليوم يغفر الله لكم وهو ارحم

... صبيه ... وهب ... مكه ده ... فتح
... القيم ... قال عليه السلام ...
... ابلدی ... نزول ... احزاب ...
انزلت ... انا فتحنا لك فتحا مبينا
قال الله تعالی
... القيم ... بكجه ...

ارجعیه هرکه پیغمبر علیه السلامدن بو سوزی ایشتدیلر پیغمبره الفت و دعا
ایتدیلر حضرت پیغمبر حضرتلری کندو الیله کعبه قپوسنی قپادی اندن دوه سنه
بنوب چادرینه کلدی مکه اهلی بولدن بولدن کلوب محمد علیه السلامدن
البیه الوب مسلمان اولدیلر اول وقت بو سوره جمیله نازل اولدی
اذا جاء نصر الله والفتح تا آخرینه وارنجه چونکه اوتکوزنجی کون اولدی
ینه صباح رسول اکرم حضرتلری صباح نمازینی قلوب اوتوردی عمر بن الخطاب
رضی الله عنه کندو دائره سنده برکوستردی عمر حضرتلری دخی اوتوردی
لشکر کلیسی دیوانه دوروب حاضر اولدیلر اندنصکره مکه اهلی جمله محمد علیه السلام
قول اولدیلر زیرا خالد بن الولید ایله جنک ایتمشلری مالداری یوکسیدی
مکه شهرنجه قرابه الشبیدی مالدر بر الوب مکه کندولرینی دخی اسیر ایدوب
اصحاب کرام ارسنه قسمت اسنه اولوردی لکن پیغمبر علیه السلام اول
قومی سدکری کلبنی ازاد ایدی اوچ کوندن صکره بولدن بوله
کلوب مسلمان اولدیلر بو قصه شریفه و لطیفه موجز بو قدر ایله اکتفا
ایلدک احزاب نصرتی قصه‌سنی علی وجه الاجمال ذکر ایدلوم بو منقبت
کتابه سنک اهلی بوردرکه اولوقتکه بنو النضیر جهودلرینی حضرت پیغمبر
قلعه‌دن سوردی قوردنده جهودلر عربستانه پنجه طاغلوب هر بری
برقیسی به و هر کوبه و هر شهره دوشوب منافق اذز وروب محمد آلرمنغه

تحریک ایتمشلردی مکه کافرلری و ابو سفیان و قریش دخی انلر ایله اتفاق
ایدوب بی نهایت لشکر جمع ایدوب مدینه منوره اوزرینه کلوب محمد علیه السلام
ایله جنک ایتمکه نیت ایتمشلردی محمد علیه السلام حضرتلری بو وجهله کافرلرک
اتفاقلرن ایشیدوب غایت پریشان اولدی مسلمانلر غایت قورقیه دوشدیلر
جمیع عرب بریکا اولدیلر بز بونلر ایله باشه چیقامایز دیدیلر پس محمد علیه
السلام حضرتلری دخی اصحاب کرامی جمع ایدوب مشاوره ایتدیلر هر کشی
بر درلو فکر ایتدی آخرشونک اوزرینه اتفاق ایتدیلرکه مدینه منوره‌نک
چقاپه لرنه اچندن جنک ایدلکه قلعه مز بوقدر نیجه ایدلوم دیدیلر
سلمان فارسی رضی الله عنه دیدیکه بزم ولایتمزده پادشاهلرینک عادت
بودرکه قچانکه بر پادشاهک اوزرینه بر اولو دشمان کلوب اولسه شهرک
اطرافنه خندق قازارلر شویله کم انی یوللر کچمکه بو وجهله اول اولو
دشمانی دفع ایدرلر پس محمد علیه الصلوة والسلام حضرتلری سلمانک سوزینی
بکندی اصحاب کرام دخی بو اشنه لی صواب کوروب مدینه‌نک اطرافنه
خندق قازدیلر عقبنجه کفار لشکری کلدی بر وجهله کم انک کبی
لشکر اصلا کورلمش ایدی قریش کافرلری و بریه عربلری و جمیع جهودلر
جمله‌سی بر اولوب تمام سلاح ایله کلمشلردی مسلمانلر کافرلری که
بو صورتله کلدکلرینه کوردیلر جمله‌سی قورقوبه دوشدیلر دینه شهرک

همان الندی پیغمبر علیه السلام انلره نصیحت ایدوب قورقمڭ وصبر ایدڭ
کافرلر بوزلوب منهزم اوله‌جقدر بیوردی بونڭ اوزرینه تمام یکرمی
الی کونه کچدی هیچ اراده جنك اولمدی همانکه اوقه آتشورلردی
کافرلردن اوقه ایله اوچ کشی اولدیلر مکر قریشڭ ایچنده بهادرلردن بر
اولو کافر وار ایدی شویله که دیار عربده اندن بهادر کیمسه یوغیدی آدینه
عمرو بن عبدود دیرلردی بو عمرو جنك سلاحلرینی کیوب آتنه بینوب
قورقمایوب خندقه کنارینه کلدی مسلمانلر طرفنه کچمکه بر کوزه دردی
برقاچ کیشیلر عقبندن ارکیه اکا مدح ایتدیلر علی بر کنج یکیت ایدی اماکه محاربه‌ده
هیچ بر کیمسه اکا غالب اولمامشدر دیدیلر اول کافر غیرته کلدی عربجه
آتی وار ایدی آدینه ملهب دیرلردی آتنی کتوردیلر بیندی اوزادوب
خندقه ایچنه صیچرادیکه مسلمانلرڭ یاننه کچه صیچرایجه یوبوردی
چاغروب دیدی اول علی آرالیه آتنه بینکلوب جنك ایدلوم
اردلڭ ایچنه اولور اکا کوسترم علی رضی الله عنه اول کافرڭ نفیی
اشتدی همانه کندوی خندقه ایچنه اتدی عمرو آنی کوروب نه
کشیسن دیدی علی رضی الله عنه اول شدوکلڭ ابی طالب
اوغلی علییم دیدی عمرو دیدیکه سنی وکدیلر بنم کبی بر هیبتلو
کشی صاقندم سن صقلو آدمله بن جنك ایتمکه عار ایدرم

علی کرم الله وجهه دیدیکه سن عار ایدرسڭ بن عار ایتمم ارسلان اولکدڭ
ایمدی پیاده اولوب کل جنك ایدلم عمرو غضب ایتدی علی‌یه حمله قلدی
علی انڭ حمله‌سنی صاوردی ایله دیکه کچه علی بر قلج چالدی انڭ ایاغنه
دوشوردی عمرو صچرایوب آیاغی اوزرینه طوردی علی ضربی بوکره
بر آیاق اولدی کنوز هنوز وآرالیه کورملم دیدی عمرو ایرشوب علی‌یه
بر قلج اوردی علی انڭ حمله‌سن رد ایتدی علی رضی الله ذو الفقار ایله
چالدی عمرو رضی عینك جمله‌سن رفع ایتدی فی الجمله صباحدن ویرقچی
اولنجه کبی بربرله جنك ایتدیلر هیچ بر بربرینه ظفر بولمدیلر آخر علی
ضربی بودیکه یا عمرو سکله عهدمز بو ایدیکه یالکز جنك ایدلم
سن زبونجی اولدوکه یاردمجی کتوردڭ عمرو دیدیکه یاردمه کیم کلدی
علی دیدی اوشته اوغلڭ کلدی عمرو دوندیکه اردینه باقه علی رضی الله
عنه اویله چالدیکه عمروڭ اویلغنه دوشوردی عمرو دیدی یا علی
حیله ایتدڭ علی دیدی یا کافر الحرب خدعة یعنی جنکلڭ اصلی الدامقدر
عمرو اویلغنه یره اولوب علی‌یه قارشو اتدی علی صاوردی اندن
ایرشوب اول کافری چالدی ایکی پاره ایتدی چونکه عمروی اولدردی
خندقدن چیقوب پیغمبر علیه السلام قتنه کلدیلر آذینه بو ذاوبوز رشدی
کافرلر خندق کنارینه کلوب عمروی ایکی پاره اولمش کوردیلر قورقوب دوقماغه

ایلدیلر اندنصکره بنی غطفاندن بر کیشی وار ایدی فتی اولو و معتبر کیشیلردن
ایدی انک آدینه نعیم بن مسعود دیرلردی حق تعالی انک قلبنه اسلام
محبتنی براقدی بر کیجه خندقدن کچوب پیغمبر حضرتلرینک قاتنه کلوب مسلمان
اولدی و دیدیکه یا نبی الله چوق زماندرکه بن سنک دینکه دونمک
استردم بحمد الله که شمدی مسلمان اولدم امدی بکا نه امر ایدرسک
ایدرکه بن انی یرینه کتورم دیدی پیغمبر حضرتلری سندن دلک ایدرمکه نه
کافرلر ایچنه وارهسن انلرک آراسنه تفرقه براغهسن بر تدبیر ایله که
جهودلر ایله سائر کافرلر آراسنه نفاق اولیه انلر بر تدبیر ایله بریچوق
بش قوتدی اولوردی بو نعیم اولو کشیدی ابوسفیان ایله سائر
کافرلر ایله آشنا ایدی جمله‌سی نعیمه حرمت و عزت ایدرلردی همانکه
پیغمبر حضرتلرندن نعیم بو سوزی ایشتدی علی الرأس والعین دیوب اول کیجه
ایچنده جهودلرینه کلدی مانه کسه مطلع اولمدی همان آدم کوندردی
جهودلرک بکلرینی چاغردی انلر کلدکده ای بکلرینی بلورسزکه
اوللده طوز اتمک ییمش دوستلرز و قرنداشلرز و برسزک ایو صاحبکزز
دیدی انلرک جمله‌سی بلی هم اویله در دیدیلر اندن دیدیکه بن بر نسنه
اوزرینه مطلع اولدم هیچ سزده بو سوزلری انلر بیلیرکه اولندی نعیم دیدیکه
خوار ایتمکه سزی محمد علیه السلام ایله ایرلر دریسز قریش ایله و بنو غطفانه

محمد علیه السلامک آراسنه اول تدبیر بوندر انلر دیدیلرکه ندر نه دیرسک نعیم دیدیکه
شونده دیدیکه قریش قومی و بنو غطفان ایراقدن کلمشلردر و کلدکلرینه
فتح ایتمایه اولمشلردر هیچ بیلمیه بنه ولایتنه کیتمک فکرنده درلر کیدرلر
سز بونده یالکز قالورسز کورمزمیسزکه بو نجه کوندر بونلر آرده اولمشلردر
هیچ بر نسنه جنک ایتمک فکرلری ایدرلر و مادیرکه سز محمد علیه السلام ایله
جنک ایدرسز اول غالب اولورسه سزی بره بره قیرار هیچ دیو ایراق و اکر فرصت
سزک اولورسه انلر غنیمت صاحبی اولوب طورم اوله‌لر اول جهودلر
راست سویلدک اما نه تدبیر ایدلم سن نه دیرسک دیدیلر نعیم دیدیکه بکا خوش
کلدکه محمد علیه السلام ایله جنک ایتمیه‌سز تا بنو غطفاندن و قریش جملیندن
بر قاچ کشینک اوغوللرینی آلمیه‌سز سزلر فأتوکوزه رهن اولا تا محمد
علیه السلام ایله سزک ایشکوز بیتنجه انلرک سزک قاتکزده کیمیه‌لر
تکیه سزکله برکه بر باغیه‌لر قاچمیه تدبیر بو ایمیه‌لر انلر دیدیلرکه بو سوزلرک
اویله ایرملم بلنیم بونلری بو وجهله صبکه تکذی انلر سوز ویردی
کتدیلر بوندنصکره ابوسفیانی و قریش اولولرینی برابرجه جمع ایدی و دیدیکه
ای قوم بلورسزکه سزکله دوستلغمزه و بیله درانلرده بلورز دیدیلر
نعیم دیدیکه بن بر خبر ایشتدم سزه بلدرمک استرم اوت صادقن که
بو سری کمسه‌یه فتن ایتمیه‌سز انلر دیدیکه معاذالله نعیم دیدیکه بلورکه اشبو

قریظه جهودلری بونده اول محمد علیه السلام ایله عهد ایتمشلردی و اول عهدی
بوزوب سزکله برلک ایتمشلردر دیمشدی اول عهدی بوزدقلرینی ایشیتمک
ولمشلردر قورقارلرکه سزکیدوکز نصکره محمد علیه السلام انلرک باشلرینه
بر بلا کتوره بنه انلر محمد علیه السلام ایله ینه عهد ایلمک استرلرسن محمد علیه السلامه
دیرلرشکه یارینه برزلسنه بهانه ایدرلم قریش سیدلرینک اوغلانی رهنه
استیه لم سنک قاتنه کوندرلم انلری ایدرسک ایت بنم کتمکمزی
باغشله بزی بجمنه دیمشلر ایدی بونسنه یی به تحقیق بو سزه سویلرم
اکر یارینه انلر سزدنه اوغلانکوزی رهن استرلرسه زنهار ویرمیه سزکه
کندو قاتنده کرسز قریش بکلری نعیمک سوزنه بکندیلر آفرین دیدیلر
اندن نعیم بنی غطفانه دخی بو سوزلری دیدی بو سوزکه واقع اولدی جمعه
کوندی تیزا اول کیجه ابوسفیانه و بنو غطفانه قریظه و نضیره
جهودلرینه آدم کوندردیلرکه یارینه جنک تدبیرینه کوروب حاضر اولوک
محمد علیه السلام ایله جنک ایدهلم زیرا کوردیکزکه برقلعه بردراولش بوده
طعام یوقدر ابلقده طوارلرمز ضعیف اولدیلر فرصت یا انلرک اول
یانیم اوله جهودلر دیدیلرکه یارین شنبه کونیدر بز جنک ایدمیوز صبر
ایدولم ابوسفیانه ینه آدم کوندردی البته یارینه جنک ایده دز
بهانه ایلکوز جنک سوزه صاحبه حاضر اولوک بوده دیرکز یارینه کرهدز

دیدی وجهودلر نعیمک سوزی کرچکدر دیدیلر پس جهودلر دیدیلرکه سز اوزاق
یردن کلمش قومسز کورکه یارینه جنک ایدوزا وغولارکزی بنم قاتمزده
رهنه قوینه قریش کافرلری جهودلردنه بو سوزی ایشیدیجک کوردوکوزمی
نعیمک سوزی کرچکدر بونلر محمد علیه السلام ایله برکره دردیدیلر وخبر کوندردیلرکه
بز اوغلانلرمزی کمسه یه رهنه ویرمیوز اکر استرکوز بولداشلق ایدهلم یوغیسه
بزکیمز دز بو سبب ایله آرالرینه خلاف دوشدی هم اول کیجه برقتی صغوق روزکار
اسدی اول روزکار ریح صبا ایدی نتکم نبی محترم حضرتی بیوردر نصرت
بالصبا واهلکت عاد بالدبور شویله که کافرلرک نیجه سنک چادرلرینی بزینی
ییقدی وملائکه کرام جوانب عسکرده تکبیر ایدیلر وکلانه ملکلر بیان ایدی
ابوسفیانک کوکلنه قورقو دوشدی اول کیجه قاجمه تدبیرینه ایدی وقومیله
مشاوره ایدی آخر الامر قاچدی انلرک قاچدیغن ایشیدیجک قلان
کافرلر وجهودلر دخی طاغیلدیلر بو واقعه هجرتک بشنجی یلنده ایدی بلـ
تمام اولمنه اوله کوره قالمشدی بو ایکی قصه نک خلاصه سنی نقل ایدوک
حسب الطاقه غزوه احد وغزوه وادی حنینه نوعا ذکری
مولم اولدیغندن انلری نظم مصوع ذکر ایتمدی اشارت ایله کچدی

غزوه احده وورود عبه قاره لعدم المحن وابه الحصبه بنفاکا جنین اشارت ایلدی وغزوه وادی حنینه تکه فتحی ضمنن اشارت ایلدی

بیان مفردات بیت واعرابه

والفتح مبتدا جاءک فعل ماضی کتنرم هو ضمیر مستتری فاعلی الفتح قولنه راجع جمعه سی

جمله فعلیه اعرابده محلاً مرفوع خبری مبتدانك مبتدا وخبر جمله‌سی جمله اسمیه
اعرابده محلی یوقدر معطوفدر اولکی جمله‌یه قاصداً اوزرینه یا سیدالسادات
قولنه معتبر کاف خطاب جاءنك مفعولی یوم ظرفیت اوزره منصوب
جاءنك ظرف زمانی فتحك مضاف الیهی فتحك کاف خطابه مضاف مکة
فتح مصدرینك مفعولی جاءنك فتحه نسبتی نسبت مجازیه در مجاز عقلی
اوله رق زیرا فتح تسخیر وضبط سببدر دیمك اولور که تسخیر وضبطه
سبب اولدیغی فتحی الله تعالی کتوردی یعنی احسان ایتدی والنصر مبتدا
فی الاحزاب متعلق نصره یا موصوفی النصرك نعتی تقدیری الکائن فی الاحزاب
النصرده حال اولمه احتمالی واردر تقدیری کائنا فی الاحزاب قد وافا
جمله‌سی مبتدانك خبری قد تحقیق ایچوندر وافا مفاعله بابندن فعل ماضی
موافات کلمه‌سی معناسنه یقال وافی زید اذا اتی قاموسك بیاننه
کوره بالتمام کاملاً ویرمك معناسنه معنای اوله کوره الله تعالینك
نصری احزابه تحقیقا کلدی معنای ثانیه کوره الله تعالینك نصری
سکا بالتمام کاملاً ویردی اسناده مجاز اولوب الله تعالی یوم احزابده
نصری سکا بالتمام ویردی دیمك اولور سببه اسناد قبیلندن اولور ف
یا ضمیر النصر مصرع اولکی جاءنك ضمیر مرفوع مستتری اوزره معطوف
فصل اولندیغندن ضمیر منفصل ایله تأکید حاجت یوقدر بو تقدیرجه قد وافاکا

النصر

النصرده حال اولور ماضینك حال واقع اولمسی شرطیله جمهوریته کوره
واردر کاف خطاب فتحکا تاءنك مضمرینه خطابدر الف اطلاق اشباعدر

بیان تقطیعات بیت

والفتحُ ما مستفعلن ذکه یوم قه متفاعلن من مکةٌ متفاعلن
والنصر فی الـ مستفعلن احزاب قد مستفعلن وافاکا مفعولن
بو بیتك مصرع اولنك جزء اولی مضمر وثانیسی سالم وعروضی مضمر اوزره در مصرع
ثانینك جزء اولی وثانیسی مضمرلردر وضربی مقطوع اولوب زحاف ضرب اولوب مضمر اولمشدر

هودٌ ویونسُ منه رهانك تجتلد	وجمال یوسف منه ضیاء سناکا

بیان معانی بیت

ودخی یا سیدالسادات هود ویونس پیغمبرلر صلوات علی نبینا وعلیهما السلام
سنك بهاك وحسنکدن تجمل ایدوب زینتلندیلر ودخی یوسف پیغمبرك علیه السلام
جمالی سنك شمسه بکزر بر جمالنك پارلدیسندن ایدلنمی ولوندن
سنفاد اولمشدر چونکه هود ویونس ویوسف علی نبینا وعلیهم الصلوة والسلام
انبیاء عظام حضراتی ایچنده حسن جمال ایله مشهورلر اولدقلرندن انلری
تخصیص بالذکر بیوردی وحضرتك تجمیلی حضرتری انبیاء عظام حضراتنه
خلقده یعنی شکل وصورت وشمائلده ودخی خلقده فائق اولدی
وانبیاء عظام حضراتی علم وکرمده اکا مقارب ویقینده اولدیلر وانلرك کلیسی

اندنه ملتمس دکلدر اولردنکم بوصیری مرحوم برده سنده بویورر فاق النبیین
فی خَلْقٍ وَفی خُلُقٍ ولم یدانوه فی علم ولا کرم وکلهم من رسول الله ملتمس
غرفا من البحر او رشفا من الدیم وجمالنده هود ویونس ویوسف علیهم السلام
مظهرلری سایر انبیاء عظامدن زیاده ملتمس ومستمد اولدقلرندن امام ناظم
بونلری ذکر بیوردی عبد ضعیف ملتمس ومستمد اولدقلرینه منافی دکلدر

بیان مفردات بیت واعرابه

هو مبتدا ویونس هود اوزرینه معطوف من بهائك من حرف جر بها مجرور بجرور متعلق بها
فی الاصل مد ایله در معناسنه لکن مدی بحر ضرورت الوزن حذف اولندی
کاف خطابه مضاف خطاب تحت کانات مجرورینه مجرور تنعلا بیندن فعل مضی
تثنیه مذکر غائب نحو کی تثنیه ضمیری هود ویونسه راجع جمله سی جمله فعلیه
اعرابده محلا مرفوع مبتدانك خبری جمله سی اسمیه اوله رق وجه تابعه
اوزره حذف عاطفه ایله بیتك اوزرینه معطوف قریبی ولانه الفتح جارك
اوزرینه معطوف اولمق دخی ممکن وجمال یوسف مبتدا جمالك یوسفه
اضافتنده من ضیاء سناکا ظرف مستقر مبتدانك خبری کائن من ضیاء
سناکا تقدیرنده جمله سی جمله اولی اوزرینه معطوف ضیاء مد ایله لوحه
معناسنه سنا سینك فتحی وقصر ایله ضوء عظیم ظاهر معناسنه ضیانك
مضاف الیهی بو مقامده سنا ممدود اوله رق الوبرمز زیرا اولار تقاطع

معنایه در

معناسنه در کاف خطاب مضاف الیهی خطاب نبی علیه السلام الخلقی طلادر

بیان تقطیعات بیت

هو دو یو مستفعلن نس من بها متفاعلن لك تحلد متفاعلن
وجمال یو متفاعلن سف من ضیا متفاعلن ء سناکا فعلتن
بو بیتك مصرع اولنك جزء اولی مضمر وثانیسی سالم وعروضی اصل الوزن سالمه در
ومصرع ثانیك جزء اولی وثانیسی سالم وضربی اصل وزن مقطوعدر

قد فقت یا طه جمیع الانبیا	طرا فسبحانه الذی اسراکا

بیان معانی بیت

ودخی یا سید السادات تحقیق سن یا طه جمیع انبیاء عظامه فائق وهر برینه
غالب اولدك پس لیکه معلومکیجه نك بعضینده سنی سیر بیوردن
ذات اجل علا جل شانه والوهیتنه لایق ومناسب اولیان
شیلردن تنزیه وبری قلارم یعنی اول اجل واعلا اولان الله تعالی
واقدس وانفس اولدرکه شانه الوهیتنه لایق اولمیان شیلردن منزه وبریدر
بن دخی بویله منزه وبری اولدیغمی اعتقاد ایدوب لسانمله ودخی
مخالفینی ردایدرك سبحان الله دیو ذکر ایدرم شان الوهیتنه لایق
اولمیان صفات سلبیه در تفصیلی کتب کلامیه ده ویرکوی مرحومك
وصیت نامه سنده وشروحنده مسطور ومبیندر انبیاء عظامك اوزرلرینه

نجی صد آلد صحب اوصفه

رسول اکرم حضرتلرینك فائق اولدیغی انفا ذکر اولنان قصیدهٔ بردهنك ایکی
بیتلری دلالتیله وقصیدهٔ همزیهنك اولبیتلری کیف ترقی رقیتك الانبیاء
یا سماء ما طاولتها سماء لم یساووك فی علاك وقد حال سنا منك
دونهم وسناء انما مثلوا صفاتك للنا س کما مثل النجوم الماء انت مصباح
کل فضل فما تصدر الا عن ضوءك الاضواء بو خصوصی مبینلردر وحدیث
صحیحده انا سید ولد آدم ودخی بر روایتده انا اکرمهم علی ربی وحدیث
ترمذیده انا سید ولد آدم یوم القیمة ولا فخر وبیدی لواء الحمد وما من نبی آدم
فمن سواه الا تحت لوائی ودخی بو حدیث شریف آدمك دخولنه صریحدر
حدیث بخاری وغیرنده ایچونکه انا سید الناس یوم القیمة وانا سید العالمین
حدیثنی حاکم تصحیح ایلدی وملائکه کرامه اوزرینه افضلیتی
دخی معلوم اولدی وهمزیه شرحنده مبیندر

بیان مفردات بیت واعرابه

قد فقت فاق یفوق دن فعل ماضی مفرد مذکر مخاطبدر جملهسی وبر سابقه
اوزرینه حذف عاطفیله معطوفدر یا طه یا حرف ندا طه فخر عالم حضرتلرینك
اسماء شریفهسندن اولهرق ایراد ایلدی هرنقدر عطف واسطهسیله
یا سیدك ذات نداسی ملحوظ ایسه ده اسم ثانیله فخر عالم حضرتلرینك
اسم شریفلرینه ندایه زیاده محبتلری اولدیغندن ذکر وذکرنه دخی مداری

اولدیغندن تکرار ندا ایلدی جمیع الانبیا فقت فعلنك مفعولی الانبیاء نك
همزهسی وزن ایچون حذف اولندی طرّاً طاءنك ضمی وراءنك تشدیدیله جمیعاً
معناسنه تأکید معنوی اولمغله اوزره منصوبدر فسبحان فا شرط محذوفه جوابدر تقدیر کلام
بیانه شعایره تقدیر اولندی وبو تقدیرله لم دیمك اولورکه سن یا طه جمیع
انبیایه وفاکم فائق اولدیغکه وبو وجهله سنی فائق ایدن الله تعالیدر
بنم وجمیع امتك اوزرلرینه بو انعامك اوزرینه الله تعالیه شکر ایتمك
واجب اولدیغندن افضل اذکاردن اولان تسبیح ایلهسنی لیلهٔ معراجده
اسرا ایدن الله تعالیی تسبیح ایدرم سبحان تسبیح معناسنه درکه علم مصدردر
حق تعالیی زوجهدن وزوجیتدن وولددن وسائر نقایصدن
تنزیه وتقدیس معناسنه دالدر سبحان کلمهسی معرفه اولمغله غیر منوندر
علمیت سببی علم وبری الف نون مزید تاندر زیرا سبحان علم تسبیحدر
ومصدریت اوزره منصوبدر ابرئ الله تعالی من السوء براءةً دیمكدر
حق تعالیی بالتأکید والمبالغه صفات نقایصدن وشائبهٔ اجنبیه
منافی اضافاتدن کمالیله تنزیه وتقدیس ایدرم معناسنه بعض بر وجهه
اعتقاد واقرار ایدرم دیمكدر الذی مضاف الیهی الله تعالیه عبارتدر
اسرا افعال بابندن فعل ماضی تحتنده کی فاعل ضمیری الذیه راجع سر کیجهنك
بعضسنده یوریمك مراد لیلهٔ معراجده اسرادر قصهٔ معراج انت الذی لما رفعت اه

تنزیهیه

بیتنڭ بیانه اولندیغی کاف فخر عالم حضرتلرینه خطاب الف معلوم

بیان تقطیعات بیت

قد فقت یا مستفعلن طه جبه مستفعلن فی الانبیا مستفعلن

طرا فبه مستفعلن مان الذی مستفعلن اسراکا مفعولن

بو بیتڭ مصرع اولنڭ جزء اولی ثانیسی مضمر و عروضی آلمه اولدقده مکرر زحاف
اضمار ایله مضمر اولمشدر رفوم اضمار علل ردعدا اولندیغنده عروضی آلمه در و مصرع
ثانینڭ جزء اولی و ثانیسی مضمرلر و ضربی مقطوع اولمشدر اصل وزنه غیجی
زحاف اضمار ایله مضمر اولمشدر زیرا اضمار عللدن عدا اولنماز

والله یا یس مثلک لم یکن	فی العالمین وحق من نباکا

بیان معانی بیت

ودخی یا بیت اولان حضرت الله تعالی قسم ایدرکه یا یس سنڭ مثلڭ عالمینده
اولمدی یعنی کونڭ اول خلوه اولوبکه جمیع عالم سنڭ نورکدن خلق
اولنمقده وختم الانبیا اولکه واتلڭ خیریتڭ هیچ مثالی یوق بفرقنك
اهرنکی ایکی آیت کریمه لرنکا ویرلمه ده ودخی سائرلرکا خاص
اولانه اشاده ودخی نبی فلانه الله تعالی حقنه ووجود بنه
قسم ایدرکه ظاهر اولدنه وحق من نباکا یعنی
مرهوندر هر نقدر بو بیتڭ تمه سی قلنمقده ممکن ایسه الله لفظه مبالغه

وزرینه عطفله فاصدا المرابطیه فخر عالم حضرتلرینڭ عالمینڭ مثلی
اولمدیغنه دلالت ایدن احادیث شریفه جمله سندن ابن عباس رضی الله
عنهما حضرتلرندن روایه اولنان حدیث شریفکه ولولا محمد ما خلقت آدم
ولولا محمد ما خلقت الجنة والنار ولقد خلقت العرش علی الماء فاضطرب
فکتبت علیه لا اله الا الله محمد رسول الله فسکن ودخی روایة اخرده لولاک
ما خلقت السماء ولا الارض ولا الطول ولا العرض ولا وضع ثواب
ولا عقاب ولا خلقت جنة ولا نارا ولا شمسا ولا قمرا هر نقدر بو حدیث
شریف ابن عباسدن موقوف صورتنده روایت اولندیسه عقل ابن معلوم
اولوشی اولدیغندن مرفوع حکمنده در وینه صحیح اولدی انا اول
من تنشق عنه الارض فالبس حلة من حلل الجنة ثم اقوم عن یمین العرش
لیس احد من الملائکة یقوم ذلک المقام غیری سراج بلقینی ختاوینڭ
ذکر ایتدیکی روایتده الله تعالی حبیب اکرم حضرتلرینه بیوردی لقد منت علیک
بسبعة اشیاء اولها انی لم اخلق فی السموات والارض اکرم علی منک
ودخی روایت اخرده بلقینی ذکر ایتدی بنه تحقیق جبریل علیه السلام
رسول اکرم حضرتلرینه دیدیکه ابشر فانک خیر خلقه وصفوته من
خلق الله تعالی بما لم یجب به احدا من خلقه ولا ملکا مقربا
ولا نبیا مرسلا الحدیث ودخی سائر احادیث شریفه‌کره

تبة دیمك معناسنه باب اولدیه

هنوز شارحی ابن حجر مرحوم ذکر ایدر که کیف ترقی رقیك الانبیاء بیتنده

بیان مفردات بیت واعرابه

والله واو قسم ایچوندر جمله قسمیه ما بعدیله وجه سابعه اوزره حذف عاطف
ایله معطوفدر یا یتیمده یا حرف ندا ایتمی خیر عالم حضرتلرینک اسماء شریفه سندن
اوله رق ایراد ایلدی هنوز ده عطف واسطه سیله یا سید السادات نداسی ملحوظ
ایسه ده امام ناظم حضرتلری خیر عالم حضرتلرینک اسم شریفلریله ندایه تعشقلری
اولدیغندن و هم وزنه رعایه داری اولدیغندن تکرار ندا ایلدیلر نتکم بیت سابقده
مرور ایلدی مثلك مبتدا کاف خطابه اضافتله لم یکن نك خبری ثلث به راجع
ضمیریله مبتدانک خبری فی العالمین لم یکن نك خبری لم یکن موجودا
فی العالمین تقدیرنده عالم ما سوی الله تعالیدر تفصیلی کتبده مسطوردر
تثنیه صیغه سیله اوقونمق ممکنه دنیا وآخرت دیمك اولور وموضع
نباکا قسم سابقه اوزرینه معطوف مثلك لم یکن اوزرینه تسلیط اولرق
بیت لاحقه ده تسلیط ممکن نتکم سویلندیکی بو بیتده وما قبلنده کی
بیتلرده بیتك اوزرینه عطف اعتبار ایتمیب ابتدای کلام اوله رق
ربط ایتمه ده ممکندر بلکه حذف عاطفدن ونداء ثانیلری توجیهندن
سالمدر وموضعده واو عاطفه اولور الله اوزرینه عطف ایدرسك
واو قسم اولدیغی اعتبار اولنور ما بعدنده کی بیته مرهون اولور واو قسم

ایچون

ایچون اولور موضعه ثبوت ووجود معناسنه من الله تعالیدن عبارتدر نبتا
تفعیل بابندن نبی قیلمق معناسنه جمهور قرائتی اوزره ناقص واوی اولرق
نبا اصلی نبأ اولور مهموز اللام اوله رق نافع قرائتی اوزره لکن وزن ایچون
همزه سی الفه قلب اولنمشدر کاف نبی علیه السلام خطاب الف اشباع

بیان تقطیعات بیت

وَاللهِ یا مستفعلن یتیمه مستفعلن لكَ لم یَکُنْ متفاعلن
فی العالمیه مستفعلن نَ وَموضِعَه متفاعلن نباکا مفعولن
بو بیتك صدر اولان جزء اولی ثانیسی مضمر عروضی مخلص وزن سالمدر وصدر
تابع جزء اولی مضمر ثانیسی سالم وضربی احد وزن مقطوع وزحافاتی ابراز اولندی

عنه وصفك الشعراء یا مدثر		عجزوا وکلوا من صفات علاکا

بیان معانی بیت

ودخی یا سید السادات سنك وصفندن جمیع شعرا عاجزلر یا مدثر ودخی
انلر سنك عالیات اولان صفاتلرینی تعداد وبیان ومعنی تفصیلندن
یورغونلر یعنی انلر وصفندن دکلدرلر نتکم قصیده برده ده بوصیری
مرحوم فان فضل رسول الله لیس له حد فیعرب عنه ناطق بفم بو رسول
کبریا مقنم ووصفنه حد یوقدر دیمك اولور که پیغمبر حضرتلری فضائل
تفصیلنه ایچون نهایت یوقدر ولو بلغا وفصحا مبلغنه بالغ اولنسه ده

تفصيل وبياندن عاجز اولنور بلكه حقيقت ذات محمديه لى ومعانى صفات
احمديه لى نجه صفات ربوبيت وما لهيت وكمالات ازليه ايله موصوف
اولورده حى عالم سميع بصير مريد قادر متكلم مكونده اولورده الله تعالى جور بويله
اولديغنده بعض عارفلرده ديديلر كه مخلوقه صفات الوهيه لى بورلر
نعوت مصطفويه لى بحز لنكم شارح على القارى عصام بن نصر بوردن دخى آخرهم اولديدر

بيان مفردات بيت واعرابه

عرة وصفك ده جر يوم عجزوا يه متعلق وصف معناى مصدرى مراد اولورده
مفعولى اولورده خطابه مضافدر فاعلى محذوفدر كه الشعراء در جمع مذكوردر اولا الشعراء
مبتدا يا حرف ندا مشتق تفعل يا بن جميع فاعل صيغه سيله محكم مضطرب
اسمى يدر معنى سنك مدحى ندر ننا تفعلده صكره دال واقع اولوب مخرجلرينك
اتحادندن تالى داله قلب اندن قلب ايدوب ادغام ايجون مدغم اولدى
دال اولنلى الحاله ابجزله ابتدا متعذر اولديغنده اولنه همزه وصل
مكسوره كتوردن اتثر اولدى اسم فاعلى لا محاله مدثر اولور عجزوا عجز فعل
ماضيسنك جمع مذكر غائبى واو ضميرى شعرا يه راجع جمله سى مبتدانك
خبرى مبتدا وخبر جمله سى بعيدى اولورده صفتك اوزرينه حذف عاطفله
معطوف يا قربى اولورده والله يا بسن شلك اه اوزرينه معطوف يا مبتد الشاذات
اولنك معنبرده بتدا كلام اولمه ده محتمل نصر وكلو عجزوا اوزرينه معطوف

الشعرا مصدرك كلوالى صحيح اولمق زيرا عجزوا
كلوا ضميرلرى مبتدا اسنادلر وتأمل اولنه

واو ضميرى ينه شعرايه راجع كلاله وكلا لب بورلوه وقدر زبرن
معناسنه باب ثانيدن مرة صفات ده مرة كلوا به متعلق صفات
صفتك جمعى صفت ذات ايله قائم اولورده معناكه عضدن حال
ايله ده تنبيه اولنور علا عبنك ضمبله عليانك جمعى
دنبه وشرف معناسنه كافه نحو عالمه خطاب القاف اشباع

بيان تقطيعات بيت

عرة وصفك الله مستفعلن شعراءيا متفاعلن مدثر مستفعلن
عجزوا وكل متفاعلن لوامرء صفا مستفعلن ت علاكما فعلاتن
بو بيتك مصرع اولنك جزء اولى مضمر وتبيع لم وعروضى آله اولدقده
زحاف احذا ايله محذوف اولشدر ومصرع ثانيسنك جزء اولى سالم
وجزء ثانيسى مضمر وجزء ثالثنك كه ضربيدر اصل اوزره مقطوع اولشدر

ماذا يقول المادح مدحه وثناى … ان يجمع الكتاب منه مثلكما

بيان معانى ابيات

يا مبتد الشاذات مادحون نعتى ديرلر مادحونك ديدكلرى وثنا
اله يجمع الكتاب ادا كافوله واريحه معنى كاتبلر يا رسول الله سنك معنانه
واوصافنده وعند الله تعالى دنبه ومنزلتك نجلى يازمه
ايله جمع ايدوب سنك محاسنه كشف وبيانه ابجيه قريب اولمديلر

وَاللهِ لَوْ اَنَّ الْبِحَارَ مِدَادُهُمْ — وَالْعُشْبُ اَقْلَامٌ جُعِلْنَ لِذَاكَا

معناى والله تعالى قسم ايده رزكه اكر بحرلر ذكر اولنانلرك مدادى اولسه واغاجلر دخى قلملر اولوب اوذكرلر مدارى اولان مدادى يازسه فلملر فقلنسه لوشرطيه نك جوابى بيت ثانيده لم يقدر قوليدر

لَمْ يَقْدِرِ الثَّقَلَانِ تَجْمَعُ نَذْرَهُ — اَبَدًا وَمَا اسْتَطَاعُوا لَهُ اِدْرَاكَا

انس وجن اوسنك معنى واوصاف وربه نى نادر واز اوله رق ابدا جمعه قادر اولمزلر واوسنك معانى واوصافنى ادراكه استطاعتلرى دخى اولمز ايدى كايلرده مراد ثقلاندركه انس وجن درزنكم عره وصفت الشعراينك بعض عارفونك كلامى نقل اولندى تذكريا ايچى

بيانه مفردات الابيات الثلاثه واعرابها

ماذا ده كه استفهاميه مبتدأ ذا بويرده الذى معناسنه دريقول المادصونه صله سيدر ومعنى اليه يجمع ادراكا قولنه وارنجه استفهامك جوابيدر قولهم تقديريله معنا ديمك اولوركه نه اصل شئ قول ديشيدركه مادصونه الى ديرلر اندن ديدكلرى شئ اندن ومعنى ان يجمع الكتاب ادراكا قولنه وارنجه قولهدر ضمّصى مادصونك ديدكلرى شئ اندن ومعنى الى آخره قولهدر يعقول نحل منظوبك مقولى ضمير محذوف ريقوله تقديرنه بو تقديرات هشنم بازدنبجز

ابن الحاجب وشلا جابينك كلامنده مأخوذ در المادصونه تقول فعلنك فاعليدر وما دصلح جمله در ومع مطلقا تنادر كرك جمل اخبارى اوزرنه اولسون وكرك جمل انشائى اوزرنه اولسون نبيرآخر كرك جمل اخبارى ايله اولسون وكرك جمل انشائى ايله اولسون ومعنى ده واو ابتدائيه مانافيه عنى افعال مقاربه دنده فعل مقاربه نك تعريفى ماوضع لقرب حصوله للفاعل اضافيه بو تعريف ايله معرف اولان شئ ثالثى معناسنه در بنى مثلا عسى ثول برفعلدركه انك فاعله حصولى قريبدر اوفعله اخذ وشروعدر بويكه اوفعله شروع متكلمك جزمى سببله دركه فاعلك خبره شروعنه قصديله مثلا بوافعال مقاربه نك بو استعماله كوره عسى ان يخرج زيد ديرسك فقط مرفوع ذكر اولنمقلغيله خبره مستغنى اولور اسم منسوب ومنسوب اليهى شتمل ولديغندن ايچون امدى بو استعمال معنى اعتباريله قصه اولور كان زيد قريبا خروجه معناسنه وبو مقدره مكان الكتاب قريبا جمعهم مه معنا ديمك اولور مرفوع ومنصوب معناسنه افلنى قصد ايتمكسزين مرفوع اوزرينه اقتصار اولنورسه او افعال مقاربه تامه اولور قرب خروج زيد معناسنه وبو مقدره ما قرب جمع الكتاب مه معناسنه تفصيلى ملا جامى رحومك كافيه شرحنه در وجوه آخر اصفايله الكتاب اسم فاعلك جمع مكسرى اليه يجمع فعل مضارعك فاعلى جمله سى محلا مرفوع

نالبه الى ... مادا صنعت ... ان معناه ما الذى ... الذى يكونه التقدير اى شئ الذى صنعت ... فالجواب مطابقا للسؤال ... [illegible]

اسمی و مبنی معناسنه قائم اولور مرفوع و منصوب محلنه اقتضی قصد ایتمکسزین
مرفوع اوزرینه اقتصار اولنور سه عجمی فعل تام اولوب قرب معناسنه اولور
من معناکاده من ابتدائیه اولمق ممکن تبعیضیه اولمق ممکن زائده اولمق ده ممکن
نائل اولنه سنی مصدر میمی معنی المفعول معالجینی بیانیه معناده مراد
اولدیغی کبی کاف خطاب والف معلوملر والله ده واو قسم ایکوده کتابک
نجمنم مضطربات معناسی جمعه قریب اولدقلری تاکید ایکوده جمله قسمیه
مادمونه کتوردیلر لو شرطیه مشهور اولان معناسی اولان انتفاسنده
ایکوده تابینک انتفاسنه موضوعدر لکن بومعنا بومقامده اولورز
برمعنای اخری دخی واردر که شیئک استمراری قصد اولنور ده ارتی
کندوسنده نقیضینک ابعدنه ربط اولنور مثلا لو اهنتنی لاکرمته کبی که
وجود اکرامک استمراری بیان ایچوندر زیرا اهانت اکرامی استلزام ایدیجی
اکرام اکرامی نقیضنی استلزام ایدیجی ایکن اولور بومقامده دخی معنای
مراد بودر که ثقلانک معناسی جمعیتده ابدا ندرت وقتیل اولورده
جمعه اندن قادر اولمامقلرینک استمرار ایدر یعنی اندن مرادی
اولدیغی واغاجلرک دالاری اومداره قلم قلندیغی تقدیرده ان حرف
مشبهه بالفعلدن البحر یحرک ان نک اسمی مداد مرکب معناسنه
ان نک مبتدا جمع ضمیری هم کتابه راجع ثقلاندن اولمقلری اعتباریله

والشمس شیئک مثلیله عینک کونیده شبه نک جمعی اغاچ دالی معناسنه البحار
اوزرینه معطوف اقلام قلمک جمعی مداد هم اوزرینه معطوف عامل واحدک
مولیدی اوزرینه عطف قیلندی مضارع فعل نفی مجهول جمع مؤنث غائبه نکره کی
نائب فاعلیدر اقلامه راجع جمله‌سی اقلامک صفتی لذلک ده لام حرف جر
جملتین به متعلق ذلک بعیده موضوع اسم اشارت مشار الیهی ذکر مقداری
اولدیغی مداد الف الفا شباع لم یقدر الثقلان الخ لون صولی الثقلان
ثقلک تثنیه‌سی انس ایله جن دیمک نجح فعل مضارع مفرد مؤنث غائبه تحتنده
فاعل ضمیری هی جماعت اعتباریله الثقلانه راجع و تاویل مصدر ده اولورده
تسمیع بالمسعی کبی لم یقدرک مفعولی ندره قیل معناسنه نجمنک مفعولی
بعض نسخه ده نزنه زای هو زایله واقع اولمش قیل معناسنه ندره کبی
ابدا ظرفی ابد زمان استقبالک بلا نهایه اولانی اخرت زمانی کبی خلاصه
کلام الشریف رسول کبریا علیه افضل التحایا اضطربات معناسنده ابداینی
جمع ایتمکه قادر اولمدیلر یعنی باضود مجموعنی جمع ایتمکه قادر و ما
استطاعوا لم یقدر اوزرینه معطوف اسطاع یسطیع دیرلر طاء ایله مجتمع
اولدیغی تالی استثقالا حذف ایدرلر کما صاحب مراح الباب الثانی فی المضعف
قولنک آخرنده ولکنه یجوز حذف تائه فی بعض المواضع نحو اسطاع یسطیع
کما مر فی ظلت بودر کوج یتمک وطاقت کتورمک معناسنه له

اطاعوایه متعلق ضمیر غائب مقامه راجع ادراکا مفعولی اطاعوانک
الفی حالت نصبالفی خلاصهٔ کلام الرد من حبیب اکرم حضرتلرینک معانی
ادراکه وتعبیه کوجلری وطاقتلری یتمدی تکم عره وصفک لشعراء بینی
بعضه عارفلرینک کلامی نقل ولنمیدی بوتقدیرجه کاف خطاب اولمدی
اطاعوانک جمع ضمیری اولاده واو الثقلانه راجع افراد اعتباریله
تجمع ده جمعیت اعتباریله هم ضمیری راجع اولدیغی کبی کرجه ترجمه ده
ادراکا ادرک یدرک دن مصدر در دیو ترجمه ایتدک بوتقدیرجه
کافی خطاب اولمز اصل کلمه دن اولور لکن ظن غالب ادری یدری
دن آد مصدر اوله بلدرمک معناسنه بوتقدیرجه کاف خطاب اجون
اولور ابیات سابقه ده کی کبی بونه کوره معنالر قادر اولمز سنی
بلدرمیه زیرا انلرسنک معالی واوصاف ورتبه لی بلوب واحاطه
ایله مقتدر دیلدرمک نه ده قالدی غایتی وزنه همزه سی حذف اولندی
یاخود بنه دری یدریدن اسم تفضیل اوله بنه کاف خطاب اجون
اولور معنا انلرسنی یا رسول الله کرجه بلورلر انسانلسن ومؤمنلرینک
نبی ورسولیسن ورحمةً للعالمینسن لکن سنی زیاده سیله وصفنجه
بلمدیلر اسنک علو رتبه لی وفضائل بی نهایه لی نبی الله تعالی لو بوکره
همزه سی محذوف اولسنی دعکه حاجت قالمز زیرا اصل اوزن ادری در

یاخود ادری احمر وزننده صفت اوله معنالرنده همزه سی ناجی اولمی
یاخود جمع قلت وزنلی اوزن دری نک جمع قلتی اوله جمع کثرت مقامنده
مستعمل اوله ده بونه کوره انلر نعت انس وجن سنی بیلمدیلر الرفعه
قادر دکللردر غیتی مصدر فاعل معناسنه اولور

بیان تقطیعات ابیات ثلثه

ماذا یقو مستفعلن لُ المادِحو مستفعلن نَ وجمعهم متفاعلن
ان یجمعوا ل مستفعلن کتابِه مستفعلن نعتاکا مفعولن
بوبیتک مصرع اولینک جزء اولی وثانیسی مضمر جزء ثالثیکه عروضیدر اصل
سالمدر ومصرع ثانیسنک جزء اولی وثانیسی مضمر وجزء ثالثیکه ضربیدر
اصلی مقطوع اولدقدنصکره اضمار زحافی عارض اولوب مضمر مخذوذدر
والله لو مستفعلن انّ البحا مستفعلن رمدادهم متفاعلن
والشجر اقْـ مستفعلن لامٌ جمیل مستفعلن ن لذاکا فعلاتن
بوبیتک مصرع اولینک جزء اولی وثانیسی مضمر وعروضی اصل وزن سالمدر
ومصرع ثانینک جزء اولی وثانیسی مضمر وضربی اصل وزن مقطوعدر
لم یقدِرِ الْـ مستفعلن نقلادِ بجْ متفاعلن مع مُدّةً متفاعلن
ابداً وما انا متفاعلن طاعواکه مستفعلن ادراکا مفعولن
بوبیتک مصرع اولینک جزء اولی مضمر وثانیسی لم عروضی اصل وزن سالمدر

ومصرع ثانینك جزء اولی وثانیسی مضمر ومزاحف اوزره مقطوع ومزصوف رحی اولمشدر

لی فیك قلب مغرم یا سیدی   وصبابة محشوة بهواكا

بیان معانی بیت

ای بنم سیدم بنم ایچون سنك ذاتكده عشق وصبه گرفتار قلب واردر ورحی صنه ومجوبك وبودرنه قلاده روح بقیه سی کبی بنم ایچون سنك ذاتكده روح بقیه سی واردر که اول روح بقیه سی سنك محبتك ایله طولدرلمشدر امام اعظم وهمام اقدم رضی الله عنه حضرتلری مدح ایتدیکی بو بیتده فخر عالم علیه افضل الصلوة والتسلیم حضرتلرینه ولاینه کمال محبتلرینی تنصیص وتصریح بیوروب عمر بن الخطاب رضی الله عنه حضرتلرینك حدیثلرینك اخرنده بیوردقلری والذی انزل علیك الکتاب لا یستطب الی یغنی الی به بعینی سرری کندولرنه ظاهر اولدیغنی افاده بیورمشلردر

بیان مفردات بیت واعرابی

لی ظرف مستقر مقدم خبر فیك ظرفه متعلق قلب مؤخر مبتدا جمله سی ابتدائیه یا هود بیت قلب کی بینك اوزرینه معطوف حذف عاطفه یا سید السادات اولنور اخبار اولنور تقدیم ضمیر حصری افاده ایچوندر مغرم باب افعالدن اسم مفعول اغرام درعشقه گرفتار اولمغه مغرم درعشقه گرفتار اولدینه اشقه که به دینور تفصیلی اول بیتده کچدی

یا حفیظ

یا حرف ندا سیدی متکلم یاسنه مضاف اوله رق تقدیرا یا هود محلا منصوب منادای مضاف سیدك تفصیلی بیت اولده کچدی وصبابه ضم صاد مهمله ایله صبه ومجوبك وبودرنه قلاده روح بقیه سی فی الاصل بر طوطوم قره اوت معناسنه محشوة صبا بخشو یاندن اسم مفعول طولدرلمش معناسنه بهواکاده با محشوة یه متعلق هوی محبت معناسنه کاف خطاب ایچون الف الف اطلاق

بیان تقطیعات بیت

لی فیك قل مستفعلن ب مغرم مستفعلن یا سیدی مستفعلن
وصبابتن متفاعلن محشوتن مستفعلن بهواکا فعلاتن

بو بیتك مصرع اولینك جزء اولی وثانیسی مضمر عروض ثالثه اولدیغندن رفاقی اضمار ایله مزصوف در ومصرع ثانیسنك جزء اولی سالم وثانیسی مضمر وجزء ثالثکه ضربیدر اصل اوزرینه مقطوع اولمشدر

واذا سکت ففیك صمتی کله   واذا نطقت فمادح علیاکا

بیان معانی بیت

ورحی یا سید السادات بر سکوت ایلدیکم وقتده بنم صمتم کلیسی سنك اوصاف وکمالاتك ملاحظه سنده در ورحی بر نطق ایتدیکم وقت سنك مرتبه علیاکی مدح ایدوب سویلرم حضرت امام اعظم حضرتلری بو بیتده رحی

یا سیدی قولنك اعرابی تقدیریدر ولکن
ایله صاحب ویکری افندیلك تقدیریدر
واضح اولان بودر وبیلمهوان تقدیرینه سنه
اعراب تقدیریدر زیرا اعراب انك وانلرینه
متعذر در بعض اعرابیلك ظهوری اندیه
متعذر زیرا متکلم یاسنه اول اولون
صف عاملك دخولنده ایجوبه اولکسره ایله مشغول
اولدیغیله مناسبته ملکه حرکه اوزری
اوزرینه عاملك دخولنده اوحرکه اوزری یار مشغله
ارضافی منع اولدی اوحرکه مخالفه اولون
موافقه اولوب کسره ایله ثقیلدر دیبنك
حالة جده بو ساکن اعرابی عدمه تحشبابك اعرابی
قوله رضی دکلدر ... اولی بونده نصبکه
محلیدر دیدیکه ... وثانی مافی قوله
محله صحتی باتاکی ... تقدیریدر یا هود محلیدر
کلمه لرینك اعرابلری
تامل اولنه

اصلی محشووه کلمه ده ایکی حرف برلشدن
واقع اولدی واولی اولی ساکنه ثانی متحرك
ادغامی واجب ادغام ایچون واوا ولی
ساکنه بدل واو ثانیه متحرکه ده ادغام ایدرك
... بدل ... واو ثانیه به
بشده وبدنك محشوة اولدی

مخفی بو مدات مضمرینه اکمل مجتهدنده صمت ونطقلری دخی بقی مختم
مضمرینی ملاحظه ومرتبه عیانی مدرج اولدیغنی ذکر وبیانه بودیلر

بیان مفردات بیت واعرابه

واذا بو مقامده ظرف زماندر جوابیله محلی منصوبدر سکت کلمه سنده فعل
ماضی نفس متکلم وحده در نطقت ده فا اذانک جوابنه داخلدر فا جوابیه در
اذا ظرف مبنیه دندر زمانیه اولور مکانیه دخی اولور زمانیه اولدیغی
وقتده زمانه مستقبل ایچون اولور هر نقدر ماضیه داخل اولورسه ده
زیرا استعمالده اذانک اصلی ولازمه ازمنه مستقبلده زمانه ایچون
اولمقدر واو ازمنه مستقبل جهتنده متکلمک اعتقادنده وقوعی قطعی
الوقوع کذلکده صدقک وقوعنه تحقق ربوبیه اولدیغنده کتاب عزیزده
استعمالی چوقدر اولدی علام الغیوب اولان الله تعالینک امور
متوقعه یه قطعی اولدیغی ودخی تحقیقه اذا زمانه ماضیده استعمال
اولنور الله تعالینک حتی اذا بلغ بین السدین وحتی اذا ساوی
بین الصدفین وحتی اذا جعله نارا واو اذاده معنای شرط
وار در یعنی مضمونیه جمله نک جمله اخری اوزرینه ترتبی واردر
پس حرف شرطی تضمن ایدر معنای شرط اذاده اولدیغنده بعدنده
فعل اختیار اولندی بو مقامده اذا معنای ماضیده استعمالی ممکندر

بلکه ابتدا رفیقک ده فا اذانک جوابنه داخلدر علی سبیل الوجوب
واللزوم زیرا جزا لفظا یاخود تقدیرا فعل ماضیه لفظا یاخود معنا
ماضی اولورسه جزاده فانک دخولی جائز اولمز حرف شرطک انده
تاثیری تحققی اولمدیغندن ایچون او ماضینک معنی استقباله قلبی
سببیله واگر جزا مضارع مثبت یاخود لا ایله منفی اولورسه ایکی وجه
جائز اولور فالی ایله دخی ترکی واگر جزا لفظا یا تقدیرا فعلیه ماضی
اولورسه یاخود جزا جمله اسمیه یاخود امر یاخود نهی یا دعا یا استفهام
یا مضارع منفیا ایله یا لم ایله یا لن ایله یاخود تمنی یا عرض اولورسه
جزاده فا لازمدر بو صورتلرک جمیعنده حرف شرطک تاثیری
اولمدیغندن فایه محتاج اولور جزانک شرطه ربطی ایچون بو مقامده
جواب جمله اسمیه اولدیغندن فا لازمدر تفصیلی کتب نحویه ده فیلک ده
فی حرف جر کاف نحو عالم مضمرینه خطاب محلا مجرور فی ایله ظرف لغو
اولهرق مقدم خبر صمتی متکلم یاسنه مضاف اولهرق تقدیرا یا
یاخود محلا مرفوع مؤخر مبتدا مبتدا وخبر جمله سی اذانک جوابی اذا شرطی
وجوابیه جمله سی سکت اوزرینه یاخود معطوف صمت مضاف
فیجمله یا اولدیغنه ساکت اولمغله ده ضمیر محله راجع کل تاکید معنوی
واذا نطقت اذا سکت اوزرینه معطوف فامدحهم فا جوابیه امدح

مثاله اذا غضبت غضبت اذا غضبت
لم اضع

اذا اکرمتک فاکرمتک اذا اکرمتک فاکرمتک
اذا اکرمتک اکرمتک اذا اکرمتک فقد
فقد اهنتک
مثالی زینب اوزرینه اذا اکرمتک فاکرمتک
اکرمتک اسمی اذا استغنی فانت تکلم
اسمی در تقدیریه اذا اتاک زید فقد
اذا اتاک زید فاکرمه اذا اتاک
زیدی اذا استغنی فرحک الله اذا اتاک
زید فاترکه اذا اتاک زید فاتنه یاخود
فلم تهنه یاخود فلم تهنه یاخود فلیتک
تکرمه یاخود فالا تکرمه

مضارع مثبت اولدیغنده فابی اتیانه وزن جائزدر کما مر لکن
بو مقامده نظم مرسوم اتیانه ایلدی وامدن جزمی وعدم جزمی جائزدر
اذا حرف شرط اولدیغی تقدیرده زیرا شرط ماضی اولوب جزا مضارع
اولدقده ایکی وجه جائز اولور اسمع فعل مضارعدر نفس متکلم
ومرحی باب ثالثدن عتیا اعلاندن مؤنثی موصوفی اعتبار ایله مؤنث
ایراد ایلدی تقدیری فاسمع اوصافك العلیا کاف خطابی الفا اشباع

بیان تقطیعات بیت

وَاِذَا كَنْ متفاعلن تُ فَمْدَحُ متفاعلن فی كُلِّه مستفعلن
وَاِذَا نَطَقْ متفاعلن تُ فَامْدَحْ متفاعلن عُلْيَاكَا مفعولن

بو بیتك مصرع اولنك جزء اولی وثانیسی سالملردر عروضی اصل وزن سالمه
اولدقده زحاف اضمار ایله موصوف الدر ومصرع ثانیسنك جزء اولی وثانیسی
سالملردر عجزی اولمسی ماننده ضمنی اشباع ایله وضربی اصل وزنه
مقطوع اولدقده زحاف اضمار ایله موصوف اولمشدر

وَاِذَا سَمِعْتُ فَمِنْكَ قَوْلًا طَيِّبًا		فَاِذَا نَظَرْتُ فَمَا اَرَى اِلَّا كَهَا

بیان معانی بیت

ودخی یا سیدالسادات بن ایشیتدیکم وقتده سندن قول طیب ایشیدیرم
غیریدن قولنی هر نقدر ایشیدیرسه‌م اولقدر اعمال بیوب اعتبار

سمعت نك مفعولی محذوف تقدیر کلام اذا سمعت شیئا عنك فقد سمعت عنك قولا طیبا

ایتمکده کانه بر انکارك قولكی ایشیتمم واو سمعت عطفیندر بر نظر
ایتدیکم وقتده بر کورد یکیمی کورورم یعنی مخلوقات ایچنده سندن غیریه
نظر بوقدر هر نقدر آثاری کوررسم اوکورمه بیم عندمده کورمه دکلدر
پس مصرعك وجه تشبیه اولورکه بیم عندمده معدوم معتبر اولدیغنده نظر
ایچون دکلدر یا سیدالسادات غیریه نظرم عدم منزلنده در شارحك
بیانه کوره فما اری ده کی ما نفیه یاخود موصوله اری مضارع
متکلم وحدنده ولو جمله اذا نك ثانیه نك جوابیدر الا حرف نك
فتحی ومدیله واخرنده الفك مدیله وقد یله کوچه اخرنده همزه
حذف اولنمشی الا نك جمیع لغتی معناسنه اری نك مفعولی
اولور نفیه اولدقده یاخود مبتدانك خبری اولور موصوله
اولدقده معنی اذا سمعت قولا طیبا فما اسمع هذا
القول الا عنك وكذا اذا نظرت نعماءك فاری بها منجیا منها

بیان مفردات بیت واعرابه

واذا بیتالی بیت سابقده کچدی سمعت فعل ماضیدر نفس متکلم وحده‌یدر
فعلك محذوف ایله اذا نك جوابیدر تقدیر کلام فقد سمعت عنك قولا
محذوفك مفعولی طیبا قولا نك صفتی فاذا نظرت بی فا ایله ایراد
ایلدی مع ایله بصرینك نزینیه رعایت ایچون شارحك نسخه‌سنده

فقد سمعت تقدیرنده

واذا نظرت واولیه در فاری الّا ایاک جملۀ ما نافیه اری رؤیتدن
الآلاء استثنا مفرغ اوله رق دیمک اولورکه بن مخلوقاتدن
بشقه کوردم الا سنی کوردم یعنی سندن غیری مخلوقاتده حکم بلجم
صدّ ذاتن امم ظلم حضرتلری رسول کبریا حضرتلرینه اکمل اعتقادلرندن
غیریلرک نه سوزلرینی ایشیدیم ونه انلره نظر ایدوب
کندومه حکم ایدرم بیوردی وحقیقت محبت بویله اولملی

بیان تقطیعات بیت

وَإذا سَمِعْ مُتَفاعِلُن تُ فَمِنْكَ قَوْ مُتَفاعِلُن لَ طَيِّبًا مُسْتَفْعِلُن
فَإذا نَظَرْ مُتَفاعِلُن تُ فَلا أرى مُتَفاعِلُن إلّا كا مَفْعُولُن
بو بیتک مصرع اولینک جزء اولی وثانیسی سالملر وجزء ثالثیکه
عروضدر اصل وزن سالمه اولدقده حکمی اضمار زحاف ایله
موصوف المضمر ومصرع ثانینک کذلک جزء اولی وثانیسی المضمردر وجزء
ثالثیکه ضربدر اصل وزن مقطوع اولوب زحاف اضمار مضمر حذ المثدر

یا مالِکی کُنْ شَفیعی مِنْ فاقَتی		إنّی فَقیرٌ فی الوَرى لِغِناکا

بیان معانی بیت

یکا اسیر الحب والمقلیون ای بنم مالکم سن بکا شافع اول بنم فقر
واحتیاجمده زیرا تحقیق بن مخلوقات ایچون سنک غنانه فقیر ومحتاجم

صدّ ذاتن دنیا وعقبی مقاصدی سید کائنات علیه افضل التحیات
حضرتلرینک وما ارسلناک الا رحمة للعالمین بابنده حاصل اولور
دیکم بو صبری معلوم بردکدن ولا التمست غنی الدارین من یده
الا استلمت الندی من خیر مستلم بیوردی ولهی ان لم یکن فی معادی
آخذا بیدی فضلا والا فقل یا زلة القدم حاشاه ان یحرم
الراجی مکارمه او یرجع الجار منه غیر محترم بیتلری بو معنالی مخبرلردر

بیان مفردات بیت واعرابی

یا مالکی ده یا حرف ندا ومنادای مضاف کما بوکه کانیکوله دن
امضاضنا فی تقدیراً یا محذوف محلاً منصوب ضمیر منصوبی که یای متکلم بینه
مضاف اوله رقدن فاقتی ده من حرف جر فاقه فقر واحتیاج متکلم یائینه
اضافتله شفیعی به متعلق فاقتی تقدیراً یا محذوف محلاً مجرور من ایله محلاً
منصوب مفعول به غیر صریحی شفیعی نک انی ده ان حروف مشبهه
بالفعلدن متکلم یائی محلاً منصوب اسمی فقیر خبری اسمی وخبری جمله سی
مقام تعلیلده فی الوری ده فی فقیره متعلق وری مخلوقه معناسنه کمثل لغناکده لام
بنه فقیره متعلق غنا فقیرک فقری ضدی کاف خطاب مجروره والفه اشباع

بیان تقطیعات بیت

یا مالِکی مُسْتَفْعِلُن کُنْ شافِعی مُتَفْعِلُن مِنْ فاقَتی مُسْتَفْعِلُن

الى فقه مستفعلن ثم فى الورى مستفعلن يعنى انكا فعلاتن
بو بيتك مصرع اولنك جزء اولى وثانيسى مضمر وجزء ثالثيكه عروضه اصل
وزنى سالمه اولدقده كه زحاف اضمار ايله مضمر دخى دينلور ومصرع ثانينك
جزء اولى وثانيسى مضمر وضرب اصل وزنى مقطوع اولمشدر

يا اكرم الثقلين يا كنز الورى ـ جد لى بجودك وارضنى برضاكا

بيان معانى بيت

اى انس وجنك اكرمى اى مخلوقاتك كنزى سن جود وسخاك ايله بكا
جود وسخا ايله ودخى سن رضاك ايله بنده راضى اول يا حضرت راضى
قيل محمد بودر آن صلى الله عليه وسلم حضرتلرينك جود وكرم وسخا وسماحتى
قاضى عياض رحمه الله شفاسنك قسم اولنك باب ثانيسنك اوده درنجى
فصلنده احاديث شريفه ايله بيان بيوروب ديركه ابن منكدر بيوردى كه
بن جابر بن عبد اللهك قولنى ايشتدمكه جابر رضى الله عنه بيوردى محترم
حضرتلرنده برشى سؤال اولنوب استمدى بن محترم حضرتلرى ويرمم
ديمدى غنى بوله اولدركه شايع دنياده برشى يى كرمه استمدى محترم
حضرتلرنده اولر الحيج التوبه بوبيه ايلدى بلكه اكا اولشى
اعطا ايدردى يا خود ويصه ايله وعده ايدردى الله تعالينك قول
شريفه عمل ايتمه دنه بيوبه واما تعرضن عنهم ابتغاء رحمة من ربك ترجوها

فعل

فقل لهم قولا ميسورا ودخى سائر احاديث شريفه ايله معجزه موجوداته حضرتلرينك
اوصاف مذكوره ايله موصوف اولدقلرينى خصوصيله بيان بيوردى محب
رسول الله اولانلر اول قصره بلكه شفاء شريفه كه شفاء القلوبدر اقسام
وابواب وفصولنه مراجعت ومطالعه ايله قلبلرينى تنوير ومحبتلرين ايله سيد
المرسلين وسند السالكين حضرتلرينه انتساب تحصيل ايدرلر اما سيد الكائنات
عليه اكمل التسليمات حضرتلرينك كنز الورى اولدقلرى شفاء شريفك
قسم اولنك باب اولنك فصل اولنده بيوردر ابو بكر بن طاهر ديدى
الله تعالى محمد عليه السلامى زينت رحمت ايله تزيين ايلدى بس كوكلى
ووجودى رحمت اولدى وجميع شمائلى وصفاتى رحمت اولدى خلقلر
اوزرينه عامة وخاصة اندى كه اول حضرته برشى اصابت ايدن
هر بكر وهدنه راتبه اول ناجيدر وكونينده هر محبوبه واصلدر
سن كوردمكه الله تعالى بيوردر وما ارسلناك الا رحمة للعالمين
اندى معانى رحمت ومعانى رحمت اولديغكم حديث شريفده بيوردر
معانى ضيكم ومعطى ضيكم وبو حديث شريفده كنز الورى اولدقلرينه
دلالت ايدر ان الله تعالى خلق الخلق فى ظلمة ثم رش عليهم من نوره
فمن اصابه من ذلك النور اهتدى ومن اخطأه ضل وغوى ونجزى
عتبه بن عبد المطلب رضى الله عنهما بو معنايه اشارتا وارد بو قوليه

ومن قبلها طبت في الظلال وفي | مستودع حيث يخصف الورق
ثم هبطت البلاد لا بشر | انت ولا مضغة ولا علق
بل نطفة تركب السفين وقد | الجم نسرا واهله الغرق
تنقل من صالب الى رحم | اذا مضى عالم بدا طبق
ثم احتوى بيتك المهيمن من | خندف علياء تحتها النطق
وانت لما ولدت اشرقت الا | رض وضاءت بنورك الافق
فنحن في ذلك الضياء وفي النـ | ـور وسبل الرشاد نخترق

والله تعالى حبيبنه طاعتى كندوبه طاعت قلدى وكا موافقتى كندو به موافقت قلدى نكم اومعنايى تصريح بيوردى من يطع الرسول فقد اطاع الله قول شريفيله پس تمام همتم حضرتى حبيب اكرم حضرتلرنده دعا و نياز ايدركه سن بكا جود وسخا ايله وبنده راضى اولكه سنك جود ورضاك ايله الله تعالى اصابنه سور اصحاب اولور دنياده وعقباده تومعنى ترتيبنه ضادر فتحيله وارضنى وقولى جوكوى واما افعالده اوقرلرن كوزه معنى ديمك اولور حرمتلرادن بنى اصحيفلا بكا دنياده سا امرم كونكله واخرته شفاعتكله

بيان مفردات بيت واعرابه

يا اكرم الثقلين منادى مضاف اوله رق منصوبدر يا كنز الورى دخى وبله كنز دفينه معناسنه الورى مخلوقه معناسنه جد جاد بجودن

تحواقدرنه اموالكم مفاعلتنه عروضدر وضربى سالمدر عروض اذرلسنه مدرفه غبنى زحاف منورلرى واردر
عقص مفاعلتنه دنه اولى وسابقى اسقاط ولغى بجانه ابله فاعلت قالوب عن فيبه سبب خفيف الحاقه ابدوب فاعلتن اولور مستفعلن نه نقل ايدرلر اعقص الجزاولرى وجز علنى وعصب فاعلن قالمشيم اولور اسقاط وقتى بحانه ومنقى ايدوب فاعلن قالوب فاعلن نه نقل ونسى ابجم اولورى وعصب على وعصب مفعلن قالور عصب اولنى مرذ اعصب اولور

امرحاضردر بجودن با جده متعلق بودجيمك ضمبله سخا وسماحت معناسنه وارضنى رضودنى دنه امرحاضرغائبى محذوف قدر ديمك وارضنى تقديرنه وافعالده اوله بيده محتملكه هن سنه وصل معامله سى اولنوب ضادى كسوراوقنه لى

بيان تقطيعات بيت

يا اكرم الله مستفعلن ثقلين يا متفاعلن كنز الورى مستفعلن جدلي بجو مستفعلن دك وارضني متفاعلن برضاكا فعلاتن بوبيتك مصرع اولنك جزء اولى مضمر وثانيسى سالم وثالثكه عروضدر زحاف اضمار ايله زحوف اولمشدر لكن آخرى اصل سالمه در ومصرع ثانينك جزء اولى مضمر وثانيسى سالم وثالثكه ضربدر اصل وزن مقطوع اولمشدر

فلانت اكرم شافع ومشفع | ومن التجا بجنابك نال وفاكا

بيان معانى بيت

پس الله تعالى قسم ايدرمكه سن شفاعت ايديجيلرك اكرمى وشفاعتى قبول اولنانلرك اكرميسن ودخى شول كمسه كه سنك قپونه يعنى جنابنه التجا ايده وصيغنه سنك وفاكه ووعده وريلن عطايه جنابنه نائل اولور شفاعت شريفك قسم اولنك باب ثالثنده اوده برنجى فصلنده بيورلدى بوبه على يه روايت اوله رق اولدركه ابن عمر رضى الله عنهما شندكه بيوردر

موقوف اوله رق لکن عقل ایله بیلنمز معنی اولدیغندن مرفوع حکمنده در
تحفیفاً ناس یوم قیامتده جماعت جماعت اولورلر هر امت نبیسنه تابع
اولوب دیلرینه دیر اولدقلری حالده یا فلان اشفع لنا یا فلان اشفع لنا
حتی شفاعت عظمی نبی محترم حضرتلرینه منتهی اولنجه قدر پس شول کونده که
الله تعالی کرمیله انلری مقام محموده بعث ایدر الی هنا ابن عمر رضی الله
عنه دن روایت اولندی رسول الله صلی الله علیه وسلم عسی
ان یبعثک ربک مقاما محمودا آیه کریمه سندن سؤال اولندی
سعادت ایله بیوردیکه او شفاعتدر شارح دیرکه او شفاعتدن
مراد اهل موقفک عامه سی ایچوندر اولان شفاعت کبرادر ودخی
کعب بن مالک نبی محترم حضرتلرندن روایت ایلدی نبی محترم حضرتلری
بیوردیکه ناس یوم قیامتده حشر اولنورلر امتیمله وانم بر تل ومقام
مرتفعده اولورز ودخی نبی حله خضرا ایله کسوه لنیرلر اندنصکره
بکا اذن ویریلور سویلمکه شارح دیرکه خلق سویلمیه قادر اولدقلری شیئی
ایدرم سویلرم الله تعالی نک دیدیکی ما ایلدیکی شیئی ایشته شو
مقام محموددر ودخی سائر احادیث شفاعتی قاضی عیاض مرحوم
نقل ایدر فصل آخرینه وارنجه قدر ودخی معلوم اوله که فخر عالم
صلی الله علیه وسلمک شریعته التحاقک معناسی سائر مذاهب وزنادقه

با خصوص کفره نک کلاملرینه اعتبار والتفات وجوب ایچون قرآن کریم واحادیث
صحیحه احکامیله عمل ایدوب واعتصموا بحبل الله جمیعا ولا تفرقوا ودخی
من یطع الرسول فقد اطاع الله ودخی فلا وربک لا یؤمنون حتی
یحکموک فیما شجر بینهم ثم لا یجدوا فی انفسهم حرجا مما قضیت ویسلموا
تسلیما ودخی وان هذا صراطی مستقیما فاتبعوه ولا تتبعوا السبل
فتفرق بکم عن سبیله آیات عظامنک اسرارینه نظر اولوب اهل
هوانک کندولرندن وکلاملرندن کمال اجتناب ایدوب کیف ما اتفق
انلر ایله تصادف اولنورسه سلاما دیوب تخلصک طریقنه باقملی
نتکم الله تعالی بیوردر واذا خاطبهم الجاهلون قالوا سلاما والا
ویوم یعض الظالم علی یدیه یقول یا لیتنی اتخذت مع الرسول
سبیلا یا ویلتی لیتنی لم اتخذ فلانا خلیلا لقد اضلنی عن الذکر بعد
اذ جاءنی وکان الشیطان للانسان خذولا آیت شریفه سنه
نظر اولوب اودیه ضلالته قالنورز نعوذ بالله تعالی من شرور
انفسنا وشرور شیاطین الانس والجن اجمعین قال الامام
الاقدم فی صفة هذه الفرقة الشریفة امام اعظم حضرتلری الله تعالی نک
اسماء صفاتنی جمع ایدوب انلر ایله متصف اولوب فاذکرونی
شیاطین الانس والجن قولی شرحنده شارح بیوردیکه والانس شیاطینه

كما ان للجن شياطين وكل عات شياطين وقدم شياطين الانس لانهم اشد على
المؤمنين من شياطين الجن قال صلى الله عليه وسلم لابي ذر رضي الله عنه
هل تعوذت من شياطين الانس قال وللانس شياطين قال نعم هم شر من
شياطين الجن وعن مجاهد اذا اعيى المؤمن شيطان الجن ذهب الى شيطان
الانس فاغواه به وعن مالك بن دينار شيطان الانسان اشد
علي من شيطان الجن لاني اذا تعوذت بالله تعالى ذهب عني
شيطان الجن وشيطان الانس يجيئني فيجرني الى المعاصي
عيانا بينه مناسبته بو درجه نقل اولندی ترجمه سنه تصدی اولنمدی

بيان مفردات بيت واعرابه

فلانت ده فا ما قبلنی تفصيل ترتيب جوابيه داخلدر انت خطابه
في كاتانه مضمر بينه مبتدا اكرم شفيع خبری وشفيع تفعيل بابندن
اسم مفعول شفعنی قبول الشفاعه معناسنه شافع اوزرينه معطوف
واكرم شفيع تقديرنده رفع ايله اوقونورسه اكرم اوزرينه عطفدر مكه
ومن موصول يا خود موصوف مبتدا التجا افتعال بابندن فعل ماضی
صله سی يا خود صفتی بجاهك ده با الكا متعلق حما اوزره معناسنه
بو مقامده شريعت محمديه مراددر كاف مضاف اليهی نال باب نيلدن
يا خود باب رابعدن فعل ماضی نيل ترتب معناسنه مبتدانك خبری

مبتدا و خبری جمله حاليه اكرم اه جمله سی اوزرينه معطوف اولور
فا ايله لازم جوابيه اولنور اولور فلما تقديرنده اولور يا خود جمله سی
ابتدائيه اولور وفاتی الاصل ممدوددر لكن وزن ايچون همزه سی حذف
اولندی وفاء عهد اوزرينه طوروب كاملا اعطا ايتمك معناسنه
كاف نحی مخاطبه مضمر بينه خطاب والف الف اشباعدر

بيان تقطيعات بيت

فلانت اكر متفاعلن رم يشفع متفاعلن ومنيلج متفاعلن
ومن التجا متفاعلن بجاه نا متفاعلن ك وفاكا فعلاتن
بو بيتك مصرع اولينك جزء اولی و ثانيسی سالمدر عروضی دخی اصل وزن
سالمه در ومصرع ثانينك جزء اولی و ثانيسی سالمدر وضربی اصل وزن مقطوعدر

فمتى تشفعو فيه عند صبابه		فلقد غدا متمسكا بعراها

بيان معانی بيت

پس اول كمسه كه سنك حمايه التجا ايدن سنك وفانه وعهدينه
نائل اولمسه دعا اولنوركه انك صاحبی وقتنده انك ذنوبيچون
ودفع درجاتی ايچون شفاعت ايدرسك يا الله تعالى قسم ايدركه
اولكمسه سنك شريعتنه متمسك اولدی منجم فعتطه ايدركه من هنكر الفاظ
عمودلرينه هم مضرتی كندی مراد ايدركه عرونه مانع بو قدر نائل اولسنه

بيان مفردات بيت واعرابه

فعلان ده فاء شرط محذوفه جوابه داخلدر تقديرى بيانه معاينه كجدى
عسى افعال مقاربه دن فعل ماضى مخفف قولى وزن ضمير ده تصرف ايديب
ضمير منصوب وضمير مجرور اولمغه موضوعدر اولاده كاف ضمير مرفوع
استعاره ايدر خلاصه فعلان قولى فعسيت مقامنده اولوب نكته اظهار
شارحى املا لى مصنفين ولولا دشاع فى الجمهور عليه اذا اتصل بها
ضمير ديديكى كلامى تفصيل ايدر بو تقديرجه فعلان فعسيت كبى فعل
ماضى مفرد مذكر مخاطب اولوب كاف ولو تشفع جمله سى خبرى اولور
جمله سى شرط محذوفك جوابى اولور اكر فعسيت نسخه سى وارسه ديديم
فالمرفيه ده فى لام معناسنه تشفع فعلنه متعلق ضمير غائبى ره راجع
عند تشفع فعلنك ظرفى مضاف مضاف اليه ضمير غائبى صاحبك
مضاف اليهى فلقد ده فا تعليليه لام قسم جواب قد تحقيق ايچون
غدا افعال ناقصه دن كان معناسنه تكلم كى ضميرى يه راجع
متكا خبرى مستعار مفظ معناسنه اعصام كبى بزلركاده مبتكانه
متعلق عرى عبدك ضمير عود نارجى فده واشاننده قولجى
كبى لسنه لر اطلاقه اولنور بو مقامده مراد سنت رسول الله در
سنه رسول اللهى علي تشبيه ايدر رز مطلوبك تحصيله آلت

كما ورد فى لعضه اللغات نحو لولاك لهلك عمر
فوجه تصرف فى العامل لتلا يلزم التأويل
فى القاطرينة فجعلوا الاحرف جر بمعنى نزل
منزله لانه فى الحال وقع موقع لام التعليل
فان المتكلم يريد نحو لولا وجودك والا مختص
تصرف فى الضمير لان الاتصال جاز فيه
فهذا صحه بان وجد فعله مستعارا للمرفوع
كما فى قولهم ما انا كانت
وهو لولاى لولاك لولاكم الى آخر

اولمه

ولمه علاقه سببيه استعاره مصرحه اصليه ولمه ما قبله كاف خطاب والمعلوم

بيان تقطيعات بيت

فعسا لكنْ متفاعلن فعُ فيه غدٍ متفاعلن لرضايه متفاعلن
فلقد غدا متفاعلن متمكنا متفاعلن بمرآكا فعلاتن
بو بيتك مصرع اولى ثانيسنك اجزاسى المدر غيبى ضرب اصلى ووزن مقطوع الكندر

انا طامع بالجود منك ولم تكن		لدى صنعة فى الانام سواكا

بيان معانى بيت

ودخى يا سيد السادات بن سنده جود وعطا لى طمع ايدجى داوجيبم ودخى مخلوقات
ايچنده الى صنعه ايجون سندن بشقه درنه ددمانه ومطلوبه وصوله سبب
اولو كرسى اولمدى داوله دخى مكه دكلدر نكم بو صبرى مرحوم اسلم
قلم مصنفين بو منح موبد اوله رق بيوررلر ابيات ماشاه ان بحر الراجى بكارده
اوبرح الجار منه عند كرم ومنازلت افكارى مدايحه وجد بالحى
ضرسيز ولم يفوت الغنى منه يدا تربت ان الحبائب الازهار
فى الاكم شارح ملا على القارى رحمه الله تعالى ابيات ثلاثه نك
معانيسنى مسرح تعبير ايله بيوررلر كه سيد كائنات ومفخر موجودات صلى الله
عليه وسلم حضرتلرى كندو سنده اكرام رجا ايدن كمسه لى اكرامندن محروم
ايتمزدى وكندو سنده عهد وامانه استناد كمسه لى اصلا آمرز دايمايدرى

زيرا او معدن الكرامات ومنبع الاحترامات در وانك مكارم منهى
واخلاق حسنه سى بكا اكا توجه ايتديكم زماننده افكارمى انك مدايحنه
اخلاص نيتيله مدايح اثناسنده صرف ايله بكا تكفل ايتدى
وهر بريشانلق ويليه دن بنم تخلصمله قائم اولدى ومعمولم وموجودات
حضرتلرندن غنا ويسار محتاجين بنك بدلريني البته فوت ايتمدى
يوكسك يرلرده بولنور چچكلرى بذرليني كبى وبونده اشارت واردركه
نبى محترم حضرتلرى رحمة للعالمين وعطاى
عالميه ايجون غناى ظاهرى وباطنيه سبب در انتهى تقريبه

بيان مفردات بيت واعرابه

انا ضمير منفصل مبتدا طامع خبرى جملهسى عاطفه ايله اول ابياتنك
بيتنك اوزرينه معطوف بالجود طامع نه متعلق جود سخا وعطا معناسنه
تركيبده بالجود مرتبيي ويرلكدر منك ظرف مستقر محلا مجرور الجودك
صفتى لكانه منك تقديرنده ولم كلمه ده واو عاطفه انا طامع جملهسى
اوزرينه معطوف ياخود واو استئناف معانى ايله كويا كه ديلدى
اى املم سن نبى محترم حضرتلرندن نيجه جود طمع ايدرم ديرلك مع هذا
بوقدر ذوات كرام واركه انلردنده جود طمع اولنور حضرتك
منتحب بوقدر جوابنده ولم كلمه سى بو در لاى صيغه ده لا لم كلمه

فعلنه متعلق مجرور محلا منصوب لم كلمه نك ضمرى فى لاكم ده فى به اكا متعلق انم
مخلوقاته معناسنه سوى غير معناسنه كاف فخر عالم حضرتلرينه خطاب لالف اشباع

بيان تقطيعات بيت

انا طامع متفاعلن بالجود منه مستفعلن لم ولم كه متفاعلن
لاى ضبه متفاعلن فه فى لا متفاعلن سواكا فعلاتن
بو بيتك مصرع اولنك جزء اولى كامل وثانيسى مضمر وجزء ثالثكه عروض ضرب اصل اوزره
سالمه ومصرع ثانيسنك جزء اولى وثانيسى سالمدر وجزء ثالثكه ضرب اصل اوزره مقطوعدر

فامنن فداى شفاعة لى فى غد	فعسى اكون فى الحشر تحت لوائكا

بيان معانى بيت

پس بكا منتنى ايدرك روز محشرده بنم ايجون شفاعتينى قيل يا شفيع
المذنبين يوم محشرده سنك لواى تحتنده اولمغى به رجا ايدر
ابدا اولورم ياخود لواى تحتنده اولمغى رجا ايدرلركه كوكى عصى فضل قصى نه كوك فهدنه

بيان مفردات بيت واعرابه

فامنن ده فا شرط محذوفه جوابيه داخلدر تقدير شرط محذوف مخلوقات
ايچون اى صيغه ايجونه سنده شفقه ركسه دستكيرى اولمديسه يا رب
روز محشرده بكا منت ايله بنم ايجون شفاعتك قيل امنن صيغه امر حاضرده
امر حاضردر افعال قلوبه ملحقه اولاية افعالندر محذوف مبتدا و خبر

اوزرینه در مؤلف تفصیلی اظهار وتنصیص قرآئی ده فرآ فأذن کرکی
والفتح قرینه اصابه ایتمک معناسنه وفتونه دخی دیرلر وطعامه
دخی دیرلر بو مقامده اصابه مراد ایتمک ممکن دیمک اولورکه سنه
اصلنی بکا نجم ایچونه شفاعتك قبل اما قوله معناسنه اولورسه ك
کرك اما طعام معناسیکه ضیافت اوله جقدر اولوبدر عنی شفاعتم
استماع مکینه اولور دیمک اولورکه سنه بکا ضیفنی ضیافته کرینه
شفاعتك قبل تتکلم باسنه مضاف مفعولنه مضاف اوله رده فاعلی
محذوف تقدیر کلام فاجعل قرآن ایآی دیمک اولور قرآئی تقدیراً
یا عودر محلاً منصوب علی الاختلاف مفعول اولی اجملک شفاعة
مفعول ثانیسی لی ده لام شفاعته متعلق فی غد ده فی بنه اکا متعلق
غد دنه مراد یوم حشر یا عود عموم مجاز طریقیله یوم حشر دنه و یوم حشرده
اعم غدمراد اولنور یا عود غد دنه مراد بعد الحشر والبعث اولوب عموم
مجاز مابعت فالمرضی ده فا عاطفه اولوب اجعل اوزرینه عطف
اوله معنای تعقیبی افاده ایچونه فا ایراد ایلدی عنی عطف
سببیه فا جوابیه اولنه معتبر دکی ضربانك فاعلنه مصراعه
قرینی دخا ایچوندر کمامر اکه مرفوع ومنصوب معناسنه فاثم
تفصیلی ملاذ مابعده فی الحشر اکه فعلنه متعلق ظرفی تحت ظرف مکانه

بنه اکا متعلق ظرفی لواء مضاف الیهی تحت ك وزنه ایچونه همزه سی
حذف اولنمش لواده کاف خطابه مضاف اولدی خطاب فخر کائنات
حضرتنه اولکبلر کبی الف الف اشباع لواء دنه مراد لواء الحمد درکه
سید الانبیاء وسند الاصفیاء حضرتنه مخصوص بر علمدر معلوم اولهکه لواء
بیشله رایه جنسدن فرقه لواء علم کبیردر بز سرطنده نصب اولنور انکله
اراه اولنور ودخی اولواده اچه بر اولور ودخی رایه اصحاب قتال
ایچونه علم صغیردر واو شعر اللواء اولور اول ابیض کالی اسود
اوله رده زیرا او غبار وقتنده ابیه واظهر اولور امام سرخسی نك ذکرینه
کوره انساره العیونه دیدیکه لواء طول بر علمدرکه حربده حمله اولنور
وانکله امیر جیشك موضعی بلنور وبعضه کوره مقدم جیشده قلنور و
دخی اول لوالر عقد ایله ابراهیم علیه السلامدر اکا بالغ اولدیکه
تحقیقه قوم لوط لوط علیه السلام اوزرینه غارت ایتدیلر ابراهیم
علیه السلام بر لواء عقد ایلدی واندنك اوزرلرینه عبدلرینه واولادلری
یوردیدی لواء الحمدی حمده اسناده وجه اولدرکه حقیقه محمدیه
لسانی کندلریله الله تعالیه حمد ایلدیکی حمد حقیقی صورتی اولدیغندر
اوشول بر حمدرکه اکابر انبیا وافاضل اولیاده اولنه واحمد
کندولیله حمد ایدر مدکاری حمددر وبونك اوزرینه محمود دالت

علی نفس ما فیه تشبیه ایدور نفع
ویکم قرینی شفاعتم قرا اوزرینه علی
سنبه بزی بحکمی اولانه فرا اوزرینه
مذهب جمهور خلف مذهبی اولور ف منه

حضرتیندن بعضه اسماء شریفه‌سی دلالت ایدر اضافتن ادنی ملابسه ایچون

اولمسی جائزدر زیرا الحمد لله رب العالمین لواسنن اضحه ثلاثه سندن

بر جانبی مطوددر و رحمی صبرده واردر اولدیکه یوم قیامت اولدیغی

وقتده ابی بکر الصدیق رضی الله عنه ایچون لوآء صدقه نصب اولنور و هر

صدیق انک لواسی تحتنده در و رحمی لواء العدل عمر رضی الله عنه ایچوندر

و هر عادل انک لواسی تحتنده در و رحمی لواء سخاوت عثمان

رضی الله عنه ایچوندر و هر سخی انک لواسی تحتنده در و رحمی لواء

شهدآ علی رضی الله عنه ایچوندر و هر شهید انک لواسی تحتنده در

و رحمی لواء الفقهآ معاذ بن جبل رضی الله عنه ایچوندر و هر فقیه

انک لواسی تحتنده در و رحمی لواء الزهاد ابی ذر رضی الله عنه ایچوندر

و هر زاهد انک لواسی تحتنده در و لواء الفقرا ابی الدرداء رضی الله

عنه ایچوندر و هر فقیر انک لواسی تحتنده در . و رحمی لواء القرآء

ابی کعب رضی الله عنه ایچوندر و هر قاری انک لواسی تحتنده در

و رحمی لواء المؤذنین بلال حبشی رضی الله عنه ایچوندر و هر

مؤذن انک لواسی تحتنده در و رحمی لواء المقتولین ظلما

به علی رضی الله عنهما ایچوندر و هر مقتول انک تحت

لواسنده در اشته بو الله تعالینک قول شریفیدر یوم ندعو کل

انتهی ما سهم الایه بو قدر جه بیان جمیل حقی‌نک محترز صدده التنه زیاده

تفصله طالب اولانلر لواء الحمد فصلنده موی الیهک شرحنه مراجعت اولنسون

بیان تقطیعات بیت

فاعمر قرا مستفعلن ی تفاعة متفاعلن لی فی غدٍ مستفعلن

متی کره متفاعلن فی الحشر که مستفعلن ت لواکا فعلاتن

بو بیتک مصرع اولنک جزء اولی مضمر ثانیسی سالم و ثالثیکه عروضیدر اصل وزنه

سالم اولدقدن صکره زحاف اضمار ایله مضمر الممتد عروضی سالمه طلاقه منافی

دکلدر و مصرع ثانیسنک جزء اولی لم ثانیسی مضمر و ثالثیکه ضربدر اصل وزنه مقطوعدر

صلی علیک الله یا علم الهدی		ما هبت نسائمه الی مثواکا

بیان معانی بیت

ای هدانک ستوری یا مولای هدانک نشانی یا مولای هدانک

طاغی یا مولای هدانک بجاعی الله سنک اوزرینه صلوة ایلسون زیاده

شرفی ابقا و دینی اعلا و اعدانی قهر ایله شانفر و عا سعدسنک منزلنه شوقه

واردوا ابذکجه یا مولا رشدت ادزو و اشتیاقدر لکنی بلک اغلارجه

بیانه مفردات بیت و اعرابه

صلی تفعیل بابنده فعل ماضی که بو مفترض دعا معناسنه در صلوة دعا

و استغفار و رحمت معنالرینه کلور دعاده حقیقتدر و بو اسم مصدردر

دیو تفعیل بابندن مصدردر بو قسمده استعمال اولنور صلی صلاة دینلور دعا
ایتدی وقسمده رحمت واستغفار معنالرنده مجازلر وبیدرکه صوه لغاتیه
مسند اولورسه رحمت وملائکه یه مسند اولورسه استغفار معناسنی اراده
اولنور ذبادی یه تفصیلی ادلة الخیراتده عیدی صلی یه متعلق الله
فاعلی یا حرف ندا علم الهدی منادای مضاف اولدوغندن منصوبدر علم
سنور معناسنه صدکنجی شانه معناسنه طاغ معناسنه جبل کبی بجاده معناسنه
لواکبی معالیجنده کجری غنیچ علم استعاره مصرحه اولور هدی ضم ها
ایله طوغری یوله دلالت ایتمکه دیور که مصدردر ما حرف ما مصدریه صرف فعل
ماضی جمعندن که شوق وارزو معناسنه یاضو شدت ارزو واشتیاقدن
تحیدن اعلامه بیان معناسنه کلدی مشتاق اسم فاعل
افتعال بابندن اصل شتوق الی مشتاقنه متعلق مثوی
منزل معناسنه کاف فخر کائنات حضرتلرینه خطاب لفظا اشباع

بیان تقطیعات بیت

صلی علیـ مستفعلن ک الله یا مستفعلن علم الهدی متفاعلن
ما حرکـ شـ مستفعلن تاق الی مستفعلن مثواکا مفعولن
بو بیتده مصرع اولنده جزء اولی وثانیسی مضمردر جزء ثالثکه
عروض ضربدر اصل اوزره سالمدر و مصرع ثانیده جزء اول

وثانیسی

بخطکم حضرتنبی سنور معناسنه یا صودرنهایه
معناسنه یا صودرطاغ معناسنه یا صودرنجاده
معناسنه اولدنه عمه تشبیه ایدرزهدی
کربله ما صل اولنعه انجم سنور ایله ربایند
محفوظ الجی ما صل اولدیعی کبی ت
وطاغ وسنجاده کوندن وجه شبه بو اولدی
قبه استعاره فی تمثانه حضرتنبه یا ایله ندایه

وثانیسی مضمردر وجزء ثالثی که ضربیدر اصلی اوزره
مقطوع اولوب وزحاف اضمار ایله مزحوف اولمشدر

وعلی صحابتک الکرام جمیعهم		والتابعین وکل بر والاتقا

بیان معانی بیت

ورحمت ایله یا علم الهدی سنک صحابه کرامک جمیعی اوزرینه ورحمت تابعیه
اوزرینه ورحمت طاعت ایدنلرک کلسی اوزرینه الله تعالی صلوات ایلیوبه

بیان مفردات بیت واعرابه

وعلی ما قبلنده کی علی اوزرینه معطوف صلی اولنه متعلقدر شبه شبه ذن
منه فصل یعنی وبه الحق فلنتبه منا حدیث دیو روایت ایجوب هر بر
صلاته علی بیک النامدنی اما اعظم هم اقدم حضرتلری علی بی تکرار ایله
رد ایدوب بو حونده علی یوقه بلکه کندولری وضع ایتشلردر دیو
مفاظ سنک الثقافیله دحی بو حونعدر صحابه مصدردر صحب
یصحب صحابة دینلور لکن بو مقامده جمع اصحاب معناسنه صاحب
نهایه نک قولنه کوره صحابه صاحبک جمعیدر قال ابن الملک فی
شرح المشارق وهو بالفتح مصدر استعمل بمعنی الاصحاب یقال صحبه
بالکسر صحبة وصحابة الا انه الاصحاب لغلبة استعماله فی اصحابه صلی الله
علیه وسلم کانه کالعلم فلا یستعمل فی غیرهم ولهذا جاز النسبة الیها بان یقال

نسخه
فلبت
الذی اهل السنة الرضا علی علی فی زنی علی
الشبه فانهم سعد زعم علی نبی وانه
صحابا والحدیث انه سنه فی علی وبه
الی صحبة بلعلم ایله تعلق واعراب علی تقدیر
انه قوله بلی لیس کما قلت لا تعلی ام صبر
الموضیه رضی الله عنه

صحابی کما یقال بصری لنسبة لمنسوب الیه وهو البصرة ودخی صلوة
صحابه کرام اوزرلرینه نبی مکرم حضرتلرینه تبعاً مشروعه در بلکه مندوبدر
اما استقلال مکروهدر لان الانبیا عظام وملائکه کرام اوزرلرینه استقلالا
صلوة جائز اولور اجماع سلف بونکله اوزرینه در روافض مخالفت
ایتدیلر بونکله وجهی بودر که صلوة هر نقدر دعا بالرحمت اولدیسه
دعا بالرحمت هر مسلم ایچون جائزدر لکن لسان سلفده صلوة انبیای
عظامه وملائکه کرامه مخصوص اولدیغنکم عز وجل لفظی دخی انک
امثالی الله تعالی یه مخصوص صدرلنکم محمد عز وجل دینلمز هر نقدر محمد علیه
السلام عزیز وجلیل اولدیسه ابوبکر یا عمر یا عثمان یا علی صلی الله علیه
وسلم دینلمز هر نقدر معنی صحیح اولدیسه ده ینه صلوة کبی علیه السلام
لسان شرعده معهود اولمدی الانبیا فلانه علیه السلام دینلمز بس واجب
اولان سلفه اتباع در دخی جناب ابتداع عدرا اما نبی مکرم حضرتلرینک
اللهم صل علی آل ابی اوفی ودخی انک امثالی نبی مکرم حضرتلرینه خاص
فلذی الله تعالینک قول شریفی سببیله وصل علیهم ان صلواتک سکن
لهم ای شیء یسکنون الیه وتطمئنه قلوبهم بان الله تعالی قد تاب
علیهم کذا فی الکشاف بو معنی فخر عالم حضرتلرینک غیریه بولنماز که
الکافی اولنه ودخی صلوة صحابه کرام الی آخره ترجمه سنده سلبی

رافضه شیعه طائفه سندن بر فرقه در اطلاق
اولنور که مقدما زید بن علی بن الحسین جد علی
المرتضی رضی الله عنهم حضرتلرینه بیعت ایدوب بعده
زیدن حضرت ابوبکر وعمر دن رضی الله عنهما
تبری ایلمکلرینی ابا ایلدیکه زید حضرتلری
صاحبیم علیه السلام حضرتلرینک وزیرلری ایدی
دیکله تبری ایتمم دیدی ابا ایلدیکده زیدی
ترک ایدوب باشقه طائفه اولدیلر رافضه
اطلاقه اولندی لسنتر رافضی دینور

کبیرده

کبیرده شارحک ذکر ایتدیکی بو مقامده بر سؤال مشهور وارد که بعض
مؤلفین صلوة اوزرینه قصر ایدوب سلامی ذکر ایتمزلر امام هم حضرتلری بو ده
اویله ایتدی مع هذا الله تعالی صلوة وسلامی مقارنه قیلدی صلوا
علیه وسلموا تسلیما قول شریفنده بس افرادده کراهت وار در رجا اولنور که
ناظم حضرتلری لفظا سلامی ذکر ایدوب وسلم دیدی وزنک تنگلکی اولدیغنه
یازمدی بو امام نووینک دیدیکی بیتنده لکن امام جزری مفتاح الحصنده
دیدیکه واما الجمع بین الصلوة والسلام فیقال صلی الله علیه وسلم فهو
الاولی والافضل والاکمل ولو اقتصر احدهما جاز من غیر کراهة امدی
سلفده بر جماعت انک اوزرینه جاری اولدی انلرلم اول
صحیحنده انلردندر حتی امام ولی الله ابو القاسم الشاطبی قصیده
لامیه سنده وقصیده رائیه سنده سلامی ذکر ایتمدی اوزرینه جاری
اولدی وآیت کریمه ده بینلرینی جمعه دلالت یوقدر زیرا واو مطلقه
الجمع ایچوندر مثلا جاءنی زید وعمرو دیلسه عمرو زید ایله زمانده واحده
کلمک لازم دکلدر کرک برابر کلسونلر کرک اول کلسونده وکرک
صکره کلسونه علی القاری رحمه الله جزری شرحنده تفصیلی بو وجهله
قائل بولندی که صحابینک تعریفنده علما اصول حدیث اختلاف
ایتدیلر الصحیح نخبة الفکرده اولان تعریفدر صحابی شول کمسه در که رجال

ونسوانده نبیمز صلی الله علیه وسلمه ملاقی اولور الا والله تعالی
عنده کوردیکی شیئه ایمانه یدیجی اولدیغی حالده واسلام اوزرینه
اولور هرنقدر ردّت وکفر تخلل ایدرسه که بو شافعی مذهبی مقتضی
اوزره درکه ارتداد اعمالی ابطال ایتمز الا کفر اوزرینه اولورسه ایدر
اما بزم مذهب مقرّرمزده ردّت جمیع اعمالک ثوابنی ابطال ایدر هر
نقدر اسلامه رجوع ایدرسه وانک اوزرینه حجی واجب اولور
پس صحبتی باطل اولور ردّتله پس اول صحابی اولمز مکر که رؤیة ثانیه الا
حاصل اوله امام مالکک بو مذهب اوزرینه در امام سخاوی دیدیکه جنیده
نبیمز حضرتنی کوروب ایمانه ایدنلرده . تعریفه داخلدر زیرا علیه
الصلوة والسلام انلره قطعا بعث اولندی انلرده مکلفلردر وحقی
سائر تفصیل کتاب مذکورده وعلی القاری مرحومک شرحنه مفصلدر
وحقی معلوم اوله که تابعیده بو مقامده اعمدر تابعی کبیردن و صغیردن
تابعی کبیر صحابه دن چوغنه ملاقی اولور وانلر ایله مجالسه ایدر وانده
جل روایتی صحابه دن اولور قیس بن ابی حازم وسعید بن المسیب کبی
تابعی صغیر صحابه دن عدد یسیره ملاقی اولور یاخود جماعة ملاقی
اولور جل روایتی تابعیندن اوله سلیمان بن یحیی بن سعید الانصاری
کبی امام سخاوی الی ذکر ایتدیکی شرح علی القاریده مسطوردر الکرام

خوارج اهل هوادن بر طائفه در که ... بعض
جماعت مسلمینه خروج ایدوب مذهب باطلنه
کیدنلره مخصوص ... ذکر اولنور
ورد که اوزرینه ... اتفاقه ایرکلرعلی امام حضرتی
اوزرینه خروج ایدنلرکه خارجی دیرلر کبرای الخوارج
معاویه ... تابعیه ... ذکرک ...
اولور وهی اول طائفه در خارجه ... الطائفه
خوارج ... اولنور ...
دکیلدرکه ... وقت تحکیمده امام علی کرم الله وجهه
اوزرینه خروج ایدنلردر فرقه ثانیه بیهسیه در که
بیهسیه ابیهسی ... رجوع ... قطع ... فرقه ثالثه ازارقه در ... نافع بن
ازرقه تابع شخصک ... فرقه رابعه
نجدات در که نجده بن عامر الحنفی تابعیدر و
بوعلی ... فرقه خامسه اصفریه در که زیاد بن الاصفر
تابعیدر فرقه سادسه اباضیه درکه
عبدالله بن اباضه تابعیدر فرقه سابعه عجارده
درکه عبدالکریم بن عجرد تابعیدر ... هربری نیجه فرقه به منشعب اولمشلردر
تفصیلی ... کتب مشهوره ... منه

قولی کما قالت کبرا صحابه نک صفتی کرام کرانک جمعی فعیل بمعنی
المفعول مکرم معناسنه جمیعهم تأکیداوله رده لکن تأکید لغوی اوله رده
زیرا تأکید نحویلک ایکی قسمه کیدر اولکی قسم اول لفظ اوّلک عینی
تکریرا و لفظلی بوارارده اولیوقسم ثانی الفاظ مخصوصه دن بری ایله
اوده بوده فائده تأکید خوارج وشیعه طائفه لرینه ردّ
واهل سنت مذهبی بیانی وتحقیقدر زیرا خوارج طائفه
دیدکلری حضرت علی کرم الله وجهه لی حاکمین حکمینه راضی
اولدقلرندن تکفیر ایدیلرکندو زعم فاسدلرنجه زیرا انلرک مذهب باطللرنجه
مرتکب کبیره وصغیره کافراولور وشیعه طائفه با طللری شیخینه
رضی الله عنهما حضرتلرینه وحضرت معاویه یه رضی الله عنه سب وطعن
ایدرلر وام المؤمنین حضرت عایشه صدیقه رضی الله عنهایه زنا
ایله قذف وافترا ایدیلر خذلهم الله تعالی پس اهل سنت ایلدیکه
اول اهل ضلالت وضلالتی ردایدوب صحابه کرامک جمیعی
عدول اولدقلرینه اولدیغی بیانی وتحقیق ایدرلر ضمیر جمع مضاف الیهی صحابه یه
راجع والتابعین صحابه نک اوزرینه معطوف وکل یا قرینه ویا بعیدینه
معطوفدر موصول یا موصوف والاموالاتده که مفاعله بابندندر
مشارکت مراداولنمیوب تقدیرده مبالغه افاده ایدرلک محبت معناسنه

حکمین بری حضرت علی طرفندن ابو موسی
الاشعری و بری حضرت معاویه طرفندن
عمرو بن العاص رضی الله عنهم

لكنه مشاركت ايجون اولمغه ممكن ديمك اولوركه هر بر كمسنه كه يا رسول الله
سكا محبت ايدرسن اكا محبت ايدرسن كانه محذوم مصرعنه مطابق الف
اشباع مركب كلمه سنك مضاف اليهى والا منك يا حبيبى يا صفيى

بيان تقطيعات بيت

وعلى صحبها متفاعلن بنى الكرام متفاعلن جميعهم متفاعلن
والتابعين مستفعلن له وكل ترة متفاعلن والاكا مفعولن

بو بيتك مصرع اولنك جزء اولى وثانيسى سالمدر وجزء ثالثكه
عروضيدر اصل اوزره سالمه در ومصرع ثانيسنك جزء اولى
مضمر وثانيسى سالم وجزء ثالثكه ضربيدر اصل اوزره مقطوع
اولوب زحاف اضمار ايله مزحوفدر بو قصيده مباركه نك
ناظمى امام اعظم حضرتلرى اولدغنه بو نقل دلالت نص ايله دلالت
ايدر وبو نقل قصيده نك سمى دخى مكتوبه اولديغنى رمزى افاده
ايدر اونقل بودركه بمصدر بو ارايه يازدوه حكى ان شمس
الائمة الحلوانى راى فى الرؤيا عبد الله بن عباس رضى الله عنهما
وقال لشمس الائمة ان ابا حنيفة رحمة الله تعالى مدح النبى
صلى الله عليه وسلم فى زيارته بقصيدة مباركة ميمونة فى الغاية
ودونكونه وتمدح النبى صلى الله عليه وسلم الملائكة فى الروضة

المقدسة بهذه القصيدة فى كل صباح ومساء ومن قراها يامن من الافات
والبلاء وشماتة الاعداء وموت الفجاءة ويدفع عنه الطاعون
ولا يؤثر فيه السحر ويغفر ذنوبه ويقبل دعاؤه واحبا له واذا قرا
هذه القصيدة ودعا عقيبها تستجب دعاؤه ولايرد ومن قراها
يدفع عنه كل شر ويصل الى كل نعمة فقال شمس الائمة فانتبهت من
المنام وطلبت هذه القصيدة فى مكة والمدينة والكوفة ولم اجدها
حتى وجدتها فى بغداد عند شيخ كامل وحكى الشيخ خواصها العجيبة
وقال لم تعلم دقايقها من يقروها وقال شمس الائمة قررت وكررت
الله تعالى ونذرت الله تعالى ان اقراها كل يوم مرة

من تحفة الامام النسفى رحمة الله تعالى

بحمد الله تعالى وحسن توفيقه بو ترجمه لى اولان ابجوز الى برينجى
محرم الحرامك غره غراسى چهارشنبه كونى تكميل ايدوب وبو ضعيفه
جميله بركتنه مكه مكرمه فاضلى نوبته ايدوب وفرقه برسنه سنه مدينه
منوره نورها الله تعالى فقيرى اولديغمز محكم واولنوز دوج
سنه سنه قدس شريف فقيرى اولديغمز محكم واول مكه مكرمه نك
محكمه جنت مكانى برسنه صره حال ايله اقامت ايدوب ودعوتجى

سلطان زنبيلك دردلك منبعه برك
وندرسك ويناراته ايجك بغال سنه
سكوزو بس نقدى اولور وبونده كورك
ق زن بر كجه لى اوقوملى دستور رجيح
معناسنده كجورس قسدن معلوم
اوقوملى قاموسك ضلامضى

حج الاکبره تصادف ایدوب الحمد لله علی ما انعم اول موقف عظیمده جبل
رحمت و سطوع اول محل معهودده خطیب اهل الموقف اولوب حزب
الاعظم ووردالفخر بتمامه اوقویوب عودتده مزدلفه مشعرنده
جمع تاخیر ایله صلات مغرب و عشایی قلوب ووقفه مزدلفه
ایدوب ومنی ده اوج کون اقامت ایدوب وسائر نسک حجی
اداده کره بعد تکمیل مدت القضا صحت و سلامت ایله طریق بحردن
اسلامبوله کلوب اول دیار حرمینده صرتبه محرر اولان دیارده
فراقیله متفرقه اولان دره بو اثناده اوترجمه‌لی تبییض و بعض
زیادات ایله نور علی نور اولمه‌سنی الله تعالی یدنده استمداد ایله بو تبییض
دحی اصلی و تسویدی کبی تمامه ایرمه اولوب مشتمل اولدیغی معانی
لطیفه و حکایات شریفه و بیانات مفردات قرة عین العقلاء
ونتیجة افکار الفضلاء اولمغله سببیله عین رضا و چشم انصاف
ایله نظر ایدنلره اخوان مؤمنینه اسماء اوصاف بوندن دخی
حکایات رسولیه دن هر وصف نبویه‌یی و هر قصه رسولیه‌یی
کوکب دری کبی ضیا ویروب ظلمات مشکلات قلبیه‌لی تنویر ایدر
و بو حقیر عاجز ضعیف بو تبییضی و بو ترجمه ثانیه‌یی بیک کیوز
اللی بش صفر الخیرنده کزیجی اثنینه کونی تکمیل ایدوب اخوان

باصفادله

باصفادله رجا و نیاز اولنورکه لکل صارم نبوة و لکل جواد
کبوة و لکل عالم هفوة مصداقنجه اثنای ترجمه‌ده حسب البشریة
صادر اولانه قصور و کسورمزی اصلاح و تصحیح و بو حقیره افاده
واخطار ایتمه‌لریله ممنون و مسرور ایدوب و کندولری دخی
امم طبرانینک ابن مسعود رضی الله عنه حضرتلرندن روایت ایلدیکی
حدیث شریف ایله مبشر اوله‌لر قال النبی صلی الله علیه وسلم الخلق
کلهم عیال الله واحبهم الی الله انفعهم لعیاله صدقه قائله
اللهم صل وسلم وزد وادم وبارك علی سید العرب والعجم سیدنا ومولانا
محمد وعلی آل سیدنا محمد وصحبه زده یا رب شرفا وکرما ومهابةً
ورفعةً وبرًا وفخرًا ومجدًا ونصرًا وعزًا ونابًا وتکریما وتعظیما
مشایخ اسلامیه‌دن شیخ الاسلام ابن کامل ملا افندی
مرحومک داماد اسیرزاده محمد رفیع افندی مرحومک اولوز
بر سنه سنه مکه مکرمه قاضیسی ایکن بیت شریفک فضائلی
حقنده انشا ایلدیکی ابیات عشاقه حرمیه محترمیه اولانلرک
عشق و شوقلرین زیاده اولمه‌سنه وسیله اولدیغی
ایچون بو محلده یازلمسی مناسب کورلدی

صحیفه کتبک جزء فتوکمک
کیده بوز اولدینه رخصت
صفره طابعه زلت واب قلبیه

بوابيان كه تكرمه كلمه سنك مابينه
اوطه سنك ديوارينه تعليقه خط ايله
مرقوم يازيش وبعضلرى مصرع دخى
اولمش ايدى

كلوب ادابله دخول ايده اول كيبت صفادربو
كروه انبيا واوليايه ملتجادربو

خلوص قلبله دور ايله طوافكى قيل زيرا
سراى نور كش بيعديل كبريا دربو

بولنه بونده بولور نقدينه اكسير غفرانى
نجات كاه اهل جرمه بازار سفادربو

اولور دخول ايده كاملى واصل منزل مقصود
عصاة دورمشره باب اصابه فدادربو

غبار آستانى سرمه موراى جنتدر
دكنم عاصيانه كحل اكسير صفادربو

اداى كمكنه وليانه نعمتدر اى غافل
يوزن سور ييشكاه بيته كم حرم سرادربو

بيه بوش اولديغنده كنج اسرار قدسيه
وفات مصطفايه جامه ماتم تمادربو

بهشت جاودانه بو حرم بيت الهى در
دخول ايلمكه عدنه ابتدا دربو

كاننك اصلكه ابى دربورى
صونكو دبن اولور

كوردن بونده اجرنابل اولنلر عفو غفرانه
مزير اهل جرمه اى كنج عنبه شفا دربو

تمت

من البحر البسيط

تم الكتاب بحمد الله مبتديا
يارب اغفر لعبد انت ملجاه

ومنه بلاشك بعد الموت يحببه
يا قارئ الخط قل بالله امنا

يا سيدى يا رسول الله خذ بيدى
فانت نور الهدى فى كل كائنة

مالى حوالك ولا الوى الى احد
وانت سر الذى يا خير معتمدى

Süleymaniye Ü. Kütüphanesi
Kısmı Hacı Mahmud ef.
Yeni Kayıt 3339
Eski Kayıt No